

CSi alguno fuere legitimado por rescripto, o privilegio nuestro, o de los reyes que de nos vinieren, aunque sea legitimado para heredar los bienes de sus padres, o madres, o de sus abuelos: y después su padre o madre, o abuelos ouieren algun hijo, o nieto, o descendiente legitimo, o de legitimo matrimonio nascido o legitimado por su siguiente matrimonio el tal legitimado no pueda suceder con los tales hijos, o descendientes legitimos en los bienes de sus padres ni madres ni de sus ascendientes ab intestato ni ex testamento: salvo si sus padres, o madres, o abuelos en lo que cupiere en la quinta parte de sus bienes podian mandar por su anima les quisieren alguna cosa mandar que hasta en la dicha quinta parte bien permitimos que sean capaces y no mas: pero en todas las otras cosas así en suceder a los otros parientes como en honrras y preeminencias que há los hijos legitimos: mandamos que en ninguna cosa difiera de los hijos nascidos de legitimo matrimonio.

- 1 **F**ilius legitimatus an admittatur ad successionem cum filiis legitimis et naturalibus.
- 2 Filius legitimatus non stantibus filiis legitimis et naturalibus an succedat
- 3 Filius legitimatus tempore quo non stant filij legitimij et naturales/ si postea nascantur legitimij et naturales/ an succedat cum eis.
- 4 Filius legitimatus an succedat pariteribus pñs.
- 5 Legitimus quo ad spiritualia/ an censetur legitimatus quod ad temporalia.
- 6 Si pater donat vel relinquat aliquod filio spurio contra dispositionē legalem/ si postea legitimitur/ an reconualescat donatio vel relictum.
- 7 Habens tres filios vel plures spurios/ si vni eorum donauit et postea omnes legitimauit an talis filius teneatur talem donationem fratribus conferre.
- 8 Princeps an possit legitimare proprius filium.
- 9 Papa an possit legitimare in terris subiectis principi seculari.
- 10 Princeps an possit legitimare quo ad successionem in terris subiectis ecclesie.
- 11 Per subsequens matrimonium legitimantur filij antea nati.
- 12 Filius natus in adulterio non legitimatur per subsequens matrimonium.
- 13 Filius incestuosus natus ex consanguinea et consanguineo/ an efficiatur legitimus/ si postea sequatur dispensatio.
- 14 Legitimari per subsequens matrimonium/ an sint vere vel ficto modo legitimij.
- 15 Filij nati ex christiano/ et infideli/ an legitimentur per subsequens matrimonium.
- 16 Filius clerici in nuptiis constitutus ordinibus/ an legitimetur per subsequens matrimonium.
- 17 Quibus modis quis possit legitimari.
- 18 Filius legitimatus gaudet nobilitate parentum.
- 19 Filius bastardus/ an gaudeat nobilitate parentum vel parentum.

In l. xij. Nota ex ista l. qd filius legitimus non succedit cum filiis legitimis et naturalibus ex testamento nec ab intestato/ preterqñ in quinta parte. si sibi relinquatur/ non alias. per quod corrigitur tex. et que ibi notant docto. in l. communum. § si. C. de natura. lib. et quod notat Bal. in l. cum quis. co. titu. rbi concluditur qd filius legitimus succedit cum legitimis et naturalibus. Hoc tñ fallit in filio legitimato per subsequens matrimonium/ qui succedit cum filiis legitimis et naturalibus/ vt in l. cum quis. et in l. nuper. et in antb. ibi posita. C. de natura. libe. et in c. tanta. qd filij sint legitij. de quo vide de qui infra dicam.

Sed circa premissa primo dubitatur vtrñ filius legitimatus non stantibus filiis legitimis et naturalibus/ succedat pñ. Et credo qd sic p. tex. in d. l. cñ quis. in fi. et ita tenet expresse Jo. f. a. ibi. et est etiam tex. in antb. quibus modis natura effici. sui. § nullū. colla. vij. et est etiā de mēte butus. l. inquantū dicit/ qd stantibus filiis legitimis et naturalibus/ non succedit legitimatus/ ergo a contrario sensu si non stant succedit.

Secdo dubitatur vtrñ filius legitimus tempore quo non stabant filij legitimij et naturales si postea nascantur legitimij et naturales succedat cum eis. Et bar. in l. ex facto in. fi. co. ff. de vulg. et pupi. tenet qd sic. Et idē tenet Abb. in c. p. venerabilē. in pe. co. qui filij sint legitij. et Bal. in l. ea quā in. xi. co. in. prin. C. de fideico. sed hodie contrarium disponitur per l. nostram. in quantum dicit/ y después su padre. et in hoc lex nostra est notabilis.

Tertio dubitatur vtrñ filij legitimatus succedat pariteribus pñs vel matris. Et dicatis qd sic loqñdo de filio legitimato per rescriptum principis. vt in antb. quibz modis natura. effici. sui. § tribz et § qualiter. et ibi Bar. colla. vij. et i. antb. quibus modis natura. effici. legitij. et ibi Bar. colla. vij. pro qua cōclusionē est hic tex. in vñ.

pero. de q vide per Bal. in auth. Item si quis C. de natura. libe. Et idem dicatis in filio legitimo per subsecutione matrimonii. vt in. d. c. rata. qui filii sunt legitimi. et in auth. quibus mod. natura. effici. legitimi. in prin. et ibi bar. colla. vi. et est rex. in. d. l. cii. quis. C. de natura. libe. Et idem dicatis in filio legitimo scds forma tex. in auth. Item si quis. C. de natu. libe. vt tenet bar. in auth. vt liceat msi et auie. q. ad hoc. coll. vii. et pro oibus cõclusionibus supra dictis est rex. in. l. i. r. i. r. v. par. iiii. Sec. tñ est in filio legitimo per oblatione curie. q. licet succedat patri. nō tñ succedit parentib. pñs. vt in. l. cõmuni. C. de natura. libe. et in auth. quib. mod. natura. effici. sui. q. nullum. et ibi bar. colla. vii. et est rex. in. d. l. i. r. i. r. v. par. iiii. Sed lz non succedat parentib. patris succedit tñ parentib. matris vt tenet Bar. in. d. auth. quibus mod. natura. effici. sui. q. ergo. de quo vide que late dixi in. l. i. r. et in lege. r. supra eo.

¶ Quarto dubitat. vtrū legitimari quo ad spiritualia. censetur legitimari quo ad temporalia. Et dicatis q nō. vt per Abb. et docto. in. c. per venerabilem. in. v. co. qui filii sunt legitimi. de quo vide ibi late p. p. depositum. et Bal. in. l. ea. quam in. r. co. ad fi. C. de fideico.

¶ Quinto dubitat. si pater donat vñ relinquat aliqd filio spurio contra dispositione legale. si postea legitimefian recõuallecat donatio vñ relicta. Et bal. in. d. l. ea. q. in. r. i. col. in. ver. ex his apparet. tenet q nō. S. y. idem Bal. in. l. certu. in. pe. co. C. vñ legitimu. tenet contrariu. De q vide late p. Bar. in. l. i. in. iñ. co. in. v. venio ad quartum. ff. de regula. caroniana.

¶ Sexto dubitat. si pater habes tres filios. vñ plures vñi eoz donauit. et postea oēs legitimauit an talis filius teneat tale donatione alius fratris. cõferre. et videtur q sic. nā certu est q talis filius tẽpore donationis non erat in potestate paterna. Qd patet. quia ad hoc vt sic in potestate patris. requiritur q sit pcreatus ex iustis nuptiis. vt in. l. filius. ff. de his qui sunt sui vel alie iuris. et in prin. Insi d. patria potestate Sed tñ filius nō est puimod. ergo cõsetur emancipatus vel extraneus. sed certus est. q si filius emancipatus tenetur ealem donatione cõferre. vt notat in auth. et testamento. C. d. colla. et per bar. in. l. i. q. nec castres. ff. de colla. bono. ergo. et c. Contrariu videtur verius. Nā certu est q legitimario retro trahit. vt in. l. si. ff. de nata. restituti. si trahit retro. ergo fingit q talis filius a principio fuit in patria potestate et talis filius nō tenetur tale donatione conferre. cū cõfirmet morte. et habet rvin relicti. vt in l. apfe. C. de colla. et notatur p. d. l. d. auth. ex te

stametro et l. d. q. nec castres. et pro ista cõclusio ne est rex. in. l. p. r. i. r. i. r. v. infra co. d. q vide q ibi dica. **¶** Septimo dubitat. vtrū princeps possit legi timare p. p. filiu. et abb. in. c. i. d. decimis. et in c. per venerabile. in. iñ. col. qui filii sunt legitimi. ne et q sic. Qd intellige in principe nō recogno scente superior. alias secus. vt per bal. in. l. eam. quan. in. vii. co. cii. seq. C. de fideico. et p. Abb. et docto. in. d. c. per venerabile. Et idem dicatis in conuile palatino vt per zacharia in addi. ad abb. in. d. c. per venerabile. in. iñ. col. in pre dispensare. Et si talis princeps non recogno scens superiores pōt legitimare. vt per Abb. et docto. in. d. c. per venerabilem. et per Joan. fab. in. q. si. Insi. de nup. et est rex. in. l. iñ. titulo. p. l. iñ. foro. l.

¶ Octauo dubitat. vtrū papa possit legitimare in terris subiectis principi seculari. Circa qd breuiter dic. q aut loquimur quo ad spiritualia et tunc sine dubio pōt legitimare. vt in. d. c. p. venerabilem. Aut loquimur q ad temporalia et successiones. siue bona temporalia. et tunc aut in terris subiectis ecclesie. et tunc sine dubio potest legitimare. vt per abb. et docto. in. d. c. p. venerabile. et ibi late per p. depositum in. q. quod aut. et idem tenet Cuius in auth. ex cõplexu. C. de incestis nup. et bal. in. l. i. si cõtra. C. de nup. et est rex. in. l. iñ. r. i. r. v. par. iiii. Aut loquimur in terris subiectis principi seculari et tunc nō pōt legitimare. vt p. Cuius in. d. auth. ex cõplexu. et per Jo. fa. in. d. q. si. et per Abb. et docto. in. d. c. per venerabile. et est rex. in. d. l. iñ. titu. r. v. par. iiii. Qd tñ intellige veru. pter qz si bona sunt sita in terris eccle. lz psona sit in terris secularibus. quia quantum ad illa bona papa poterit legitimare. vt per Bal. notab. l. iñ. in. l. eam. quam. in. vii. co. cum seq. C. de fideico.

¶ Nono dubitat. vtrū princeps secularis possit legitimari quo ad successione in terris subiectis eccle. Et dicatis q nō. vt p. Bal. in. l. i. q. iñ. co. C. de iure auroco annulloz. et in. d. l. eam. quas. in. vii. co. in. fi. et ides tenet cuius in. d. auth. ex cõplexu. et Abb. et docto. in. d. c. per venerabilem. et est rex. in. d. l. iñ. in. fi. tit. r. v. par. iiii. Qd tñ intellige veru. pter qz ad successione bonorum existentiis in interitioz principis quia quantum ad illa bona poterit legitimare psonam subiectam ecclesie. vt tenet Bal. in. d. l. eam. quas.

¶ In ead lege ibi. o legitimado por su figure te matrimonio. Nota ex ista. l. q per subsecutione matrimonii legitimatur filius area nati. Et de dis ponit rex. in. l. nup. C. de natu. libe. et in. c. tan. ra. qui filii sunt leg. Quod intellige veru. pter qz si tales filii essent nati ex adulterio. q. tales per subsecutione matrimonii non legitimarentur. vt

Materia. l. rñ.

in. d. c. tanta et in. l. i. in. f. tit. xv. par. iij. ena in
terueniente ignorantia parentu. vt tener Abb.
et do. in. d. c. tanta. licet glo. ibi in hoc ultimo af
firmit contrarium. q. communiter reprobat.

13 ¶ Et idē est in filiis incestuosis natis ex cōsan
guineo et cōsanguinea q. nō legitimant p. suble
quens matrimoniu. vt tener Abb. et do. in. d. c. tā
ra in pe. et fi. co. et Bar. in. l. in cōcubinato. ff. de
cōcubinis. et Joan. Fab. in. f. si. n. tit. de nup.

¶ Et idē est vbiq. coitus nō poterat esse
vros tempore conceptionis filiorum. obfāre
aliquo impedimento non debili: nisi per dis
pensationē. q. tunc tales filij non legitimantur
p. sublequens matrimoniu. vt tener Abb. l. d. c. tā
ra. et Bal. in. l. et si contra. C. de nup. et Bar. l. d.
l. in cōcubinato. et Jo. fa. in. d. f. si. ¶ S. dubi
tatur. si quis cōtrahat matrimoniu cum cōsangu
inea vel affine in gradu p. h. b. et ex filio matri
monio nascuntur filij. et post filioru natiuitates
sequat dispensatio vtrū tales filij. ante dispensa
tionem procreati sint legitimi vel ne. et bal. no
tabilitur in d. l. et si cōtra. C. de nup. tener et rā
les filij nō sunt legitimi. et idē bal. l. c. f. natura
les. in. f. si de feu. fuerit p. r. uerfā inter domi.

et agnatū et idē tener Bar. in. l. cū qui. ff. de sta
tu hominū. Sed qd. bene faciunt notat p. Abb.
et do. in. d. c. tāra. in. f. co. et idē tener Abb. in. d.
c. p. venerabile. in. l. i. co. Qd. tū intellige verū
p. r. et q. si papa in dispensatione expresse legi
timat matrimoniu. putet sic ficut si a p. n. p. n. p.
fuit legitime cōtractū. q. tunc tales filij sunt
legitimi. vt tener Abb. in. c. per venerabile. in
iij. co. l. si. Trē limita. q. si co. p. et mater essent
ignozātes impedimēt. vt tener Bar. in. d. l. cū
qui. Trē limita. q. si papa in dispensatione expre
sse legitimauit filios tā natos. vt tener Bal. in.
l. cum quis in. f. C. de natura libe. Et idē tener
Linus. quē ibi refert et sequit Alex. in addi. ad
Bar. in. d. l. cum qui. ff. de statu hominū. de q. vi
de prepositū in. d. c. tanta. et latissime et meli. q. s.
alibi in. d. c. per venerabilem. q. quod autem.

¶ Trē nota q. matrimoniu cōtractū in articu
lo mortis valet taliter q. per eū legitimant filij
iam nati et nascituri ita tener Linus in. l. nup.
C. d. natura libe. et idē tener ibi Sal. et Jo. fab.
in. l. cū quis. co. tit. de q. vide per bal. in. c. f. natura
les. in. ij. co. in fili de feu. fuerit controuer.
inter domi. et agna. et per Abb. et per saparā
in addi. ad eus. in. c. cōmissus. de sponsa. et in. c.
ij. de cōiungio leproforū. et per prepositū in. d.
c. tāra. ¶ Trē filij de quibus supra legitimantur
per sublequens matrimoniu. etiā si in medio in
terueniat aliud matrimoniu. vt tener Jo. Fab.
et Bal. l. d. l. cū quis. C. de natu. libe. de q. vide
Prepositum in. d. c. tanta. vbi poteritis videre

alia que pertinent ad istam materiam.

¶ Decimo dubitat. vtrū legitimari per subse
quens matrimoniu sint vere vel ficto modo le
gitimi ad hoc vt cōprehendatur sub statuto vt
lege de filiis legitimis loquente. De q. vide per
Bal. in. d. l. c. tāra. in. xi. co. C. de fide. co. et per
Abb. in. d. c. tāra. et per Bal. in. d. l. nuper. C. d.
natura libe. et latissime Prepositum in. d. c. per
venerabilem. in. f. quod autem.

¶ Undecimo dubitatur. vtrū filij nati ex cōtra
no et infideli legitimantur per sublequens matrimo
niu. De q. vide per Abb. et do. in. d. c. tanta.

¶ Duodecimo dubitat. vtrū filij clerici in m
nibus ordinibus cōstituti legitimantur per suble
quens matrimoniu. et Jo. fab. in. d. l. cū quis. in
fi. C. d. natu. libe. tener q. sic. et idē tener Bal.
c. f. j. nati. rales. in. ij. co. in. f. si de feu. fuerit cō
trouer. inter domi. et agna. in vltibus feudo. S.
ramen dic melius. vt per Bar. in. l. in cōcubi
nato ff. de cōcubinis. vbi conclusiue tener. q.
si talis clericus esset beneficiatus tempore nati
uitatis filij talis filius non legitimatur per sub
lequens matrimoniu. si tamen non esset benefi
ciatus tunc legitimat. Et idē tener Prepositus
in. d. c. per venerabilem. q. quod autem. in. v. co.
qui filij sint legitimi quem vide.

¶ Decimotercio dubitat. quibus modis quis
possit legitimari et dicatis q. pluribus modis.
vno nō p. rescriptū principis. vt in authē. q. bus
modis natura. c. f. c. l. c. legitim. col. vj. et in. l. iij.
tit. xv. par. iij. et in. c. per venerabilem. q. quod
aut. q. filij sint legit. de q. vide ibi late p. prepo.

¶ Alio modo per oblationē curie. vt in. l. cōmis
sum. C. de natura libe. alias in. l. cōmuni. et in
l. v. tit. xv. par. iij. ¶ Alio modo per sublequens
matrimoniu. vt in. l. nup. et i. d. c. tanta. ¶ Alio
modo scōs formā tex. in authē. Trē si quis libe
ros. C. de natura libe. et in. l. v. tit. xv. par. iij. d.
quo vide late per bar. in suis questionibus. l. q.
et vide gl. in. c. per tuas. q. filij sint legit. et c.
polā in suis cautelis in cautela. c. c. l. iij. ¶ Item
vide alios sex modos legitimadi p. prepositū in
d. c. per venerabilem. in. f. quod autem.

¶ In eadē lege i. sine nota ex ista. l. c. legitima
tus gaudet nobilitate parentis. Et idem dispo
nit tex. in. l. i. in fine titu. xv. par. iij.

¶ Sed circa pmissa dubitat. vtrū filius bastar
d. gaudeat nobilitate parentū. Circa qd. bastar
ter dicit. q. aut locum in filio naturali aut in fi
lio spurto adulterino vel incestuosum p. mo ca
su quādo in filio naturali dicatis. q. de iure cō
muni talis filius nō gaudet nobilitate. vt tener
Bar. et Jo. de pla. in. l. i. in v. co. C. de digni
ta. lib. xij. et Bar. in l. pronunciano. ff. de verb.
signi. et in l. tutelā. ff. de capitū. et in l. d. b. a.

et docto. in l. f. C. de verb. signi. et Bal. in l. ex libera. C. de suis et legi. here. et in l. generaliter s. f. C. de insti. et subti. et glo. in. prin. insti. d. ser. uili. cogni. et ibi Joa. fab. et glo. in clem. vna. d. bapti. sed d. iure regni talis fili? naturalis gau. det nobilitate parentum. et est rex. notabilis in l. titu. xj. par. vij. Sed rex. noster videtur velle contrarium in quantum dicit q. filius legitima. rus gaudet tali nobilitate a contrario ergo sen. su filius no legitimatus no debet gaudere. Sz

Lex. xij.

Por. euitar muchas dudas que suelen ocurrir cerca de los hijos que macren re. zien nascidos sobre si son naturalmente nascidos, o son abortiuos. D:denamos y mandamos, que el tal hijo se diga que naturalmente es nascido y que no es aborti. no, quando nascio vino todo, y que alomenos despues de nascido viuito vyente y quatro horas naturales, y fue baptizado antes que muriese: et si de otra manera nascido murio dentro del dicho termino, o no fue baptizado: mandamos que el tal hijo sea hauido por abortino, y que no pueda heredar a sus padres, ni a sus ma. dres, ni a sus ascendientes: pero si por la absencia del marido, o por el tiempo del casamiento claramente se prouasse que nacio en tiempo que no podia viuir natural. mente: mandamos: que aunque concurren en el dicho hijo las calidades suso di. chas, que no sea hauido por parto natural ni legitimo.

1 Filius abortiuus non succedit patri / nec matri / nec parentibus.

2 Quis dicatur filius abortiuus.

3 Filius monstruosus an succedat.

4 Quis dicatur filius monstruosus.

5 Filius si nascatur viuus non concurrentibus qualitatibus de quibus in hac l. licet non emit. rat vocem: succedit cu quadam modificatione.

6 Filius licet nascatur niger / presumitur legitimus.

7 Filius presumitur legitimus / licet probetur eius matrem adulterium commisisse cum mo. dificatione de qua hic.

8 Filius natus ex bestia an succedat.

9 Posthumus natus post celebratas nuptias incon. tinenti contractas post mortem primi mariti: an p. sumatur esse filius primi vel secundi mariti.

1 **I**n l. xij. Nota ex ista l. q. filius abortiuus no succedit nec matri nec parentibus: et i. dem disponit rex. in l. xvj. de abortiu. cum lege seq. C. de posthu. heredi. insti.

2 **S**ed circa pmissa primo dubitatur / qst i. ca. tur filius abortiuus. Et dicatis q. ois ille vel illa qui nascitur mortuus dicitur abortiuus. et in d. l. xvj. de abortiu. cum l. seq. et in l. xvj. titu. vj. par. vj. Sed pcedit et si nascatur viuus / si no fuerit ba. ptizatus: et no vixerit per spatium viginti ho. ra. rum naturalium / et disponitur in l. nostra / que ad hoc est valde notabilis licet contrarii dispo. natur per rex. in d. l. xvj. de abortiu. cum l. seq.

dic q. argumentum a contrario sensu no est va. lidum / qm reperitur contrariu determinati / et nota per Abb. et docto. in c. a nobis de senten. tia exco. sed in casu nostro reperitur contrariu determinatum per d. l. partit. ergo. et. In se. cundo casu quando loquimur in filio adulterino incestuoso vel spurio / dicatis / q. talis filius non gaudet nobilitate parentum. per iura supe. rius allegata / cum quibus concordat rex. in l. f. titu. xj. lib. iij. fo. 10. l.

vbi disponitur / q. si nascatur viuus / no dicitur abor. tius / et si no fuerit baptizatus. Que iura i hoc sunt correcta per ista l. **E**t quando quis dica. tur baptizatus vel no / vide per Alex. in l. iij. l. sine princip. post glo. et docto. ff. de acquir. poss. l. iij. **E**t predicta procedunt intantum / q. non sufficiat q. sit baptizatus / si non vixerit p. di. ctum tempus. xxiij. horaru. vel e contra no suffi. cit q. vixerit illud tempus / vel etia plus / si non fuerit baptizatus per l. nostram in quantum di. cit / despues de nascido viuus repute / y quatro. horas naturales / y fue baptizado. **N**ota hec dictio / et est condi. tionalis copulativa ad cuius verificatione requi. ritur utramq. partem verificari / et non suffice. rit una illar adimpleri / vt e rex. et ibi Bar. et do. in l. f. si is qui duceta. §. vtr. ff. d. reb. dubijs. et nota. tur p. Bar. et do. in l. f. ff. de condi. et demonst. et est etia rex. clar. in §. si plures. insti. de heredi. insti. et p. ista conclusio de et etia rex. in l. iij. r. i. vj. l. iij. fo. 10. l. de q. vide ibi per Dotalu. i. gl. y fuere baptizado. **R**estat ergo conclusio q. si ta. lis fili? fuerit baptizatus / vixerit p. dictu tpa. xxiij. horaru. dicitur partus legitimus / et per conse. quens succedit patri et matri / et parentib. qd. ite. l. ligge vtr. p. ieter q. si nascatur tali tpe. et quo. cum dñi cursum naturalē sit certu non posse vire. re / q. tunc is sit baptizatus / et viuat spatii. xxiij. horaru. no succedit vt est casus in l. nostra. in

Materia. l. riii.

fi. et idem tenet Pau. de ca. in. d. l. vxoris ab or-
tu. et Alex. in l. qd certatur. C. de posthu. here-
insti. ¶ Sed dubitatur quando dicatur non pos-
se viuere secundum cursum naturalem. Et dicatur quod tunc
dum non posse viuere si nascatur intra septimum mensem
vel antea quod attingat septimum mensem / saltem per
duos dies: et tenet gl. notabilis in l. intestato. § si
in parte. Secundo. ff. de suis et legi. here. et pau.
de ca. in. d. l. vxoris abortu. et Alex. in. d. l. qd cer-
tur. Ad quod benefacit tex. in l. rxi. in si. tit. vi.
par. vi. que ad literam concordat cum fine huius
l. De quo vide etiam per glo. Bar. et docto. in l. vi.
mens. ff. de statu homi. Sed si nascatur in septi-
mo octauo: vel nono: vel decimo mense: erit par-
tus legitimus secundum cursum naturalem: et in. d. l.
septimo mense. et ibi bar. et docto. de quo vide et
per bar. Alex. et docto. in l. gall. in prin. ff. de li-
be. et posthu. et Pau. de ca. in. d. l. vxoris abortu:
et Alex. in. d. l. qd certatur. Sed si nascatur post
decimum mensem / non erit partus legitimus:
nec natus secundum cursum naturalem: et est rex.
in. d. l. intestato. § si. ff. de suis et legiti. here. De
quo vide per Bar. in. d. l. septimo mense. et per
Bar. Alex. et docto. in. d. l. gallus. in prin.

- 3 ¶ Secundo dubitatur: utrum filius monstruo-
sus succedat. Et dicatur quod non: et in. l. non sunt li-
4 berii ff. de statu homi. Sed dubitatur quis dicat si
filius monstruosus: et dicatur quod monstruosus dicitur
et si habet duo capita: et tenet glo. in. d. l. non
sunt liberi. et pau. de ca. in. d. l. vxoris abortu. vel
si non habet faciem hominis: vel si habet faciem
hominis retro in spatulis: vel si habet oculos re-
tro: et per Bal. Ang. et molan. et Alex. in. l. quod
dicitur. ff. de libe. et posthu. Monstrum dicitur mo-
struosus: licet habeat sex digitos in una manu:
vel etiam quatuor: et tenet glo. et docto. in. d. l. non
sunt liberi. ff. de statu homi. et in dictis iuribus.
- 5 ¶ Tertio dubitatur: si filius nascatur viuens: et fuerit
baptizatus: et viuit per spatium. et iiii. horarum tamen
numquam emisit vocem: an dicatur legitimus: et per eod-
dem succedat. Et dicatur quod sic: per rex. in. d. l.
vxoris abortu. in prin. cum. l. seq. et ibi Bal. et

Pau. de ca. Quid est verum: nisi nascatur tali tem-
pore: quod sit impossibile: quod possit viuere per fine
huius l. et per tex. in l. rxi. et vi. par. v. in si.
¶ Quarto dubitatur: utrum filius qui nascitur inger-
dicatur legitimus. Et dicatur quod sic: et tenet gl. in
l. queret aliquis. ff. de verb. signi. De quo vide
per doc. in. d. l. gall. in prin. et in. d. l. septimo mense.
¶ Quinto dubitatur: utrum quis dicatur filius le-
gitimus si probetur eius matrem adulterium commi-
sisse. Et dicatur quod sic: nisi probetur contraarium: et in
l. miles. § defuncto ff. ad l. Juli. de adulter. et in
l. et. et iiii. par. in. De quo vide doc. in. l. si vici-
nis. C. de nup. et p. Bal. in rep. C. de probatio.
in si. col. et p. Abb. et docto. in. c. per tuas. de p-
batio. Quod intellige verum: nisi sit natus taliter
pote: quod sit impossibile: posse ex illo matrimonio
procreari: et in. d. l. et. et iiii. par. in. et in. l. rxi.
in si. tit. vi. par. vi. et est etiam tex. in l. nostra. in si.
ne. De quo vide Cuius et do. in. l. quidam. C. de
posthu. here. insti. ¶ Et quid sit agendum in
foro consuetudinis in casu predicto. vide p. Abb. et do.
in. c. officii. de peniten. et remissio. et Archiepiscopus
florentinum in. ii. parte in tit. ii. § iiii. in. c. vii.
¶ Sexto dubitatur: utrum filius natus ex beata
succedat. Et dicatur quod non: et tenet Alex. in l. qd
certatur. C. de posthu. here. insti. de quo vide
glo. et docto. in. l. non sunt liberi. ff. de statu. ho-
mi. et in. d. l. gallus. in prin.
¶ Septimo dubitatur: utrum filius natus post
secundas nuptias contractas incontinenti post
mortem primi mariti dicatur filius primi mari-
ti vel secundi si nascatur infra nouem menses con-
putandos a morte primi mariti. De quo vide la-
ter per Bar. Alex. et do. in. d. l. gallus. in prin. ff.
de libe. et posthu. ubi questio ista latissime exa-
minatur: et alia que pertinent ad materiam huius
l. videatis per docto. in. d. l. vxoris abortu. cum
l. seq. et per Alex. in. l. posthumus. C. de bonorum
pos. contra tabu. ¶ In eadem. Libi autem quod con-
tra encl. dicto huiusmodi qualitates suo dictas.
scilicet: quod sit baptizatus: et quod viuat per spatium
et iiii. horarum. et supra proxime dixi.

Cler. riii.

¶ Mandamos que el marido y la mugel fucito el matrimonio, aunque casen la se-
gunda, o tercera vez o mas, pueda disponer libyemente de los bienes multiplica-
dos durante el primero, o segundo, o tercero matrimonio, aunque aya hauido hi-
jos de los tales matrimonios, o de alguno dellos, durante los quales matrimonios
los dichos bienes se multiplicaron, como de los otros sus bienes propios que no
ouiesse seydo de ganancia, sin ser obligados a reseruar a los tales hijos propiedad
ni vsofruto de los tales bienes.

- 1 ¶ Et vel vxor licet contrahat secundas nu-
ptias / non tenetur reseruare proprietatem
nec vsofructum bonorum durante primo ma-

trimonio acquisitionum filius primi matrimo-
nii. cum limitatione tamen de qua infra.
Mulier que post mortem mariti luxuriosa est: non

in figura matrimonij perdit lucra durante matrimonio acquisita.

1 **U**lter que luxuriose viuit post mortem mariti perdit legatum sibi a marito relictum

2 **U**lter que luxuriose viuit post mortem mariti an perdat dorem.

1 **I**tem. Hora ex ista. l. q. vir. vl' vxor licet contra har secundas nup. nō tenetur referuare propteratē nec vsum fructū bonoz durāte pmo matrimonio acqstroz filij pmi matrimonio. nū. is cōtrariū disponat de iure ciuili per tex. in l. femine. C. de scdis nup. vt tenet expresse jo. fa. in authē. in donatiōe eo. ti. q. l. ciōpe so. fa. ho die corrigi per istā l. que ad hoc est notabilis.

2 **Q**uod tamen intellige verū pter qz si talis vxor luxuriaria est post mortem mariti non in figura matrimonio. q. tunc perdit talia lucra durante matrimonio acquisita et applicatur hereditibz mariti. vt est rex. notabilis in l. iij. in fine tit. iij. l. v. ordina. rega. qd procedit ne dñi si tales heredes sint filij sed etias si sint extranei. vt per Jo. lupi d. p. ala. rube. in sua repe. c. per vestras so. l. i. l. iij. q. iij. co. in vericulo vnum de num. et so. l. viij. et in. f. et. iij. co. Quod procedit etias si talis mulier postea contrahat matrimonio cum eo. quoz luxuriaria est vt tenet multum notabiliter ppositus post Cardinalem in. c. tanta in. xv. co. qui filij sunt legi.

3 **S**ed primo dubitatur. vtruz mulier q luxuriose viuit post mortem mariti perdat legatus

Lex. xv.

En todos los casos que las mugeres casando segunda vez son obligadas a referuar a los hijos del primero matrimonio la propiedad de lo que ouiere del primero marido. o heredare de los hijos del primer matrimonio. en los mismos casos el varon que casare segunda, o tercera vez sea obligado a referuar la propiedad dello a los hijos del primero matrimonio. De manera que lo establecido a cerca deste caso en las mugeres que casaren segunda vez, aya lugar en los varones que passaren a segundo, o tercera matrimonio.

1 **I**n omnibus casibus in quibus vxor per transitum ad secundas nup. tenetur referuare filijs primi matrimonij propteratē bonozum habitozū a primo marito. veler successione filiozū primi matrimonij in eisdem casibus tenet maritus talē propteratē referuare.

2 **Q**ui sunt casus in quibus mulier per transitum ad secundas nuptias tenetur referuare proprietatem filijs primi matrimonij.

3 **R**esponsa verificatur non solum in proprietate sine dominio dicitur. sed etia in dominio vtili.

1 **I**tem. Hora ex ista. l. q. in omnibus casibus in quibus vxor per transitus ad secundas nup. tenet referuare filijs primi matrimonij proprietatē bonozū habitozū a primo ma-

sibi a marito relictū. Et de scatis q sic vt i authē. eisdē penis. C. de secundis nup. De q vide Jo. lupi in d. repe. in loco iam presclegato.

2 **S**ecundo dubitatur. vtrū mulier q luxuriose viuit post mortē mariti perdat dore. Et pau. de 4 ca. in consilio. cxxj. in primo volu. et in l. sorozes C. de bis quibus vt indignis et in l. fidei comissum. C. de fidei co. tet q sic. Et idē tenet Petrus Geraldus in singulari. elvii. et idē tenet Jo. lupi in dicta repe. fo. l. i. q. co. et fo. l. in iij. co. et de uzelinus in. c. plerunqz. de donatio. inter vtrum et vxorē. Et pro ista cōclusionē facit bene rex. in d. l. iij. in fin. iij. li. v. ordi. rega. Sed Alex. et Jas. in d. l. sorozes. tenent contrariū quoz opinio reprobat per Petrus geraldus. et per Jo. lupi in dictis locis. per ea q pau. de ca. notabiliter dicit in dicta consilio. cxxj. et pro ista opinione. cōtra alex. et jas. facit bene rex. i authē. eisdē penis. et que ibi notant docto. C. de scdis nup. pth. et glo. et do. in authē. sacramentum. C. qz mulier officio tutel. et rex. in l. i. co. titu. inquam rum dicitur. puditiam suam intactas conseruet. Item pro ista parte facit rex. et ibi doctrina docto. in l. i. f. C. ad. l. iulia. de adulte. et in l. iij. titu. xvij. par. viij. et Ang. de Breto. in tractatu masculiciorum. in parte / chemehai adulterato. in l. iij. co. vbi concluditur q talis vxor potest accusari de adulterio post mortem mariti / et obstat ei petenti dorem exceptio adulteri. Opinio tamen Alex. et Jas. est fauorabilior.

rito vl' ex successione filiozū primi matrimonij in eisdē casibus tenetur vt talē proprietatē referuare predictis filijs. et idē tenet gl. qd cōmuniter approbat in l. femine. g. illud. C. de scdis nup.

3 **S**ed dubitatur q sunt casus in quibus vxor tenetur talē proprietatē referuare. Circa quod breuiter dic q aut loquimur in bonis acquisitis successione filiozū aut in bonis relictis vxor p primum matrimonium. In primo casu quādo in bonis acquisitis successione filiozū aut mater succedit talibus filijs ab intestato aut ex testamento. In primo casu quādo ab intestato aut loquimur in bonis que predicti filij habuerunt a patre et tunc siue mater contrahat secundas nuptias ante mortem predictoz filiozū / siue post

semper tenetur reservare proprietatem solo usufructu sibi retento: vt in l. mater. C. ad tertulias. et ibi communiter docet in l. femine. s. illud. C. de secundis nup. Aut loquimur in alijs bonis que filij alijunde habuerunt: tunc aut talis mater primo succedit predictis filiis antea qd contraheret secundum matrimonium et succedit pleno iure: licet postea sequatur secundum matrimonium: vt in dicta l. mater. in vers. fin. vero: et ita tenet ibi glo. in parte coniungit. in prin. et ibi pau. de ca. et do. in d. l. femine: et in auth. ex testamento. eo. ti. aut primo contraxit secundum matrimonium: et postea successit: tunc solo usufructu sibi retento tenetur reservare proprietatem: vt tenet glo. fab. fab. et pau. de ca. in d. l. mater. per in l. femine. s. sed et si quis. C. de secundis nup. et cum ista opinione transis sic simpliciter. Bar. sed bal. ibi est in solitaria opinione: dices: qd si filij non fuerunt testari siue mater succedat antea qd contrahat secundum matrimonium siue postea: tenetur reservare proprietatem: cuius opinio non videtur continere veritatem vt ex infra dicendis apparebit. Sed cum i. d. l. mater tenet qd siue mater nubat secundo ante mortem siue post. semper succedit pleno iure. ita tenet etiam glo. in auth. de nup. s. hinc nos. in parte si autem intestatus: et in parte hoc dicimus. colla. iij. et idem tenet ibi bar. per illud. Et pro ista conclusionem est etiam tex. in auth. de non eligendo secundo nubere. s. igitur. colla. j. et idem tenet ibi bar. et ista ultima videtur verior: et favorabilior matri: quam per tunc teneo/submittere de ramentis correctioni vestre.

¶ Sed conclusionem predictam: qd habet qd mater in casibus predictis tenetur reservare proprietatem filiis primi matrimonij. **¶** Pro primo limita nisi talis mater contraheret secundo matrimonio de consensu filiorum: de quorum successione tractatur: tunc succedit pleno iure tam in usufructu qd in proprietate: vt tenet glo. notabilis in auth. de non eligendo secundo nubere. in prin. in parte copulantur in vita filia. colla. j. et idem tenet Ange. in d. l. mater. quem refert et sequitur Socin. in tractatu fallentiarum in regula celxiiij. ad quod bene facit doctrina bal. quasi in terminis in l. hac dictali. in v. co. in princ. in versiculo. sed ponit dicit statutum. C. de secundis nup. et idem tenet expressse Zudo roma. in singulari. c. xlvij. incipit. tu scis. **¶** Secundo limita: qm talis mater nuberet de licentia primi mariti dantis sibi consensum et licentiam in testamento vel alias: qd tunc succedit pleno iure: vt tenet bal. in l. j. in. q. co. in. fi. c. prin. seq. C. de secundis nup. et in l. filius qui habet. C. fami. heredis et idem tenet Socin. in d. regula. celxiiij. et roma. in dicto singulari. c. xlvij. **¶** Tertio limita

in matre minore. xxx. annorum: qd propter minorem etatem succedit pleno iure: vt tenet notabiliter Socinus in dicta regula. celxiiij. ad qd allegat glo. in l. j. C. si aduersus delictum ad qd et facit rex. in l. h. et i. l. pe. C. ex qd? causis. infra. irroga. S. certe illa glo. hoc non dicit: et predictae leges loquuntur in alio casu: et reposito qd contrarium tenet expressse bal. in d. l. in. j. col. C. de secundis nup. quapropter casus iste est dubius propter opinionum diversitatem: et ideo cogitare: quia non video aliam quem facitatem mentionem de ista contrarietate sed licet casus sit dubius: mihi videtur qd opinio bal. sit verior: ideo quia non reperitur dispositum qd in casu nostro mater propter minorem etatem excusetur: cum lex non dicat nec nos dicere debemus: vt in l. illam. C. de colla. et tenet glo. in l. j. ff. de lega. iij. inquantum dicit: non memini me legisse. Item quia dicta l. mater. et dicta lex femine loquuntur generaliter: et ita generaliter debet intelligi: vt in l. de pterio. ff. de publici. Item quia regulariter in delictis inter maiores et minores non reperitur differentia: vt in l. j. C. si aduersus delictum. maxime quia hic tractatur de lucro capiendo: et non de damno evitando: sufficit qd tractatur usufructu toto tempore vite sue. **¶** Quarto limita: quando tales filij moriuntur post pupillarem etatem: qd ad hoc vt talis mater prius proprietatem requirit qd filij moriantur infra pupillarem etatem secus si post pubertatem: quo casu non priuabitur mater: vt dicit notabiliter pau. de ca. in l. oem. C. ad tertulias. sed is autoritas dñi Pau. de ca. sit magna: contrarium credo verum per. l. autem ex testamento. C. de secundis nup. et in corpore: unde sumitur. s. hinc nos in vers. si igitur ubi sit differentia an mater succedat ex testamento vel ab intestato. Ergo presupponit qd licet filius non testetur: erat tñ habilis ad testandum: alias non deesset de dubio: qd non est dicendum: vt in l. quod labeo. ff. de carbo. edicto. Item qd propter loquendo non dicit mori ab intestato: qui de iure testari non potuit: licet voluerit. per. in l. si ff. de suis et legiti. heres. et tenet glo. et do. in prin. in l. de heredi. qd ab intesta. de se. de quo late per alex. in l. generaliter. C. de insti. et subiti. Item qd priuatio presupponit habuissse: vt in l. de c. c. v. l. gatis. ff. de verbo. obliga. Item qd licet videatur qd pau. de ca. teneat predictam opinionem tamen in veritate eam non tenet: imo loquitur in casu diverso: scilicet quando mulier luxuria post mortem mariti: quo casu priuatur successione filiorum mortuorum: ipupillari etate: sicut priuatur ob non petitum tutorem: qui casus diuersus est a nostro casu s. qd dicit vt dixi l. i. vj. supra. eo. **¶** In secundo casu quando mater succedit ex testamento filiorum siue succedat antea qd contrahat secundo matrimonio

durante matrimonio/ an communicetur.

8 Acquisita per amafios simul habitantes / an communicentur.

9 Pecunia habita ex p'etio rei v'edite/ que erat vnus coniugum/ an communicetur.

10 In iuste acquisita/ an communicentur.

11 Lucra acquisita modo p'edico/ licet non acceptata/ transmittuntur ad heredes.

12 Omnia bona presuntur acquisita/ et esse cōmunia nisi contrarium probetur.

13 Maritus sine licentia vxoris an possit lucra acquisita constante matrimonio alienare.

14 Maritus/ an possit male acquisita restituere d' bonis cōmunibus.

15 Si res vnus coniugum pereat constante matrimonio/ an resarciatur de bonis cōmunib'.

16 Exor habebit legatum sibi a marito relictum: et etiam e' in iudicatem bonorum durante matrimonio. acquisitorum.

17 Idem in viro.

18 Legatum factum a marito vxori an censetur factum animo compensandi debitum.

19 Si maritus legat vxori vsu fructum omnium bonorum/ quid habebit talis vxor stantibus filiis vel ascendentibus legitime/ et naturalibus vel non stantibus.

1 **I**n l. xvi. § bi de los bienes multiplicados. Nota ex ista. l. q' bona acquisita constante matrimonio. cōcantur et equaliter diuiduntur inter maritum et vxorem: et idē disponit rex. in. l. j. et in. l. si. ti. in. l. fo. i. et in. l. si. ti. in. l. v. ordi. reg. quod intellige verum/ interueniente si mul tanea cōhabitatione/ nō alias: q' non sufficet matrimonio ius esse attractus/ nisi maritus et vxor simul cōhabitent. p. rex. in. d. l. j. ti. in. l. iij. fo. i. et in. l. j. et in. l. iij. ti. in. l. v. ordi. rega. in quan tus dicunt. de cōfuso. et idem tenet D' oral. in. d. l. j. fori. et Joā. lupi de pala. rube. in sua repe. fo. xxxiij. in. j. co. et fo. xxxj. in. ij. co. ad fi. d quo vide melius q' alibi per do. de Segura in rep. l. vnus ex familia. § sed et si fundum. fo. iij. in. j. co. cu. j. seq. ff. de lega. ij. ¶ Sed circa p'mis sa primo dubitatur/ vtut lucra acquisita p' spō suz de presenti vel futuro cu' pecunia p'pōle/ cō munitur inter cōdē spōsōs antea q' simul co habitent. et videtur q' sic q' fructus p'cepti ex pecunia vxoris ante nuptias cōtractas/ cōnetur tur in doctē. vt tenet bal. in. l. dotis fructus. per rex. ibi. ff. de iure doti. et per rex. in. l. ante. ff. so lut. matrimo. et in. l. videam'. § ante matrimo. nium. ff. d' vsuris. et fructus dotis hodie cōcan tur: vt i' iuribus. sup. dictis: ergo. et c. Et pro ista conclusionē videtur casus in l. xvi. § si. ti. par. iij. et in. d. l. si ante. De quo vide dictum. Joā. lup. in. di. rep. fo. xxxj. in. iij. co. vltra medium.

¶ Secōdo dubitatur vtut lucra cōstante mari mo. acquisita successione patris cōcietur iter mariti et vxori. et dicatis q' non: vt in. l. si. ti. in. l. iij. fo. i. et in. l. si. ti. in. l. v. ordi. rega. Si tñ cōsanguineus vxoris instituat eius mariti be redem/ vel ecōtra/ si cōsanguineus mariti in stituat vxores heredem: aut tunc talia lucra cō munitentur inter mariti et vxorē: vide dictum Joā. lupi in. d. repe. fo. xx. in. iij. co. in. §. xliij.

¶ Tertio dubitat/ vtut donatio vni cōiugū fa cta/ cōcietur inter mariti et vxorē. et dicatis q' nō regulariter: vt in. d. l. si. ti. in. l. iij. fo. i. et in. d. l. si. ti. in. l. v. ordi. de quo tñ vide per Bart. et doctō. in. l. sed si plures. § in arrogato. ff. de vul ga. et pupi substitut. et per dictum Joā. lupi in. d. §. xliij. fo. xx. in. iij. co.

¶ Quarto dubitatur/ vtut lucra acquisita in bello/ cōcietur inter mariti et vxorem. de quo quia recipit distinctionem/ vide tex. in. l. iij. tit. iij. in. l. iij. fo. i. et in. l. iij. ti. in. l. v. ordi. rega.

¶ Quinto dubitatur/ vtut acquisita p' aduo catu/ vel doctōrē/ cōcietur inter mariti et vxorē. et credo finaliter q' sic. de quo vide per Dō sal. in. d. l. iij. ti. in. l. iij. fo. i. et per dictum Joā. lupi in dicta repe. fo. xxxij. in. j. co.

¶ Sexto dubitatur/ si vsus fructus cōsolidet cū proprietate durante matrimonio/ an cōcietur inter vtut et vxorem cōmodus vsus fructus. Et Joā. fa. in. §. si cui instituta. d' lega. tenet q' sic Sed contra hoc est rex. in. l. iij. ff. de iure doti. Et pro cōcordia vide dictum Joā. lupi in. d. repe. fo. xxxj. in. iij. co. in prin.

¶ Septimo dubitat/ vtut acquisita p' amafios simul cōhabitantes cōcietur inter cōdē. et Jo. lupi in. d. rep. fo. xxxij. in. iij. co. et in. §. operatur fo. xxxj. in. iij. co. cū seq. tenet q' sic: licet dubitā do. § ita q' habui de factor. et fuit iudicatum in contrarium/ ideo quia non per omnia equipar antur vxor et amafiar: licet in aliquibus equi parentur/ non equiparatur proprie/ et illud q' est simile/ nō est idem: vt in. l. quod Aerus. ff. d' positi. et lex distat/ at loquitur in vxore: ergo nō debet extendi ad amafian/ vt in. l. si. vero. §. de viro. ff. solu. matrimonio.

¶ Octauo dubitat/ vtut pecunia habita ex pre tio rei vendite/ q' erat vnus cōiugum/ cōcietur inter maritum et vxorem. Et dicatis q' nō: imo si aliquid sit emptū de illa pecunia/ efficitur p' prius illius/ cui' erat pecunia: vt per dictū Joā. lupi in dicta repe. fo. xxxj. in. iij. co. Pro qua cōclusionē est rex. in. l. j. ti. in. l. iij. fo. i.

¶ Nono dubitatur vtut iniuste acq' sita cōcietur inter mariti et vxor. De q' vide lare p. d. Jo. lupi in. d. repe. fo. xxxij. in. iij. co. cum octo seq.

¶ Decimo dubitatur vtut lucra cōstante mari

monio acquisita transmittitur ad heredes licet non sint acceptata. Et dicatis q sic: vt p doct. de Segura in dicta repe. l. vnum ex familia. fo. xvj. in. ij. co. in. vers. ex quo ego infero.

12 ¶ Undecimo dubitatur vtrum bona q reperiri-
tur potestare vtri et vxoris presumantur cōia et
durante matrimonio acquisita. Et dicatis q sic
nisi contrarium pbeatur. vt est tex. notabilis in l.
cui in l. stili. de quo vide per Alex. et do. in qui
iure. ff. de acqui. posse. et ibi per Andream de
Berona in addi. ad Bar. et per dictum Jo. lu-
pi in d. repe. fo. xxx. in. ij. co. cum. iij. seq.

13 ¶ Duodecimo dubitatur vtrum maritus possit
alienare bona durate matrimonio. acquisita sine li-
centia vxoris. et dicatis q sic regulariter vt in
l. iij. tit. l. v. ordi. rega. et in l. ccc. in l. stili. Qd
intellige verum p contractus onerosum: secus
tñ est per contractus mere lucratium/ puta p
contractum donationis: vt tener bal. in cō. cū
in primo volu. De quo vide per. d. Jo. lupi in
dicta. repe. fo. xl. in. ij. co. et doctorem Segura i
dicta repe. l. vnum ex familia. fo. ix. in. j. col. in
fi. Itē intellige verum/ preterqz si maritus do-
lose alienasset talia lucra: qz tunc non valeret a
licentia in p iudiciis vxoris: vt in l. iij. tit. iij.
li. v. ordi. rega. et in d. l. ccc. in l. stili. de quo vi-
de. d. Jo. lupi i. d. rep. fo. xxxij. in. iij. co. in fine.
Itē intellige verum/ preterqz si maritus ppter
suū delictum talia lucra alienaret: qz tunc non
valeret alienatio in p iudiciis vxoris: vt in l.
lxxv. infra eo. de quo vide. d. Jo. lupi in d. re-
pe. fo. xxxij. in. ij. co. et fo. xl. i. j. co. vltra medius.

14 ¶ Decimotercio dubitatur vtrum maritus possit
male acquisita restituere sine licentia vxoris de
bonis cōibus constante matrimonio acquisi-
tis. De quo vide dictum Jo. lupi in dicta repe.
fo. xxxiij. in. iij. co. cum. vij. seq.

15 ¶ Decimoquarto dubitatur si res vnus cōiu-
gum pereat constare matrimonio/ an resarcie-
tur de bonis cōibus durante matrimonio acq-
sitis. Et dicatis q sic nisi pereat culpa illius/ cu-
ius erat: vt tener montaluis in l. ij. tit. l. ij. fori
et Jo. an. lupi in d. repe. fo. xxxvij. in. j. co.

16 ¶ In eadē lege pñ. nota est ista lege/ q vxor
habebit legatum sibi a marito relictum: et etiā
dimidietate bonorum durante matrimonio ac-
quisitorum: sic attenda dispositio de huius. l. mari-
tus. non presumitur legare vxori antea cōpen-
sandi legatus cum bonis vxoris pertinentibus du-
rante matrimonio acquisitis: nisi expresse hoc di-
cat. De quo vide docto. in l. si compensandi.
C. de here. institui. et in l. cum pater. q. qui dota-
lem. ff. de lega. ij. et per glo. et docto. in l. licinius
locusta. de legatis. ij.

17 ¶ Et idem dicatis in viro/ cuius sit eadem ratio

et cuius in hoc equiparantur in iure. vt notatur p
glo. et docto. in l. femine. q illud. C. de fecidis
nup. et in l. xv. supra proxima: et in equiparatis
a iure dispositi in viro. censetur et dispositum in
reliquo: vt in l. illud. in. pñ. ff. ad l. acqui. et in c.
translato. de constitutio.

¶ Sed pro maiori cōplemēto dubitatur vtrum 18
legatum factum vxori/ censetur facti animo
compensandi debitum. Circa qd breuiter dic:
q aut loquimur in debitore necessario/ aut i de-
bitore voluntario. Si in debitore necessario aut
legauit aliud q illud quod debebat. et tunc nō
censetur legatum animo compensandi: vt tener
bar. et do. in l. huiusmodi. q cum pater. ff. de le-
gatis. i. de quo vide omnino Socinus in tracta-
tu fallentiarum. in regula. c. lxxij. Aut legauit
illud quod debebat/ vel tantundem: et tunc aut
constat de voluntate testantis/ et est standus.
vt in l. creditorum. ff. de legatis. ij. Aut sumus
in dubio: et tunc semper presumitur legatus esse
relictum animo compensandi: vt in dicta. l. vi-
uisinodi. q cū pater. et in auct. preterea. C. unde
vir et vxor. et in l. si cum dorem. q si pater. ff. solu.
matrimonio. De quo vide ibi late per do. qui
ponunt aliquas limitationes. Si loquimur in
debitore voluntario: aut constat de eius volun-
tate/ et est standus: vt in d. l. creditorum. ff. de le-
gatis. ij. Aut sumus in dubio/ et tunc non cen-
setur legare animo compensandi. vt in l. credi-
torem. ff. de legatis. ij. et in l. si cōpen. C. de he-
re. institui. et in l. vna. q sciendū. C. de rei vxori. ac-
ctio. Et est etiā tex. in l. ista. In tantum/ q si ma-
ritus recepit dorem estimatas estimatione que
facit emptione: si postea legat easdem res/ vel
vnam ex illis vxori/ et ias si leget sub cōmemo-
ratione dotis/ nō censetur legare animo cōpen-
sandi: vt est glo. valde notabilis/ que cōiter ap-
pro. in l. licinius locusta. ff. de legatis secundo

¶ Et dicitur debitor necessarius/ qui incidit
in obligationē ex legis dispositionē absqz fa-
cto suo: et voluntarius/ qui suo facto incidit in ob-
ligationē: vt per bar. et docto. in l. si cum do-
tem. q si pater. ff. solu. matrimo.
¶ Item dubitatur/ si maritus legat vxori vsus
fructum suorum bonoz/ quid habebit talis vxor
d huiusmodi legato. Et dicatis q statim/ si hīs
legatis et naturalibus habebit solummō. vsus
fructus quinte partis bonoz: cum tunc nō pos-
sit testator disponere in extraneos respectu pro-
prietatis vltra predictam quintā. vt in l. xxvij.
infra eo. Et in reliquis bonis sicut nō pōt dis-
ponere de proprietate/ ita non potest dispone-
re de vsufructu siue fructu: vt est tex. in aut. no-
uissima. C. de inofficio. testa. de quo vide ibi gl.
et doc. maxime quia fructus dicuntur pars rei.

Et iij

Abateria. l. xvij.

¶ In l. fructus. ff. de rei vendica. Et istas cōclu-
sione in terminis tenet doctor d. Segura in. d.
repe. l. vnum ex familia. fo. xxj. in. ij. co. 3. tē sta-
tibus ascendētibz legitimis habebit dunta-
xat vsumfructum tercie partis bonozum per ea q̄
dicta sunt: cuz de illa tercia parte duntaxat pos-
sit testator disponere respectu proprietatis: vt

in. l. vj. supra. eo. Sed nō stantibz descendēti-
bus nec ascendētibz tunc habebit vsumfructum
omnium bonozum si sibi relinquatur: cuz
tūc testator possit disponere ad libitū de p̄prie-
tate totorum bonozum de quo vide Joā. lupi
in. d. rep. fo. xij. in. iij. co. 7. Sal. in. l. quo
tiens in. fi. co. C. familie hercia.

Lex. xvij.

Quando el padre o la madre mejorar a alguno de sus hijos, o descendientes le
gítimos en el tercio de sus bienes en el testamento, o en otra postrimera voluntad, o
por otro algun contracto entre viuos, ora el hijo este en poder del padre que hizo
la dicha mejoría, o no hasta la hora de su muerte la pueda reuocar quando quisiere:
saluo si hecha la dicha mejoría por contracto entre viuos ouiere entregado la pos-
session de la cosa, o cosas en el dicho tercio contenidas ala persona a quien la hizo,
lla, o a quien su poder ouiere, o le ouiere entregado ante escriuano la escriptura de,
llo del dicho contracto se ouiere hecho por causa onerosa con otro tercero, assi co-
mo por vía de casamiento, o por otra cosa semejante: que en estos casos mandamos
que el dicho tercio no se pueda reuocar sino rescruasse el que lo hizo en el mismo cō-
tracto el poder para lo reuocar, o por algũa causa que segun leyes de nuestrs reg-
nos las donaciones perfectas y con derecho hechas se puedan reuocar.

1 **M**elioratio filio vel nepoti facta / qñ possit
reuocari / et qñ non possit reuocari.

2 Casus in quibus facto modo transfertur posses-
sio absqz traditione.

3 Pater vel mater an possit reuocare melioratio-
nem quam fecit p̄e textu minoris etatis in ca-
su quo alias reuocari non possit.

4 Pater vel mater si primo meliorauerit vnus: et
postea simpliciter non renouando prima melio-
rationem meliorauerit alius: in casu quo prima
melioratio possit reuocari / quis istorum p̄fer-
ratur in huiusmodi melio: atione.

5 Pater vel mater si meliorauerit filiam / vt con-
trahat matrimoniu cū Titio ad sustentāda o-
nera matrimonij / si moriatur Titius antea qz
substituatur onera matrimonij an talis meliora-
tio censeatur reuocata vel non.

6 Quando pater vel mater promissit meliorare /
vel nō meliorare filium vel nepotē / an possit cō-
pelli ad huiusmodi obseruantiam.

7 Quibz verbis possit et debeat fieri melioratio.

1 **I**n l. xvij. nota ex ista. l. q̄ melioratio regu-
lariter p̄t per patrē vel auum reuocari ad
libitū: et in hoc lex ista est notabilis.

Quod in primo limita / p̄ter qz si fuerit vere
et realiter huius melioratio tradita possessio bo-
noz in melioratione contento: qz tunc reuoca-
ri non possit per istam legem. **S**ecdo limita:
quando talis melioratio fuerit facta ex causa
onerosa puta ex causa dotis: quia tunc nō pos-
set reuocari per istas. l. **E**t idē in donatione
p̄p̄ter mup. q̄ dicitur causa onerosa: vt notat

per gl. et doc. in aut. ex testamento. C. de colla.
Et ista cōclusio in terminis tenet doc. Se-
gura in repe. l. vnus ex familia. § sed et si fundū.
fo. xj. ff. de lega. ij. Et idē in donatiōe facta fi-
lio clerico causa militie celestis / vt ordinet ad
titulu parrimonij: cū eadē sit rō. vt t3 i terminis
Jo. sa. i. § si. in. l. de inoffi. testa. **E**t idē vide-
tur in militia terrestri siue seclari. p ea q̄ notat
gl. et d. i. d. au. ex test. attēta mēte huius. l. **T**er-
tio limita / qñ talis melioratio cēt fara causa stu-
dij: qz tūc reuocari nō possit vt t3. do. segura in
d. rep. fo. xj. l. iij. co. cū seq. i vñ. possit dari quē
videatis **Q**uarto limita / qñ p̄f vel mī melio-
rās iurauerit nō reuocare p̄dictā melio. qz tūc
reuocari nō possit. vt t3 do. seg. in. d. loco. fo. xj.
in. iij. co. in vñ. possit dari alia et q̄rra. **S**ec⁹ mī
esset si p̄f vel mī meliorās simpliciter iurasset me-
liorationē nō addito / q̄ nō possit eadē reuoca-
re: qz tūc bñ possit reuocare / vt t3. do. seg. in. d.
rep. fo. xj. i. co. ij. § si. Quinto limita in oibz casibz
in quibz facto mō trāssit possessio in filio vel
nepote melioratio interueniente facto pos. qz in
oibz illis casibz nō possit reuocari vt t3 idē do.
seg. in. d. rep. fo. xj. in. j. co. in vñ. ex hoc ego in-
fero. p qua cōclusio ē hic tex. in. l. nra in q̄ntus
dicit. o le ouiere entregado ante escriuano la es-
criptura dello. nā sup. l. nra dixit q̄ vere fuit tra-
dita possessio. **N**ūc vō dicit qñ facto mō. cū cer-
tū sit q̄ p traditionē instrumentū acquirat facto
mō possit. vt est tex. in. l. j. C. de dona. et in. l. vij.
rl. in. par. in. d. quo vide q̄ lati⁹ infra p̄rie dīca
et p ista cōclusio ē etiā tex. in. l. xlij. infra co.

Sed primo dubitatur qui sunt casus in quibus fictio modo acquiri potest. et breuiter dicatur: quod primus casus est p. clausula constituitur: vt in l. qd meo. in prin. ff. de acqui. pos. et in l. iij. in fi. ti. iij. par. in qd intellige verum qd constituitur se nomine alieno possidere erat possessor: tunc qd se possidere forem nomine alio constituitur: alias secus. vt tenet Alex. in d. l. quod meo. in prin. in. vj. co. et idem tenet Bartholomaeus in suis notabilibus in notabili. lxxv. et p. h. dec. in regula contractus in. iij. co. ff. de reg. iur. que omnino vide: et idem tenet Jo. fr. in tractatu prescriptio. in re peritio. l. celsus. fo. lxxvj. in. j. co. Item intellige verum nisi hoc fuerit fictio facta: quod tunc p. clausula constituitur non transiret possessio: vt tenet bar. in l. sicut. §. supradictum. in. ij. co. in. fi. ff. qd mo. pigri vel hypoth. solui. et in l. post contractum. i. ij. co. ff. de donatio. et idem tenet idem bar. in cōsi. lxx. De quo vide dominos de rota in decisio eccle. xxiij. in nouis. et Lepola in tractatu de simulatione contractum in. §. xliij. presumptio. Et qui dicatur fictio fieri vide p. bar. in dictis locis. et p. Alex. in l. i. §. si vir. ff. de acq. pos. et per bar. in l. interdictum in prin. ff. de acq. pos. Item intellige verum qd p. clausula constituitur transfertur possessio: quoniam ille in cuius fauore fit est p. s. et cōsentiens: alias si est abens antea qd ratificet non transfertur in eo possessio: vt tenet Alex. in l. qd meo. in prin. in. ij. co. et p. h. dec. in d. regula et Jo. fr. in d. loco. De quo vide etiam Alex. in l. interdictum in prin. ff. de acq. pos. et de qua materia vide meli. qd alibi p. p. h. dec. in d. regula contractus. **S**ed casus est p. solutione penitionis rei donate in melioratione cōtente facta filio meliorato cō cōsensu patris vel matris melioratio ne facietis. vt in c. c. venissent. et de restit. spol. et tenet glo. bar. et doc. in l. qui vniuersas. §. si. et in l. quauis. §. si cōducitor. ff. de acq. pos. qd intellige verum: quoniam alio tertius non est possessor: alias aut p. solutione penitionis ignorare possessore non transfertur possessio: vt tenet Abb. in c. c. venissent in. iij. co. in. fi. et bar. alex. et de in. iij. q. vniuersas. §. si. p. colonus. et idem tenet practica Ferraria in forma capitulorum actoris in pte fructus et redditus. fo. lxxvj. in. ij. co. **T**ertius casus p. traditione instrumenti: vt in l. §. de donatio. et in l. vij. ti. iij. par. in. dum tunc hoc fiat in presentia tabellionis vel disponat in l. nra. et in l. xliij infra eo. qd intellige de instrumento qd cōtinet ius dantis vel tradentis: tunc est de instrumento qd cōtinet ius accipientis: quod p. traditione talis instrumenti non acquiritur possessio: vt tenet Alex. notabiliter in l. iij. in prin. in. ij. co. in vers. ex quo infert Guiller. ff. de acquit. pos. Sz hodie si uenimus utz p. nec ius tradentis siue ius re-

cipietis. utrobique p. talē traditionē acquiritur potest. vt est rex. valde notabilis in l. vij. ti. x. par. in. i. qntus dicit. o haziendo oira de nueno. in qd cōtinetur recipietis. qd tunc intellige vtz: si trades sit possessor. alias non: vt tenet Abb. in d. c. c. venissent. et alex. in d. l. qd meo. et bar. id. §. qd p. colonum. et p. h. dec. in d. regula cōtractus. et io. fr. in d. tractatu prescript. et Jo. lupi in d. repe. fo. lxxvj. in. j. co. in. §. lxxv. in vers. aduerte nūc.

Quartus casus est p. retentione usufructus: vt in l. qd quis. C. de donatio. et in l. ix. ti. iij. par. in. qd intellige vtz: si sit possessor. ille qui meliora uerit bonoz in melioratione cōtentoruz: alias secus. per ea qui supra primo casus dicta sunt.

Quintus casus ē qd donas vel melioratio ne facies: cōducit a meliorato fructus reruz in melioratione cōtentoruz: p. talē cōductionē trasfertur possessio. vt in l. qd bona. in p. ff. de acq. pos. et in l. ix. ti. x. par. in. qd intellige verum interueniente possessione melioratis: alias secus. p. ea qd dixi sup. i. tertio casu.

Sextus casus ē qd meliorat decinebat res i melioratione cōtentas tpe meliorationis: tunc tpe quo melioratio fuit facta qd data tali retentione: et secuta melioratio trasfertur in meliora. possess. absqz alio facto. vt in l. §. in d. in. i. §. de re. diuisione.

Septimus casus est p. custodia apositione cōsensu melioratis facta: vt in l. qd id. ff. de acq. pos. **O**ctauus casus ē p. aspectu oculor. vt in l. §. si iusseris. in l. qd meo. §. si veditore. ff. de acq. pos. et in l. vj. ti. x. par. in. §. si iusseris.

Nonus casus ē p. traditione clauis: vt in l. clauibus. ff. de oira. emp. et in l. §. si iusseris. in l. ff. de acq. pos. et in §. si si qd merces. in l. de re. diu. et in l. vj. ti. x. par. in. Item intellige qd traditio clauis debet fieri in cōspectu rei in melioratione cōtente p. iura. §. de quo vide late p. alex. in l. §. in prin. in. x. co. ff. de acq. pos. vbi hoc limitat. In tñ qd res in melioratione cōtente stat in horeo: vel i alio loco incluse / requiritur qd melioratus sciat determinare locū i quo possit sum. vt in gl. in d. l. §. in p. in pte. qui p. m. ad l. ff. de acq. pos. quā appbar ibi bar. in. v. co.

Sed hoc vltimū cōter rep. p. batur p. do. ibi d. quo vide ibi alex. in. ff. co. c. si q. et p. ista cōclu. est et ex in d. l. vj. ti. x. par. in. de quo vide oino fo. sa. in d. §. si si quis merces. Item vide de alios casus: i quibus fictio modo transfertur possessio p. lo. sa. in §. interdictum institui. de reruz diu. et per do. in l. iij. in prin. ff. de acq. pos. Item vide qd dicit in l. xvj. infra eo. Item nota qd possessio qd acquiritur p. vñ de modis supradictis / non ē ficta: sz vtz tenet bar. in l. ab emptione. in l. ff. de pactis. et in rep. l. si quis qui. p. emptore. in vlt. q. ff. de vscapio. et alex. in l. qd meo. in prin. in. ij. co. ff. de acq. pos. Item nota qd tutor / curator / pro-

Bateria. lxxij.

curator/vel iudex nō pōt aliter tradere possessionez p modos fictos/ d quib? sup. nisi ad hoc habeat speciale mādātū/ vt t3 bar. in d. l. j. i pñ. in. vj. co. ff. de acq. pos. t in l. ab emptio. in. ff. de pactis. t Bartolalanus in notabili. clxx. t alex. in d. l. j. in prin. in antepe. co. ff. de acqui. here. Sed licet nō possit tradere possessionem mō predicto/ pōt tñ illā acquirere per dictos modos fictos/ vt t3 bar. t bal. in d. l. ab emptio. ne. t cinus io. fa. bal. t sal. l. j. C. per quas per so. nobis acqui. t alex. roma. rapha. focinus t Aretinus in. l. j. s. p. procuratorē. ff. de acq. pos. Et pro ista conclusio facit tex. in l. iij. tit. vij. l. l. iij. ordi. rega. vbi dñ? qd aliter per alteruz acqui rñtur. t idem tenet Bart. in repe. legis si is qui pro empore/ in vltima. q. ff. de vñcapio. t ita est cōs licet Bar. 30. de imo. t paul. de ca. in. l. qui mibi donatum. ff. de donatio. teneant con trarium. ¶ Secundo dubitatur/ vtrum pa ter vel mater possit reuocare meliorationē quā fecit pterntu minoris etatis in casu quo alias reuocari non possit. Et videtur qd sic/ per tex. notabilem in l. fi. s. si autem in secunda etate. C. de bonisqz libe. vbi tex. notabiliter dicit/ qd minor potest petere restitutionem aduersus fa crum suum/ etiam si sit factum lege permitten tes/ sed in caso isto facit meliorationem lege per mittente/ ergo. t c. maxime si ex hoc consequatur detrimentum. Ad quod etiam facit bene tex. in l. i. s. si sine. ff. de minoribus. Quod intelli gerem verum/ pter qd si talis pater vel mater minor fraudulenter hoc fecisset/ argumēto tex. in l. feminis. C. ad velle. t l. p. que incipit. Si de dote. ff. de iure dotium. ¶ Tercio dubitatur si pater vel mater primo meliorauerit vnum fi lium vel nepotem/ t postea simpliciter non re uocando primam meliorationem meliorauerit aliud/ in casu quo prima melio:atio possit reuo cari/ quis istozum filiozum preferat in huius modi melioratione. Circa quod breuiter dic/ qd vtraqz melio:atio fuit facta in testamento/ t tunc aut ambo fuerunt meliorari in vno eodē qz testamento/ t ambo concurrunt equaliter i dicta melioratione/ quilibet habebit dimidie ratem in dubio/ nisi aliud appareat ex volunta te testatoris per tex. t ibi glo. t docto. in l. cohe redi. s. coheres. in. ff. de vulga. t pupi. subfñ. t in l. si pluribus. in prin. t ibi alex. t do. ff. de le gatis. j. de quo vide docto. in l. l. fortidianum. C. de legatis t per 30. fab. in. s. si. in l. de ade pto. lega. t per bar. in l. re cōiuncti. in. j. co. ff. de legatis. iij. t in l. cum questio. C. de legatis. t in l. si seruis cōs. ff. de stipula. seruo. t in l. doli. et ausula. ff. de verbo. obli. t in l. vltorē. s. felicissimum. ff. de legatis. iij. t in l. questum. s.

si quis. ff. de fundo instru. t per bal. in l. vñs. s. vbi autē. in vers. si. in vero. C. de cadu. tollen. t rex. in l. xxiij. t l. ix. par. vj. Aut fuerunt melioza ti in diuersis testamentis/ t tunc valet melioza tio in vltimo testamento facta/ cum per vltimū testamentum tollantur alia priora testamenta/ dum tñ in eo interueniat solēntas requisita/ d qua in l. iij. sup. eo. vt in l. l. ancimus. C. de testa. t in s. posteriore. in l. iij. quib? modis testa. in l. iij. Aut vtraqz melio:atio fuit facta in contractu/ t tunc aut in eodem contractu/ t in dubio intel ligitur equaliter vtriqz facta per infra superius allegata. t per tex. in l. quoricens. C. fami. her. t in l. cum hic statutus. s. penitētiar. ff. de dona tio. inter virum t vxor. Ad quod bene facit tex. in l. nomen filiaruz. s. portionis. ff. de verb. sig. aut in diuersis cōtractibus/ t tunc videtur dē nam in dubio nō videtur prima melio:atio re uocata per tex. in d. s. penitētiar. in fine. t in d. l. quoricens. Si tñ vnus fuit melio:atus particu lariter in certis rebus/ t postea alius fuit gene raliter melio:atus in tertia t quinta parte do nor/ per illā generalē melio:ationē reuocatur prima melio:atio particularis/ imo generalis melio:atio derogatur per speciales/ siue primo fiat generalis melio:atio siue plus ca. p. tex. in d. l. quorēs. C. familie her. de quo vide ibi bal. t sal. de quo per bar. in l. si quis seruum. s. si. in. ff. co. ff. de legatis. ij. t predicta intellige in ca su quo prima melio:atio possit reuocari/ s. m. dis positionem huius. l. alias contra. 3t est nota dum/ qd etiam si in melio:atione sit dictum t p missum de illa melio:atione non reuocada/ nō hilomin? pōt reuocari/ vt tenet alex. in l. qd notis in. l. iij. co. ff. solu. matrimo. t 30. in pi. de parue be. in sua repe. fo. t in. in. ij. co. in prin. Item est notandum/ qd etias si melio:atio sit facta ex cau sa onerosa/ vel etia si sit tradita possessio/ pōt re uocari/ si hoc per patrē vel matrē vel auum me liorantem fuerit reseruati per istā. l. inquantus dicit/ si nō reseruasse et qd lo bizo en si missio. t intellige qd ista reseruatio debet fieri in ipso cō tractu melio:ationis/ postea vero fieri non pōt cum iam melio:atio sit perfecta t ius alteri qd situm/ t in hoc pecin dicare nō pōt eo non con sentiēte. vt est casus in l. pfecta. C. de donatio. qd sub modo. Ad tamen intellige vt dicam in l. xxiij. in. pi. infra eo. 3t est notādū/ qd melio:atio nō solum pōt reuocari qñ hoc expresse fuit reseruatum in ipso cōtractu melio:ationis/ sed etia in omnibus casib? in quibus pfecta dona tio inter viuos pōt reuocari/ p finem huius. l. qd ad hoc est notabilis. Et in quib? casibus dona tio pfecta possit reuocari/ vide per tex. in l. i. C. de reuocā. donatio. t ibi per cñm t docto. t in

l. x. tit. iij. par. v. et in l. i. ff. de i. i. h. fori de quo vide etiam abb. et do. in c. si. de donatio. et Jo. fa. in §. sciendus in situ. de donatio. et bar. in l. alimentis. ff. de libe. agnos. et per Cuius et doc. in l. i. c. de inofficio. donatio. et per bal. et doc. in l. si totas. eo. ti. ¶ Et an melioratio reuocet per naturalem filioz superuenientiu: vide per glo. et do. in l. i. vñq. C. de reuocant. dona. et in l. viij. ti. in. par. v. et in l. i. ff. de i. i. h. par. iij. et per bar. in l. titia scio §. imperator. ff. de lega. ii. et per Cuius et docto. in l. i. et in l. si totas. C. de in officio. dona. ¶ Et an donatio remuneratoria possit reuocari etiam subsistente causa: vide per glo. in l. i. pater. §. si. de dona. que tenet. q. nō de q. vide ibi per docto. et per alex. et doc. in l. iuris gentium. §. quinto. ff. de pactis. in quibz locis tractatur materia legis nostre.

¶ Quarto dubitat. si p. vel n. meliorauerit filiam vt cōtrahat matrimoniu cū titio ad sustē tāda onera matrimonij si titio moriat antea qz sustineat onera matrimonij an cēscat talis melioratio reuocata vel ne. Hāc questione habui bis de facto in ista ciuitate Quercen. Circa qd breuiter dico. q. an predicta sita contraxit scdo matrimoniu aut nō. In primo casu qñ cōtraxit scdm matrimoniu / aut contraxit illud scdm matrimoniu si per verba de presenti aut per verba de futuro / si per verba de presenti aut de voluntate p. / aut nō. si de voluntate p. / vide de dicendū. §. non debeat habere talem meliorationē ideo qz talis melioratio fuit pmissa cū primo marito ad sustentanda onera matrimonij: sed p. inus maritus nō sustinuit talia onera ergo. et vt in l. titio centum. §. antepe. ff. de conditio. et demostra. et tenet. bal. in l. si ante matrimoniu. ff. de iure dotiu. Item talis promissio habet in se tacita conditionem si nuptie sequantur: vt est tex. in l. stipulatione. et in l. promittendo. in prin. ff. de iure doti. et nuptie intelligitur contraxit. qñ festiuitas ipsarū interuenit. vt in l. sanctimus. C. de nup. maxime secundū cōmune mensam loquendi qui prefertur proprie significationi vocabuloru. vt in l. libroz. §. quod in casu. ff. de legatis. iij. Et ista conclusio videt teneri abb. in primo consilij consilioz. et in c. et p. de reuersio. cōsua. et sal. in l. eunete. C. de donatio. ante nup. Item promissio dotis intelligitur de primo duntaxat matrimonio: qz sermo simpliciter prolatus intelligitur de prima vice: et ita in dote loquendo. vt est tex. et ibi bar. in l. dotis pmissio in fine. et in l. licet. et in l. spō salub. ff. de iure doti. et in l. boues. §. hoc sermone. ff. de verb. signi. Item talis promissio videt facta sub cōditioe si ipsa spōs ducatur ad domū primi mariti: prout fieri solet ad omnibus:

et ideo cū defecta et nō adimpleta fuit conditio debet cessare ipsius dotis vel meliorationis acquisitio. Et ita expresse Petrus de ferraria in sua practica noua in formalibelli / quo vpor agit ad dotē in §. co. fo. lxx. Et idē tenet abb. in primo dicto consilio: et in d. c. et p. et in c. et p. rito loco. de presumptio. sed his non obstantibz contrarium credo verius: per tex. in l. dotem q. ff. de iure doti et in authē. sed quāuis. C. de rei vxo. actio. vbi clare disponitur. q. promissum in primo matrimonio / censetur repetitū et promissum in secundo matrimonio tacite ex legis dispositione: nisi aliud expresse dictū sit. Et ad tex. in d. l. stipulationem et in l. promittendo. dic q. illa iura loquuntur in penitus extraneo dote p. mutente: vt per cūm et sal. in d. authē. sed quāuis. et idē tenet glo. in d. l. dotē que. qui extra neus in dubio non videtur promittere in secundo matrimonio illud quod promissū in primo: nisi specialiter consensisset in secundo matrimonio cōtrahit. per tex. in l. cum maritus. §. titulus. ff. de pactis doali. Item illa iura loquuntur quādo promittēs non cōsentit in scdō matrimonio nos vero loquimur qñ cōsentit. Et ad illud qd dictū fuit q. in cōtrahendo dicitur si nuptie sequantur traditioe ad domū est dicendū. q. sufficit matrimoniu esse cum primo marito p. verba de pñti cōtractū: et tñc dicitur nuptie secute: lz festiuitas non accedat nuptiarum: vt tenet expresse bar. bal. et doc. in d. l. sanctimus. C. de nup. et tenet etiam jo. lupi in d. sua repe. fo. lxxvij. in. §. co. in. ff. cum seq. si sine voluntate p. / prahat secundū matrimoniu si dic vt per glo. et notabiliter per sal. ibi in d. authē. sed quāuis. C. de re vxo. actio. et per glo. in d. l. dotē. q. et in l. dotis pmissio. ff. de iure dotiu. et per jo. lupi. de pala. ribe. i. dicta repe. fo. lxxvij. in. in. co. et vide que dicaz in l. lxx. infra co. In scdo casu qñ cōtraxit cū secundo marito per verba de futuro dic p. oia vt in casu precedenti. Nā sufficit cōtrahisse cū primo marito per verba de presenti: vt dicit bar. et bal. in d. l. sanctimus. et quid erit qñ cū primo marito cōtrahit matrimoniu p. verba de futuro ex infra dicēdis appetit. ¶ In scdo casu pñci palū qñ nō cōtrahit secundo matrimoniu dic q. aut cū primo marito cōtrahit per verba de pñti aut p. verba de futuro. si per verba de pñti credo q. habebit predicta meliorationes. per ea q. dicte sunt: cum tunc dicatur tacita conditio: q. inest si matrimoniu sequitur adimpleri: vt tenet bar. et bal. in d. l. sanctimus. Si per verba de futuro cōtrahit dicēdus q. tunc nō habeat predicta meliorationes: cū tunc matrimoniu nō sit cōtractus: et ideo tacita cōditio si matrimoniu sequitur vt in d. l. stipulationem: et in l. promittendo

De Bateria. l. xviii.

ff. de iure doti. et ita tenet bal. in l. nō sine. C. d. bonisqz libe. et fal. in l. cum. C. de donat. ante nup. et abb. in d. c. ex pu. et in d. primo cōsilio. et petrus de ferraria in dicto loco. Sed his nō obstantibus p̄tratiū videt̄ verius p̄ter scōz ludo roma. alex. et jas. ibi in l. si extraneus. ff. de condictio. ob causaz datoz. Et idē tenet alex. in l. ij. §. q. si in patris. et in l. si cū dotem. in v. notabili. ff. solu. matrimonio. et ista cōclusionem in terminis tenet doctor segura in repe. l. vnum ex familia. §. sed et si fundū. fo. xj. in ij. co. ante finem ff. de lega. ij. ¶ Circa quod nota q. illud qd dicitur est in dote. habet etiam locum in donatio ne propter nuptias: vt filius melioratus conferatur meliorationē propter nuptias factam eodem modo sicut filia propter dotem: vt tenet idem doctor segura in dicto loco.

¶ Et an si pater vel mater promiserit meliorare vel non meliorare filium vel filiam vel nepotem vel neptem compellatur ad huiusmodi obseruantiam vide in l. xxi. infra eo.

De p̄. xviii.

¶ El padre, o la madre, o qualquier dellos puedan si quisieren hazer el tercio de mejoría que podian hazer a sus hijos, o nietos conforme ala ley del fuero a qualquier de sus nietos, o descendientes legitimos: p̄uesto que sus hijos, padres de los dichos nietos, o descendientes sean viuos, sin que en ello les sea p̄uesto impedimento alguno.

- 1 **H**odie nepos licet precedat a patre vel matre potest per aui meliorari tercio et quinto bonorum.
- 2 Et idem in nepote.
- 3 Pater vel mater an possit meliorare plures filios: vel vnum tantum.
- 4 Pater vel mater an possit meliorare filium et nepotē simul.
- 5 Pater vel mater si instituat simpliciter filium et nepotē ex eodē filio nati simul an talis nepos conseatur melioratus in tercio et quinto vel non.
- 6 Pater an possit meliorare indignum.
- 7 Pater legando extraneo tertium an illud tertium conuertatur in quintum quod potest extraneis legari tertium vero non.
- 8 Pater si legauit filio quintum et extraneo tertium: quid habebit talis extraneus.
- 9 Pater vel mater meliorando filium in tertia vel quinta parte omnium bonorum mobilium et immobilium non conuertatur eundem meliorare in iuribus et actionibus.

1 **I**n l. xviii. Nota ex ista. l. q. nepos licet precedat a patre vel matre potest meliorari per aui in tercio et quinto. Et in hoc lex ista est notabilis: q. de iure civili cōtrariū reperit̄ dispositum: vt in §. sui autem. instit. de here.

¶ Sed circa p̄missa videndū restat quibz verbis possit et debeat fieri melioratio. De q. quia materia est clara: vide melius qz alibi p̄ doctorē de segura in dicta repe. fo. xj. in ij. co. cū iū. seq. ¶ In eadem. l. ibi. ora el sijo este en poder del padre q. hizo la mejoría: o no. Nota ex ista. l. q. donatio p̄fecta et filio emancipato facta: p̄t ad libitū per patrem vel aui reuocari: p̄ter qz si interueniat traditio possessionis: vel nisi fiat ex causa onerata: vt dictū est. Et in hoc lex ista est valde notabilis: et corrigit iura ciuilia: q. dicunt donationem filio emancipato facta: cuza principio valeat nō posse reuocari. vt in l. ij. cū quinqz seq. C. d. reuocā. donatio. et in l. p̄fecta C. de donatio. que sub modo. et notatur in auctoritate ex testamento: et in l. si. donatione. C. de colla. De quo vide doctorē Segura in dicta repetitio. folio. x. in ij. co. cum tribus seq. et Joann. lupi de pala. rub. in dicta sua repe. folio. xliij. in ij. co. cum. vii. seq. De qua etiam materia vide que dicam in l. xxv. infra eo.

quali et disse. et in §. Ita demū instit. de here que ad intesta. deferuntur. Et ita tenet interminis doctor segura in repe. l. vnum ex familia §. sed et si fundū. fo. ix. in versi. vnde cū differe ncia ff. de lega. ij. q. iura cū opinione dicti doctoris corriguntur in hoc per istam. l.

¶ Sed primo dubitat̄ vtrū lex ista habeat et locum in pronepote ad hoc vt possit per p̄ aui meliorari licet p̄cedatur a patre vel aui. Et videtur q. nō: cū lex ista sit correctoria iuris cōsuetudinis: et duntaxat loquat̄ in nepote: et ideo restringenda: et non ampliada. vt in l. si vero. §. de viro. ff. solu. matrimonio. sed hoc non obstante contrarium credo verius: cuza eadem sit ratio in nepote qz in pronepote: ergo eadē debet esse iuris dispositio: vt in l. adigere. §. quāuis. ff. de iure patris. et notatur p̄ glo. et doc. in l. ob legatū. C. de p̄dictis mīno. Item qz in fauorabilibus appellatio filioz vel nepotum comprehendunt pronepos. vt in l. liberos. ff. de verbo. signifi. vt tenet Bar. et doc. in l. gallus. §. institutus. ff. de libe. et posthū. Pro q. cōclusionem iudicio meo est hic tex. in quantum dicit nietos et descendentes. pōdera verbū: quod est distinctiū in iure et in sacro: vt notatur in l. si quis dūcta. §. vtrum. ff. de rebus dubi. et per Bar. et do. in l. ij.

Bateria. l. xix.

¶ El padre, y la madre, y abuelos en vida, o al tiempo de su muerte puedan señalar en cierta cosa, o parte de su hacienda el tercio y quinto de mejoría en que lo haya el hijo, o hijos, o nietos que ellos mejoraren: con tanto que no exceda el dicho tercio de lo que montare, o valiere la tercera parte de todos sus bienes al tiempo de su muerte. **¶** Pero mandamos que esta facultad de lo poder señalar el dicho tercio y quinto, como dicho es, que no lo pueda el testador cometer a otra persona alguna.

1 **A**scendentes possunt assignare meliorationem nemini factam descendantibus tertiis et quintis vel tertiis vel quintis tantum in re vel rebus quas voluerint: quas precipuas habebit filius: vel ne pos melioratus.

2 Descendentes eodem modo possunt ascendentibus meliorationem facere in certa re vel rebus: quas precipuas habebunt.

3 Ascendentes si meliorauerunt aliquem descendantem in tertio et quinto: et assignauerunt meliorationem in certa re vel rebus que non valent valorem dicti tertii et quinti: an illud quod deficit ad supplementum dicti tertii et quinti debeat suppleri ex alijs bonis vel ne vsqz ad concurrentem quantitatem.

4 An sit idem si descendentes eodem modo meliorauerunt ascendentes.

5 Si ascendentes alienauerunt rem vel res in quibus fuit assignata melioratio: an per hoc videatur meliorationem reuocare.

6 Et an sit idem si descendentes eodem modo alienauerunt res vel res ascendentibus assignatas.

7 Si res assignata pro melioratione fuerit euicta a filio meliorato: an alij coheredes teneantur ad euictionem.

8 Si duo fuerunt meliorati: et vnus ipsorum moriatur viuentem patre meliorante: an eius portio siue pars accrescat coniuncto meliorato.

1 **M. l. xix.** Nota ex ista l. q. ascendentes possunt assignare meliorationem tertiis et quintis vel tertiis et quintis tantum factam descendantibus in re vel rebus quas voluerint: et illas habebit precipuas filius vel nepos melioratus: donec predictae res non excedant valorem dicti tertii et quinti: quia illud quod excedunt: reuocabitur adiutor: et idem disponit tex. in l. quorsens C. familie heredis.

2 **¶** Sed primo dubitatur quid e contra: an descendentes possint eodem modo meliorare ascendentes in certa re vel rebus. Pro cuius intelligentia sciendum est: q. descendentes non tantum filijs legitimis etiam tantibus ascendentibus possunt ad libitum disponere de tertia parte suorum bonorum: vt in l. vi. supra eo. et illa tertia pars potest dari prelegere ascendentibus: vel etiam alijs per dictam legem. vi. nunc intrat questio nostra: an illa tertia possit assignari in certa re vel rebus. Et vi

detur q. non: quia lex nostra tale facultatem concedit adiutoribus ascendentibus: et per contrarium videtur eandem denegare descendantibus: et ideo cum lex non dicat: nec nos dicere debemus: vt in l. illam. C. de colla. Sed hoc non obstat contrarium credo verius. Nam certum est: q. successio ascendenti. et descendenti equiparatur in iure: vt tenet bar. in l. si gener. ff. de his quibus vt indig. et in l. si in fine prin. ff. de bonorum possessione contra tab. et abb. in c. tanta. qui filij sunt legati. et prepositus in c. cum haberet. in si. co. de eo. qui duxit in matrimonio. quam polluit per adulter. et bal in auth. licet. C. de natu. libe. et est tex. in l. vii. in si. tit. xii. par. vi. et est glo. in auth. nouissima. C. de iudici. testa. et in equipartis a iure dispositum in vno censetur dispositum in reliquo: vt in l. illud. in prin. ff. ad l. Aliqui. et in c. translatio de constituto. maxime cum sit eadem ratio. Item quia aucta legitima descendantium censetur et aucta legitima ascendenti: vt per glo. et do. in d. auth. nouissima. et sic teneo q. sicut ascendentes possunt assignare meliorationem in certa re vel rebus respectu tertii et quinti: et ita eodem modo possunt descendentes respectu tertii.

3 **¶** Sedo dubitatur si ascendentes meliorauerunt aliquem descendantem in tertio et quinto: et illa meliorationem assignauerunt in certa re vel rebus que non valent valorem dicti tertii et quinti: an illud quod deficit ad supplementum tertii et quinti debeat suppleri ex alijs bonis vsqz ad concurrentem quantitatem. Et videtur q. no: q. generi per speciem de rogatur. Nam primo fuit legatum tertium et quintum tanquam genus: postea vero fuit reductum ad speciem certam specificatam: ergo solimodo videtur comprehendere illa sola species: cum genus fuerit per illam restrictum: vt in l. titia cum testamento. §. lucius titius. ff. de legatis. ii. et in regula generi per speciem: et ibi per Dinium. de regu. iuris. li. vi. Sed hoc non obstat contrarium credo verius: q. illa fuit adiutor assignatio unde prelegatum siue melioratio soluitur: quod non facit conditionem sed demonstrationem cum primo prelegatum fuit perfectum licet postea sequatur designatio: vt est tex. valde notabilis. l. qui dam testamento. in prin. ff. de legatis. i. et sic teneo q. residuum debet suppleri ex alijs bonis.

4 **¶** Tertio dubitatur: an erit idem si descendentes

meliorauerunt eodem modo ascendentes. Et
 dicatis q sic per ea que dixi supra in prima. q.
 ¶ Quarto dubitatur si ascendentes alienave
 runt rem vel res in quibus fuit assignata melio
 ratio: vñ per hoc videatur meliorationes re
 nuocari. Circa quod breuiter dico q aut aliena
 uerunt voluntarie titulo lucratiuo/ puta donan
 do/ tunc tacite vident meliorationē reuocare
 ex dispositione iuris: vt in l. rem legatay. ff. de
 admō. lega. t. in. s. si rem/ t. in. s. idem rescripse
 runt. in titu lega. t. in l. xvij. t. in l. xl. tit. ix. par.
 vj. quod procedit/ etiā si talis donatio sit inua
 lida: vt tenet glo. in d. s. idē rescripserunt. Itē
 procedit licet talis res donata postea sit rede
 pra per alienanem/ nisi d. nouo cōprobetur ta
 lis melioratio: vt est tex. in l. cum seruus/ t. ibi
 bar. ff. de admō. lega. de quo vide tex. in l. lū
 cius l. iij. in prin. ff. de lega. ij. Et tamē aliqua
 pars rei in melioratione contenta sit alienata/
 altera pars non donata non censetur reuocata
 vt est tex. in d. s. idem rescripserunt. in versicu
 lo si vero. aut alienauerit necessitate titulo one
 roso/ puta vendendo/ t. tunc in dubio non vide
 tur melioratio reuocata: vt in l. rem legatam. t.
 in d. s. si rem. t. in d. l. xvij. t. in d. l. xl. Qd intelli
 ge verum in melioratione pure facta/ secus ta
 men est in melioratione sub cōditione facta/ pu
 ta si talis res nica fuerit tēpore mortis: q tunc
 licet alienetur necessitate titulo oneroso/ extin
 guitur melioratio: vt est tex. t. ibi bar. in l. scri
 bit quintus nunci. ff. aureo t. argē. lega. t. in l.
 fāsa. s. ii. t. ibi inola. t. do. ff. de cōditio. t. demō
 strā. De qua materia vide per bar. in d. l. rem le
 gatam. t. in l. si dei commissā. s. si rez. ff. de legatis
 iij. t. in l. seruus filiū. s. si. ff. de legatis. j. t. jo. fa.
 in d. s. idē rescripserunt. ¶ Et an extinguatur
 melioratio si res in melioratiōe cōtenta oblige
 tur vñ hypothecē vel si alienetur eius vfus fru
 ctus: vide tex. t. ibi jo. fa. in d. s. idem rescripse
 runt et per bar. in d. l. rē legatā. ¶ Et supra ci
 ta intellige vera in casibz/ in quibz melioratio
 pōt reuocari nō alias p ea q dixi in l. xvij. s. eo
 ¶ Quinto dubitatur an erit idē/ si descenden
 tes eodem modo alienauerunt res in meliora
 tione contentas. Et dicatis q sic per ea que di
 xi in prima. q. supra eo:
 ¶ Sexto dubitat/ si res assignata pro meliora
 tiōe fuerit euicta a meliorato. q erat aliena an
 aliū coheredes huius meliorati teneant de eui
 ctioe. Circa qd. breuiter dicendū videt q sic p
 tex. in l. qui cōcubina. s. si heres. ff. de lega. iij.
 t. in l. scimus. s. querebatur. C. de inoffici. testa.
 Sed contrariā opinione credo veriorē: imo
 q aliū coheredes nō teneant de euictione p tex.
 expressum in l. iij. par. c. euictis. ff. de lega. ij.

t. in l. si ab subit ruro. s. j. ff. d. lega. j. t. in l. si do
 mus. s. de euictioe. ff. de lega. j. Qz restat rñ de
 re ad iura in cōtrariū adducta. Et pmo ad tex.
 in l. qui cōcubina. s. si heres. et c. q loquitur in le
 gato generis soluendo p herede qui si legata
 rio soluerit rem alienā tenebitur de euictione/
 nos vero loquimur in legato vel prelegato spe
 ciei vt de se pater ergo de vno ad aliud nō de
 bet fieri equiparatio. nec illatio. vt in l. si vero. s.
 de viro. ff. solu. matrimonio. Et ad tex. i. d. l. sci
 m. dic q loquitur in legitima q si fuerit ab vno
 euicta/ habebit actionē de euictioe cōtra cohe
 redes. nos vero loquimur in prelegato qd non
 est legitima. Et q prelegati tertij t. quinti non
 sit legitima probat sic. Itē certum est q in legi
 tima non pōt apponi grauamē vt in l. lo i. mō. in
 pri. t. i. antē. nouissima. in fi. C. d. in off. testa. s.
 in prelegato tertij t. quinti potest apponi grauā
 mē. vt in l. xvij. j. eo. ergo. t. c. Nec obstat si qui
 spā dixerit/ q tertij non pōt extraneis plegari
 ergo cōfēt legitima filioz q hoc non sequit hā
 opera libertoz nō sunt legitima tñ non trāsmi
 tuntur ad extraneos. vt p totū titū. C. t. ff. de
 operis liber. Itē emphiteosis eccliaistica non ē
 legitima filioz tñ non trāsmittitur ad heredes
 extraneos: vt tenet glo. in l. et i. in pri. ff. solu.
 matrimonio. Itar ergo conclu. q in casu nostro
 non habet locū euictio. Quod intellige veruz/
 qñ quis esset melioratus in certa re vel rebz: se
 cus tñ esset si simpliciter esset meliorat/ nō facta ase
 signatione certe rei sed coheredes vel iudez si
 bi aliqz rez p meliorationē assignauerint/ q tñ
 tali re euicta habebit locū actio de euictione. p
 tex. in l. qui concubinam. s. si. heres. ff. de lega.
 iij. t. in l. si fratres. C. cōsa. vñ rñqz iudicij t. in
 l. si donus. s. de euictione/ t. ibi bar. t. docto. ff.
 de lega. j. t. tenet bar. t. doc. in d. l. cum pater. s.
 euictis. t. do in l. cū alienā. C. de lega. t. jo. fab.
 in s. qd autem. in fi. de lega. Itē intellige vñ.
 prater qz si oēs filij fuerint meliorati t. pars vñ
 sit euicta: quia tunc habebit actionē de euictioe
 ptra alios coheredes ille cui pars fuit euicta.
 p tex. t. ibi bar. t. doc. in d. l. cui pater. s. euictis
 Itē intellige vñ q ascendēs vel descendēs
 meliorans possidebat rem vel res in melioratio
 ne cōtentas tēpore meliorationis. Si tñ nō po
 ssidebat fuit vfus donare estimatiōem earūque
 debebunt meliorato: vt est tex. in s. non solū in
 situ. de lega. t. tenet bar. t. doc. in s. euictis. t. i.
 d. l. cui alienā. De quo vide latē p jo. fa. in d. s.
 quod ant. in situ. de lega. t. vide tex. in l. x. tit. ix.
 par. vj. ¶ An si rñ nota q si quis sit melioratus
 in certis rebz per meliorantes possessis t. iustus
 sit eadē restituere prater qz vñiam illarum si
 illa vna euicta habebit locū actio de euictioe

vt est tex. notabilis in l. heres percepto fundo. ff. ad trebellia.

S De primo dubitat / si duo fuerint meliorati quoz vnus moriat viuentem patre vel matre meliorante / an eius pars siue portio accrescat alteri cum meliorato. Circa quod breuiter dic q aut isti meliorati fuerint coniuncti re et verbis / vel re tantum / vel verbis tantum / aut oimō disiuncti In primo casu qñ fuerint cōiuncti re et vbiis: videtur dicendū q portio mortui accrescat cōiuncto cōsocio p tex. in l. plane. § si duobus. ff. d. leg. §. i. in l. inuicem in pñ. ff. de lega. §. i. in l. re cōiuncti. ff. de lega. §. i. in l. vna. §. i. in primo. §. p. scdo. C. de cadu. tollē. et in §. i. ea dē. insti. d. leg. §. i. l. xxij. in l. xxij. in si. n. i. par. vi. vbi disponitur q portio deficientis accrescat cōiuncto Sed ecōtra videt q nō accrescat p tex. in l. huiusmodi. §. titio. et in l. si duobus. in pñ. in l. plane. §. si cōiunctim ff. de lega. §. i. in l. si titio. et ei ff. de lega. §. i. in l. mulier. ff. de cōditio. et demostra. vbi disponitur q portio deficientis nō accrescat cōiuncto: et ideo p cōcordia pono regulā cū limitationibz Et sic regula affirmatiua q portio meliorationis deficientis accrescit coniuncto per iura pro prima parte adducta: siue sit cōiunctus re et verbis: siue re tantum / siue verbis tantum. Que regula primo debet intelligi vera: qñ melioratio dñcit oimō in persona collegatarij / scē? in est qñ melioratio mero iure valet in psonā collegatarij lz auferat ab eo tāqz ab idigno q tñc nō accrescit cōiuncto imo applicatur nisi cōtr in d. l. si titio et ei. ff. d. leg. §. i. De q vide jo. fa. l. §. si ea d. res. insti. d. leg. et bar. l. d. l. huiusmodi. §. si titio. et l. d. l. re cōiuncti. Sed cōlimita. qñ collegatarij admittit iure retentōis / puta qz tibi et mihi fuit prelegata res mea per viā meliorationis: nam tunc debet tibi estimatio medietatis: cñ ergo p viā retentōis retineo rē meam et mihi aliquid ex huiusmodi legato non debetur: vt in §. si rem. insti. de lega. et in l. cetera. §. j. ff. de lega. l. Quod intelligi et declarā vt per tex. in §. si res aliena. et in §. si cui fundus. insti. de lega. et ibi dimidia pars mihi legata non accrescit per tex. in d. l. huiusmodi. §. si titio.

Tertio limita quādo collegatarij melioratus speratur admitti: licet de presenti nō admittatur. vt quia posthumus existens in vtero fuit cum alio melioratus quo casu portio posthumus adhuc nō sit in reruz natura: nō accrescit cōiuncto. vt est tex. in d. l. si duobus. in pñ. de quo vide bar. in d. l. re cōiuncti. **Q**uarto limita

quando collegatarius admittitur de iure specialiter contra voluntate meliorationis facientis: vt qz fuit facta melioratio filie et filio si filia matrimonio nū non contrahat / nam cōtracto matrimonio filius contra voluntatē defuncti vel nō defuncti meliorationem facientis tñ nō accrescit sibi portio fororis meliorate: vt est tex. in d. l. mulier. §. cōdi. et demostra. De quo vide ibi bar. et docto. et bar. in d. l. re cōiuncti. in i. co. **Q**uinto limita / qñ collegatarij pōt capere relictiū de equitate lz sit incapax de rigore iuris: vt qz fuit plegarij relictiū filio et seruo sine libertate mā cū nō valeat in personā serui de rigore iuris / valet tñ de equitate illa equitas facit q portio illi serui nō accrescat filio. vt est casus in d. l. plane. §. si cōiunctim. de lega. §. i. De q vide ibi bar. et bar. in d. l. huiusmodi. §. si titio. et l. d. l. re cōiuncti. d. leg. §. i. **S**exto limita / qñ legatū mihi et seruo vel filio meo eadē res: ego repudians prem meas et volo partē seruo meo legatam: qz alia pars repudiata nō accrescit seruo / et p cōsequens mihi vt in d. l. si mihi pure. ff. de lega. scdo. de quo vide bar. et do. in d. l. huiusmodi. §. si titio. et in d. l. re cōiuncti. et Jo. fa. in d. l. si ea d. res. **S**eptimo limita: qñ melioratio esset facta dñtate ob causam reiterabilem / puta ratione alimentoz qz tunc nō haberet locū sus accrescēdi: vt tenet bar. in d. l. re cōiuncti l. i. co. **O**ctauo limita qñ fuit dāt substitutus predictis melioratis psonis / qz substitutus excludit cōiunctū. de quo vide per bar. in d. l. re cōiuncti. Itēz si sunt plures coniuncti: an vnus preferatur alteri vide tex. et ibi late per bar. in d. l. re cōiuncti. et l. §. si ea d. res. insti. d. leg. Itēz quid dicatur cōiuncti re et verbis / vel re tantum / vel verbis tñ. vide p tex. et ibi bar. in d. l. re cōiuncti. et in d. §. si ea d. res. insti. d. leg. **I**n scdo casu pñcipali qñ fuerint oimō disiuncti: vt qz in diuersis rebz et diuersis orationibz fuerint meliorati / dicatis q nō habet locū sus accrescēdi. vt est casus in l. si sub conditione. ff. quibus modis vñsfructus amittatur. Quod limita vt per Alex. in l. si pluribz. §. si cōiuncti. in i. col. ff. de lega. §. j. Itēz nota q coniuncti / cui accreuit portio cōiuncti tenentur ad grauamē impositum in pñdicta melioratione vt notatur per bar. et docto. in d. l. re cōiuncti et docto. in l. vna. §. in primo. et §. p. scdo et §. in nouissimo. C. de cadu. tollē. et in terminis nostris tenet expresse docto: segura in d. repe. l. vñ ex familia. fo. et in i. co. in versiculo quarta conclud. et in ver. quinta conclud. ff. de lega. §. i.

C. lxx.

Los hijos, o nietos del testador: no puedan dezir que quieren pagar en dinero el valor del tercio ni del quinto de meioria que el testador ouiere hecho a alguno de sus hijos o nietos: o qñdo meiorare en el quinto a otra persona alguna sino q en las

cosas que el testador ouiere señalado la dicha mejoría del tercio y quinto: o quando no lo señalo, en la parte de la hacienda que el testador dexare sean obligados los herederos a gelo dar: salvo si la hacienda del testador fuere de tal calidad que no se pueda conuenientemente diuidir: que en este caso mandamos que puedan dar los herederos del testador al dicho mejorado, o mejorados el valor del dicho tercio y quinto en dineros.

Melioratus an debeat precise habere meliorationem de rebus paternis vel matris: vel compellatur recipere pretium sine valore meliorationis.

Item. l. x. Nota ex ista. l. q. melioratus debet habere meliorationem in rebus sibi pro melioratione assignatis: vel qm melioratio non fuit in certis rebus assignata habebit eandem

de rebus melioratione facietibus: et non cogitur recipere pretium sine valore meliorationis si non vult per qz si hereditas commode diuidi non possit. Et idem disponit tex. in l. ad officium. C. col. diuidendo et in §. eadem quidem. in versiculo q. si commodum ubi ponuntur exempla de hoc. In fine de officiis iudic. et in l. si titulus. ff. par. vj. et in l. h. titulus. ff. lib. iij. foro. l.

CLey. xij.

Mandamos q. el hijo, o otro qualquier descendiente legítimo mejorado en tercio, o quinto de los bienes de su padre, o madre, o abuelos: que puedan, si quisierén repudiar la herencia de su padre y madre, o abuelos, y aceptar la dicha mejoría: con tanto que sean primero pagadas las deudas del difunto, y sacadas por rata de la dicha mejoría las que al tiempo de la partija parciaren: y por las otras que después pareciere sean obligados los tales mejorados a las pagar por rata de la dicha mejoría como si fuesen herederos en la dicha mejoría de tercio y quinto: lo qual mandamos que se entienda ora la dicha mejoría sea en cosa cierta, o en cierta parte de sus bienes.

Melioratus in tercio y quinto: vel in tercio vel in quinto tantum potest acceptare meliorationem: et repudiare hereditatem eius qui cum meliorauerit.

Melioratus tenetur soluere debita pro rata. Melioratus in usufructu tertie vel quinte partis bonorum tenetur soluere debita pro rata.

Item. l. xij. in p. nota primo ex ista. l. q. melioratus in tercio y quinto: vel in tercio vel quinto tantum potest petere et acceptare meliorationem: et repudiare hereditatem eius: q. cum meliorauerit. et in hoc cōcordat tex. in l. q. filius. b. §. si. ff. de lega. i. et in auth. vñ si parens. C. d. in officio. testa. et in l. cū responso. C. delegatis et in l. ij. tit. ix. par. vj. Qd est verum nisi melioratio fuerit relicta hac cōditiōe: vt melioratus non possit hereditatem repudiare: vt tex. in d. l. ij. tit. ix. par. vj. Et si fallit in herede tributario: q. non potest accipere meliorationem: et repudiare hereditatem: vt est casus vnicus et ibi Bar. et do. in l. heredes. C. de omni agro deserto. li. ij. de qua

materia vide per doct. in l. qui se patris. C. in de liberi.

Item. l. xij. nota q. melioratus tenetur soluere debita pro rata. et sic nota: q. prelegatus non affert meriti lucrum: per quod corrigitur tex. in l. si quis seruum. §. si. cum. l. seq. ff. de lega. ij. et in l. ex facto. la. ij. §. vnde scio. ff. de her. insti. et in l. si hereditatem mandata. et in l. §. C. si certum petat. ubi disponitur: q. prelegatus affert meriti lucrum. De quo vide aliquid per doct. de Segura in repe. l. vñum ex familia. fo. vñ. in. ff. co. ff. de lega. ij.

Sed dubitatur: vtrū p̄dicta cōclusio habeat locum: etiam si filius sit melioratus in usufructu tertie vel quinte partis bonorum: taliter: q. tenetur soluere debita pro rata. et bar. in l. si. ff. de usufructu legato tenet q. non. Sed certe bar. dicit veritatem: atenta dispositione iuris eiusdem. Sed hodie per istam. l. contrarium credo verum: maxime cum lex ista loquatur generali ter: cum sit eadem ratio.

CLey. xij.

Si el padre, o la madre, o alguno de los ascendientes prometió por contracto entre vivos de no mejorar a alguno de sus hijos descendientes, y pasó sobre ello escritura publica: en tal caso no pueda hazer la dicha mejoría de tercio ni de, v. y si la

biziere, que no yala. Y assi mismo mandamos que si prometio el padre, o la madre, o algunos de los ascendientes de mejoraz a alguno de sus hijos, o descendientes en el dicho tercio y quinto por via de casamiento, o por otra causa onerosa alguna que en tal caso sean obligados a lo cumplir y hazer y sino lo hizieren, que passados los dias de su vida la dicha mejoraz, o mejorias de tercio y quinto sean auidas por sechbas.

1 **A**scendentes si promiserunt non meliorare descendentes: tenentur hoc adimplere.

2 **A**scendentes si promiserunt non meliorare filium vel filiam an possint meliorare nepotem vel non.

3 **A**scendens si promisit meliorare filium ut meliorem consequatur uxorem vel promisit meliorare filiam ut meliorem consequatur maritum: pactus est cum filio vel filia ut eum liberet a predicta obligatione vel melioratione: an per hoc fiat per iudicium filio vel filie taliter: qd melioratio censetur reuocata vel inualida.

4 **A**scendentes si promiserunt meliorare filium vel filiam ex causa onerosa tenentur hoc adimplere: quod si non adimpleuerint post mortem eorum talis filius vel filia habetur pro meliorato mediante dispositione huius. l.

1 **M. l. xxiij. in prin.** Mora ex ista. l. qd si ascendentes promiserunt non meliorare descendentes: tenentur hoc adimplere: taliter qd melioratio in contrarium facto erit nullius momenti. qd intellige verum preter qd si primo ascendi iam esset facta melioratio irreuocabilis. per ea que dixi in. l. xvij. supra co.

2 **Q**ued circa premissa pmo dubitat. si ascendentes promiserunt non meliorare filium vel filiam: an possint meliorare nepotem vel neptem circa qd breuiter dic: qd an fuit dictum: qd possint nepotes meliorare: vel non meliorare et tunc nulla est dubitatio p ista. l. iuncta. l. xxiij. supra co. aut non sunt hoc dictum sed simpliciter promiserunt non meliorare filium vel filiam non facta mentione de nepote: et in hoc consistit difficultas. Et primo videtur qd possint talem nepotem meliorare: ideo qd appellatione filioz in materia odiosa nepotes non comprehenduntur in. l. liberoz et in. l. filij appellatione. ff. de verbo signi. c. in. q. si. in. l. qd dare tutor. poss. sed hoc non obstat: et ratio credo verior quia qm est eadem ratio etiam in materia odiosa appellatione filioz comprehenduntur nepotes ut in. l. senatus. ff. de ritu nuptiarum. et in. d. l. liberoz. et ita tenet Jo. Fa. in. q. si filius in. l. iuncta. l. qd restat. in. l. tuto. dari poss. Item qd constat de voluntate disponetis: et est eadem appellatione filioz comprehenduntur nepotes. ut in. d. l. liberoz in. vers. sed et papius. Sed in casu nostro est eadem ratio: constat qd ille qui promisit non meliorare

re filium non habuit autem meliorandi nepotem: maxime in predictis tertis: cum maiore dilectionem habeat erga filium qm erga nepotes: ut notatur in. l. cum aug. ff. de condi. et demonst. r. et in. l. cum acutissim. C. de fideico. et in. l. qd noster. ff. si. C. de instit. et substi. de quo per glo. et do. in. l. gallus. qd quidam recte. ff. de libe. et posthu. Item: qd appellatione filioz etiam in materia odiosa qm hoc euenit ex natura contractus conuentionalis comprehenduntur nepotes: maxime tacite inest: qd sequentes in gradu ultra filios comprehendantur: ut tenet Isid. in. l. qd in. l. qd in. l. C. de iure emphiteo. sed in casu nostro hoc euenit ex natura contractus: qd talis pater vel mater per contractum se obligauit non meliorare ergo. et c.

Item: qd appellatione filioz qm profertur a contrahentibus: comprehenduntur nepotes: quod debet fieri interpretatio contra eum: qui promisit verba contractus: non possit ab illo contrahenti aliquid non ducere. ut in. l. veteribus. et ibi glo. et do. ff. de pactis et tenet Bar. in. d. l. liberoz. Item qd debemus coniecturare ratione naturalem qd non moueret contrahentes: sed cum illam possumus et debemus extendere ad nepotes. Nam certum est: qd ratio naturalis ita riget in nepore sicut in filio. ergo et ut tenet Bar. in. maximis vitiis. C. de libe. pre. et in. l. scire oportet. ff. de excusatio. tutor. et in. l. non dubius. C. de legi. 2. Abb. in terminis videri in consilio. l. xxiij. in. q. parte consiliorum.

2 **Q**uedo dubitat. si ascendens promisit meliorare filium: ut meliorem consequatur uxorem vel promisit meliorare filiam: ut meliorem consequatur maritum: et pactus est cum predicto filio vel filia: ut eum liberet a predicta obligatione vel melioratione et filius vel filia tali modo eum liberet: an per hoc fiat per iudicium filioz appellatione: taliter qd censetur inualida vel reuocata. Circa quod breuiter dic: qd aut talis filius vel filia furauit non petere tale melioratione: et teneat seruare iuramentum: ut in. l. iuncta. l. qd facramenta pubez. C. si aduersus reditio. et in. c. quamvis pactum. de pactis. li. vi. et ita tenet in terminis specul. in. l. i. de pactis et trasacto. q. si. et Jo. fa. in. l. cum non solum. in. l. i. co. C. de bonis qd libe. et in. l. et Alex. et do. in. l. pactum qd dotali. C. de pactis. cum istud sit pactum de non succedendo: quod non reprobatur: imo approbatur a iure: ut notatur in. d. c. quamvis pactum: in

l. fi. C. de pactis. cñ simili. aut nō iuravit tunc
bal. l. i. cñ archimedoza. in vñ. vñ. l. i. qñ. C. vñ
in pos. lega. sentit. qñ talis melioratio sit inuali
da. cñ talis pñ vel nñ non habuit animū melio
radī. tñ dicit qñ isto casu pñmittit doli. maxie cuz
nō possit dici doli fieri filio cōfentiēti. qñ scēnti
tñ volēti nō sit fraus. vt in rñ. l. i. cñ. de reg. iuris
li. vñ. tñ pro hoc facit rex. in l. qñ scitis. C. de bo
nis libe. vbi notat pñ Jo. fa. pñ rex. ibi qñ pactū
tali modo factū valet in pñsūdiciō filij. Itē fa
cit rex. in terminis in l. pactū qñ dotali. C. d pa
ctis. vbi disponit. qñ tale pactū nō valet i pñdi
cñ pñs. cñ pñ auferat sibi libera facultas re
stāditi. cñ tñ fauorē bñ valet. Sz i casu nñ vñ
tur cñ fauor ergo tñ. tñ in terminis nñs tñ
io. fa. l. i. filij. s. de pactis. vbi refert dñi tñ Jo.
andre. ita etiam tenere. tñ idē tenet in terminis
Specu. in ti. de pactis tñ transa. in s. j. tñ cñ in

l. pactū. C. de colla. de quo tñ vide distinctionē
bar. in l. i. in vers. i. iñ est videndū. tñ ibi do. C.
de pactis. tñ Jo. fa. ibi tñ geoz naran in repe. c.
quauis pactū. de pactis. l. vñ. tñ in pñposito vñ
de notabili tñ quasi similitē questionē pñ mon
taluis in l. i. in pre tñ orozgare. in pñ. li. j. nota. l.
Itē in eadem lege ibi pñmo lo fñzieren. nota ex
ita. l. qñ si ascendentes pñmiserunt meliorare dñ
cēdentes ex causa onerosa. tenentur hoc adim
plere. qñ si nō adimplerunt eis mortuis descē
dētes habebūt pñ melioratis ex dñspositiōe
huius l. per qñ corrigitur rex. in l. pactum qñ
dotali. C. de pactis. tñ notata pñ bal. in l. cum ar
chimedoza. C. vt in pos. lega. tñ per alex. in l. pa
ctum in fi. C. de colla. intellige tñ conclusionē
nñ legis esse veram / pñre qñ si pñmo alteri ef
set melioratio irrevocabilis facta / per ea qñ dñi
in l. rñ. supra eo. tñ quo vide ibi.

C. lxxij.

Quando el padre o la madre por contracto entre viuos, o en otra postrimera vo
luntad hiziere a alguno de sus hijos, o descendientes alguna mejoia del tercio de
sus bienes, que la tal mejoia aya consideracion a lo que sus bienes valieren al tiē
po de su muerte, tñ no al tiempo que se hizo la dicha mejoia.

Meliorari debet habere meliorationē dñ bo
nis qñ stat tpe mortis / tñ nō de bonis qñ sta
bant tpe quo melioratio fiat facta.

In l. xliij. nota ex ista. l. qñ meliorari nō de
bet habere meliorationē de bonis qñ stant
tpe quo melioratio fiat facta / sz dñntat tñ bo
nis qñ stat tpe mortis illius / qñ fecit meliorationē
ex qñferi / qñ tpe mortis stat plura bona qñ sta
bāt tpe melioratiōis meliorari habebit maiore
melioratiōē. tñ idē extra sz cōtra docet rex. i. l.
xliij. l. i. eo ibi dñ dñcitatū dñ consideraciō al va
lor dños bienes dñ qñ dño / o pñmerito la dñā dñe
al tpe qñ la dñā dñe fuit cōstituida. vbi ex pñse dis
ponit qñ i electiōe meliorari an velit eligere tē
pñ meliorationis. vel tps mortis sz. pñ cōcordia
dñc qñ ille rex. loquitur in casu speciali. scz i eo qñ re
cepit dñe tñ vult esse pñtē cñ pñdicta dñe tñ ab
stinere ab hereditate. nā poterit hoc facere / dñ
tñ ei dños nō excedat legitimā alioz tñ ad cōfide
rādñ an excedat vel nē / dñt sibi electio an velit
cōsiderare bona qñ stat bāt tpe cōstitutiōis dñs / vel
tpe mortis talē dñe cōstituentis / tñ sic cñ ille sit
casus specialis / firmat regulā in pñpariti. vt no
tat pñ ab. i. do. i. cñ de cōiugio leproso. tñ in
c. inter alia. de immuni. ecclia. tñ ista cōclusionē
est rex. ex pñs l. i. do. l. xliij. l. i. in. vñ. pñ las otras
donatiōes. Sz primo dubitat. vñ in sup. dñc. ba
beāt locū cñ si melioratio fiat pñba gñalia. dicē
do sic. factio tñbi meliorationē tertie pris oñz bo
noz pñmōz tñ cñ notabñ in. fi. l. fi. co. ante fi. in
vers. sed pone. C. de pactis. tenet qñ non imo qñ

tñc debet cōsiderari tps in quo sit melioratio / tñ
nō tps mortis. tñ dicit qñ est fec. si fiat pñ verba
vñ vñ falsa dicēdo sic. factoribi melioratiōē ter
tie pris hereditatis mee. qñ tñc debet cōsiderari
tps mortis cñ hereditas nō dicat ante mortem
Sz cñ lex ista loquitur gñalit. credo qñ habeat lo
cū nō solus qñ melioratio sit pñba vñ vñ falsa.
sz etiā qñ sit pñba gñalia cñ lex gñalit loqñs
gñalit debet intelligi. vt l. dñ pño. ff. de publi
cia. marie cñ bodie nō sit differēna vñuz relin
qñtur pñba gñalia vñ vñ vñ vñ falsa. qñ est dicere /
vñz relinqñtur quota bonoz. vel quota heredita
tis pñ rex. notabile i. l. xliij. tñ ibi dñt sup. eo. qñ
corrigit rex. l. i. hñs sz hñz. sz. fi. cñ. l. seq. cñ simili.
ff. de legatis. hñ. pñ i iura ciuius fundat suā cōclu
sionē. Sz cñ dubitatur vñz pñdicta habeāt etiā
locus i donatiōe. circa qñ breuiter dñc qñ aut lo
qñtur i donatiōe / qñ a pñcīpio nō valet sz morte
pñfirmatur. et sic nulla ē dubitatio. qñ cñ a pñcī
pio nō valuit debz tps mortis cōsiderari. vt l. i. i
donationibz. C. ad l. falci. inquit dñc qñ fidei
cōmissi pñbz fungunt. aut loquuntur in donatio
ne a pñcīpio valida. tñc videntur dicēdus / qñ
debeat cōsiderari tps donatiōis / tñ nō tps mor
tis pñ doctrinā cñ in l. fi. C. de pactis. sz pñtra
rius credō vñ pñ istā. l. i. qñatuz dñc pñ cōtra
to entre viuos iuncta l. xliij. in fr. eo. vbi ex pñse
disponit qñ ille cñ i facta donatio / tacite vide
tur melioratus. licet de melioratiōe aliquid nō
dicatur. si ergo est melioratus. clarus est. qñ cō
prehenditur sub dispositione legis nostre.

C. lxxij.

Quando el testamento se rompiere, o anulare por causa de pretericion, o ehere,

nobis. C. d. epif. t. cle. In. n. casu principali qñ
matrimo. fuit duntaxat p vba de futuro extra
ctū videtur dicēdū qñ nō habeat locū dispo
sitio nre legis qñtus ad ppositā. q. per ea q̄ di
cit bal. in. l. nō sine. t. sal. in. d. l. cuncte. t. abb. in.
d. c. epu. t. in. d. primo col. t. per tex. in. l. fāci
m. C. de nup. t. in. l. stipulatiōe. t. in. l. p. omi
tēdo. in. pin. ff. de iure dori. s. p. rarium t. ludo.
roma. alex. t. taf. p. tex. notabile ibi in. l. si extra
ne. s. ff. de cōditio. ob causam datā. t. alex. in.
l. si cum dore. t. in. l. i. s. q. si in p. ff. solu. ma
trimo. t. idē tenet expresse doc. segura in repe. l.
vnus ex familia. s. s. t. si fundus. fo. ij. in. ij. col.
ff. de lega. ij. vbi expresse tenet q. pmissio doris
valer t. tenet etia si matrimonius nō seqtur. p
qua pclusio ē etiā tex. in. l. iij. s. ff. de priu
legis credito. Et idē per officia dicat in dona
tione ppter nup. per ea q̄ dicta sunt / cum eadē
sit ratio teneat in p. p. dicta. ¶ Sēdo dubi
tatur / an melioratio possit detrabi de donatio
ne simpli. circa q. breuiter dic. q. aut talis do
natio fuit facta filio emancipato: tunc euz apu
cipio valeat debz pferri t. notatur p bar. t. do.
in. l. in q̄rtā. ff. ad. l. falci. t. in aut. ex testamē. C.
de colla. si ergo. cōfertur de illa: nō debz detrabi
melioratio p ista. l. in q̄ntus dicit: ni dlas otras
donaciōes. s. an odie fili? emancipat? teneatur

¶ Ley. rrvij.

¶ Si el padre, o la madre en testamēto, o en otra qualquier vltima voluntad, o por
otro algun contrato entre viuos hizierē alguna donacion a alguno de sus hijos o
descendientes aun q̄ no digan q̄ lo mejoran en el tercio, o en el quinto: entiēda fe q̄
lo mejoran en el tercio t. quinto de sns bienes: y que la tal donacion fe cuente en el
dicho tercio t. quinto de sus bienes en lo que cupiere para q̄ ael ni a otro no pueda
mejorar mas de lo q̄ mas fuere el valor del tercio t. quinto: t. si de mayor valor fue
re, mandamos q̄ vala fasta en la cantidad del dicho tercio t. quinto, t. legitima de
lo que denian auer de los bienes de su padre t. madre t. abuelos, t. no en mas.

1 **A** Descendentes donando descendenti tacite
videtur euz meliorare: licet de melioratio
ne aliquid non dicatur.

2 Supra dicta pclusio an habeat locū tam in fi
lio emancipato / q̄ in filio in p. tate constituto.

3 Ista tacita melioratio / de qua in hac lege an
possit reuocari.

4 Si ascendēs donauit vni / t. postea alteri fecit
meliorationem an reuocetur donatio per me
liorationem superuenientem.

5 Que dicta sunt respectu descendētium / habēt
etiam locum respectu ascendētium.

6 Tex ista q̄ est p. raria. l. rrvj. q̄līd dbeat itelligi

1 **I** n. l. rrvj. nora ex ista. l. q̄ ascendēs donā
do descendēti tacite mediare dispositiōe hu
ius. l. vidēt eundē meliorare: s. i tali donatio
ne nō dicat aliqd de melioratiōe: t. i hoc. l. ista
ē notabilis t. bñ notāda. de quo vide do. de se
gura i repe. l. vnū ex familia. s. s. t. si fūdū. fo. vj.

pferre simplicē donatiōe: videbim? in. l. rrvj.
inf. eo. aut fuit facta filio cōstitū in p. tate. t. tunc
videtur q. de tali donatiōe possit detrabi me
lioratio / cū talis donatio nō valeat a principio
s. confirmet morte: t. iudicetur esse in bonis de
functi tpe mortis: vt in. l. a pte t. ibi do. C. d. col
la. f. f. c. l. i. in donatiōibz. C. ad. l. fal. s. p. rariū
credo verius. cū talis donatio habeat vim reli
cti. t. nō pferat: vt norat in. d. auct. ex testa. t. in
l. a pte. C. de colla. t. p bar. t. do. in. l. s. s. nec ca
strense. ff. de colla. bono. imo hoc erit p. p. p. p. p.
cū sit plegatus sine melioratio spālīs vel p. p. p.
laris / q̄ nō derogat p gūrale melioratiōe: vt
in. l. quotiens t. ibi Bal. t. Bal. C. fami. heredis.
de quo vide q̄ dicit in. l. rrvj. supra eo. t. pro ista
conclusionē esse hodie tex. in. l. rrvj. infra eo. vj.
de que ibi dicam. ¶ Tercio dubitat? si vnus sit
melioratus in tercio / t. alius in quinto: an tunc
possit tercio detrabi de q̄nto vel extra: an q̄ntū
possit detrabi de tercio. circa q̄ breuiter dic. q.
melioratio tercio non pōt nec debet detrabi de
quinto: imo q̄ntū detrabi pmo de tercio per
tex. notabile in. l. c. p. iij. in. l. s. p. l. de quo ē vide
tex. in. l. p. ff. d. religio. t. sumpt. f. iue. t. in. l. tū
t. xij. par. s. q̄d tñ intellige verū pter q̄z si testa
tor mādauerit p. rariū: q. que onero t. bonoro
vt in. l. ab eo. C. de fidel. t. ē tex. in. l. rrvj. inf. eo.

in. ij. eo. in versū ij. adeo. ff. de legatis. ij. Sed
circa pmissa pzo dubitat? an sup. dicta pclusio
habeat locū tā in filio emancipato / q̄ in filio in
p. tate constituto. p cuius materie declaratiōe p.
suponēda sunt qdā iuris p. p. p. t. p. p. iuris
p. p. p. i. ē: q. donatio simplex facta filio emāci
pato t. tenet: cū sit valida: nō imputat in legē
tām: vt tenet bar. t. do. in. l. in q̄rtā. ff. ad. l. falci
diā. t. in. l. s. s. nec castre. ff. de colla. bonoz: t.
do. cōiter in aut. ex testamēto. t. i. l. si emācipat.
C. de colla. t. ē tex. in. l. iij. t. iij. par. v. s. s. nō im
puret in legitimā tñ cōfertur: vt t. bar. in. d. s.
nec castre. t. do. in. d. aut. ex testa. t. in. d. l. si emā
cipat. s. extra donatio simplex facta filio cō
stitū in p. tate regulari ap. p. p. nō valer impe
diere p. tate: t. cū nō valeat a principio: cō
firmat morte donātis / t. imputatur in legitimā cū
habeat vim relicti: vt in. l. a parte. C. de colla. nō
tñ pferatur: vt p bar. t. do. in. d. l. in q̄rtas. t. i. d. s.

Materia. l. xvij.

nec castrēse: et in d. aut. ex testā. et t. ex. l. i. iij. r. i. xv. par. vj. In aliq̃b; tñ casib; talis donatio si-
lio fa. facta validatur ante mortē donātis: puta
p emancipationē. de q̃ vide p alex. et do. in d. au.
ex testamēto. Itē ē supponēdū q̃ ad hoc vt do-
natio simplex filio fa. facta cōfirmetur morte vel
emancipationē: requirū q̃ interueniat traditio rei
donate: vt aliud qd p traditōe habeatur alias
sec⁹ vt in l. ij. C. si q̃s alteri vel sibi. et in l. papi-
niano. et ibi gl. et do. ff. d. donatio iter vix et xfo.
Itē p pncipis sic phabitis intrat nunc. q. nra:
vtruz. l. ista habeat locuz in filio emancipato. et vi-
detur q̃ nō p ea q̃ supra dicta sunt: cū fili⁹ emā-
cipat⁹ teneatur talē donationē offerre. Sz ly
hoc sic verū de iure ciuili tñ hodie p rariū cre-
do verū p. l. istam pōderādo eā triplici mō. Et
p̃lo pōdero. l. nram in quāntū dicit gñraliter
q̃ fili⁹ / cui fuerit donatio facta: cēsetur meliora
r nō facta differētia inter filiū i p̃tate vel emā-
cipat⁹ ergo gñraliter debz intelligi vt in l. de
p̃rio. ff. de publicia. Itē et. ij. pōdero. l. ista in q̃n
tā dicit: la madre. nā de iure certū est q̃ filius re-
spectu mris dē emācipat⁹ cū femina nō habeat
filios in p̃tate: vt in q. femine. in fi. de ad opti. sz
l. ista loquitur tā in p̃tate q̃ in iure ergo et. Itē et. ij.
pōdero eadē. l. ibi dñ dicit. o descēdētes. i. ne-
pores: cū p̃mo sic loquitur de filiis: et certū est q̃
hodie nepores nō sūt in p̃tate aut: ideo q̃ fili⁹
p tractū mris nō liberatur a p̃tate: vt in
l. xij. inf. eo. et nepos nati ex filio emancipato
nō est in p̃tate aut vt in. s. fil. in fi. qd mō. b. pa-
trē pote. solui. Restat ergo oclusio: q̃ l. ista hz
locū tā in filio in p̃tate: q̃ in filio emācipato. et
sedz hoc hodie fili⁹ emācipat⁹ nō tenetur offer-
re simplice donationē p istam. l. qd hoc est bñ
notanda: p quā corrīguntur fura ciuilia: de qui-
bz s. Sz dubitatur: vtz hodie rēqratur tradi-
tio rez in donationē p̃tata: ad hoc vt filius fa.
possit cōsequi donationē. et videtur q̃ sic p tex. l.
d. l. ij. C. si q̃s alii vel sibi. p rariū tñ credo vñs:
ideo q̃ talis filius fa. cēset melioratus: et nō ē d
substantia meliorationis traditio: nisi quo ad ef-

fectum: vt nō possit reuocari: vt est tex. expreso
sus in l. xvij. supra eo. ¶ Scdo dubitatur: vtrū
ista tacita melioratio: de qua hic possit p donā-
tem reuocari. Circa qd bñeuit dicit q̃ aut loq̃-
mur in filio emancipato / et tunc aut talis dona-
tio fuit facta ex causa onerosa: vel nō. qñ nō ex
causa onerosa interuenit traditio possessionis:
et nō pōt reuocari. Aut non fuit facta ex causa
onerosa nec interuenit traditio: et tunc pōt re-
uocari: vt l. xvij. sup. eo. de quo vide q̃ ibi late
dixi. aut loquimur in filia fa. et dic p oia vt in fi-
lio emancipato p tex. in d. l. xvij. supra eo. q̃ lo-
quitur tam in filio fa. q̃z in filio emancipato.
¶ Tertio dubitatur: si ascēdēs donauit vñs: et al.
ter fecit meliorationē: an reuocetur donatio p
meliorationē supuenientē. Circa qd bñeuit
dicit q̃ aut fuit tradita possessio rez i donationē
p̃tata: et tunc nō reuocatur donatio p supue-
nientē meliorationē: vt l. xvij. sup. eo. aut nō fuit
tradita possessio: tñ aut melioratio fuit p̃tatu-
laris d illis rebus in donationē p̃tatis: tñ re-
uocatur talis donatio. vt in d. l. xvij. sup. eo. aut
fuit gñralis: et tñ nō reuocatur talis donatio: cū
gñri p specie derogetur. p̃ter q̃z si donatio simi-
liter ē gñralis tertij et quinti. de quo vide q̃ late
dixi in l. xvij. sup. eo. ¶ Quarto dubitatur: vtz
ea q̃ dicta sunt respectu descēdētuz habeat et
locus respectu ascēdētuz. et dicatis q̃ sic p ea
q̃ dixi. in l. xix. sup. eo. ¶ In eadē. l. ibi: enūda-
se q̃ lo mejorā enel tercio. ista. l. est p raria legi.
xix. in prin. j. eo. nā lex ista disponit q̃ ascēdēs
donādo descēdētuz tacite ex dispositione hui⁹
l. videt descēdētum meliorare: q̃z in donatione
aliquid de melioratione non dicatur. sz tex. in
d. l. xix. in prin. disponit q̃ descēdētis cui ta-
lis donatio fuerit facta tenetur eandē fratrib⁹
pferre: si ergo tenetur pferre / nō cēsetur me-
lioratus. Si cēsetur melioratus / non tenetur
pferri. igitur qd dicēdus: quā ppter p vitare et
p cordia vide q̃ dicā l. d. l. xix. vbi (deo dāte) re-
nebo: q̃ lex ista hz locuz duntaxat in donationē
simplici: et lex p raria in donatione ob causam.

Lex. xvij.

Quandamos que quando el padre o la madre mejoraren a alguno de sus hijos o
descendientes legítimos en el tercio de sus bienes en testamento, o en otra qualquier
última voluntad, o por contrato entre vivos, que le pueda poner el grauamen que
quisieren: assi de restitucion como de fideicomiso: y hazer enel dicho tercio los vin-
culos y submisiones y substituciones que quisieren: con tanto que los hagan entre
sus descendientes legítimos: y a falta dellos que lo puedan hazer entre sus descen-
dientes y legítimos que ayā derecho de les poder heredar: y a falta de los di-
chos descendientes que lo puedan hazer entre sus ascendientes, y a falta delos suso
dichos, puedan hazer las dichas submisiones entre sus parientes: y a falta de pa-
rientes, entre los estrāños: y que de otra manera no puedan poner grauamen algu-
no ni condicion enel dicho tercio, Los quales dichos vinculos y submisiones ora

se bagan en el dicho tercio de meioria, ora en el quinto, mandamos que valan para siempre, o por el tiempo quel testador declarare sin hazer diferencia de quarta ni de quinta generacion.

Ascendens pōt apponere grauamē in melioratione cuz limitariō eide in descēdēte.

In melioratione an possit fieri substitutio pupillaris. (garis.)

In melioratione an possit fieri substitutio vulgaris.

Substitutio ad quē puenit melioratio an teneatur ad grauamen in melioratione impositum.

In l. xviii. nota ex ista. l. q. ascendens pōt apponere grauamē qd voluerit i melioratione descendenti facta qd intellige vez/ si illud grauamē apponat antea qz melioratio sit pfecta; qz postea qz fuerit pfecta nō poterit grauamē apponi i iudiciis melioratiui in l. pfecta donatio. C. d. donatio. q. sub mō. Qd tñ intellige vez/ qñ esset talis donatio: q reuocare nō posset/ vt qz eēt facta ex causa onerosa. vel qz tā eētradata possessio alias si possit reuocari/ bñ posset imponi grauamē p ea q dicta fuerit in l. xvii supra. eo. Itē intellige vez/ grauamen/ cum tñ grauamen apponatur in fauorē psonarum in hac lege contentaruz/ t scdō ordīnem successio nis/ alias secus pro vt in lege iura disponitur.

Sz circa pmissa primo dubitatur/ vtz descēdentes possint apponere grauamen in melioratione ascendentiuz. t dicatis q sic eodē modo si eēt ascendentes per ea q dixi in l. xix. supra. eo.

Scdō dubitatur vtz i melioratiōe possit apponi substitutio pupillaris. t dicatis q sic. et si substitutio sit extraneis qz cuz talis substitutio possit fieri i legitima: vt dicit in l. vi. sup. eo. t dicit.

Cley. xviii.

La ley del fuero que permite que el que tuuier e hijo, o descendiente legitimo pueda hazer donaciō hasta la quinta parte de sus bienes t no mas: t la otra ley del fuero que assi mismo permite que puedan mandar teniendo hijos, o descendientes legitimos al tpo de su muerte la quinta parte de sus bienes, se entienda t platique, q por virtud de la vna ley t de la otra no pueda mandar el padre ni la madre a ninguno de sus hijos o descendientes mas d vn quinto d sus bienes en vida ni en muerte.

Ascendens potest donare vel legare descendenti iustitibus alijs filiis legitimis t naturalibus vnam quintam bonorum duntaxat/ t non duas quintas.

An possint legari vel donari extraneis due quinte bonorum.

Si ascendens in casu quo habeat filios legitimos t naturales legauerit extraneis tertiam partem bonorum/ an valea legatus vsqz ad cōcurrentem quantitatem quinti.

Filius an possit reuocare alienata per patrem in ludo vsqz ad legitimam suam.

Filius an possit reuocare alienata p ptes i frau. leg.

In l. xviii. ad intelligētiā huius. l. est p sup.

in l. ex tribz. C. de inoff. testa. ita eodē mō pōt fieri in melioratiōe: magis cuz melioratio tertij sit legitima: qz possit fieri filio plegare. t ista qz substitutionē in finibus t do. segura in sua repe. l. vnus ex familia. fo. xviii. in. ij. col. in vñ. s. q. hoc sit veruz: t inquantum iste tex. dicit q melioratio tertij nō pōt venire ad extraneos. intellige verum p substitutionē fideicommissariam: sec? tñ ē per substitutionem directaz vt supra dictuz est.

Tertio dubitatur: vtz possit fieri substitutio vulgaris in melioratione. t dicatis q sic. d. quo dicit vt per docto. de segura in d. repe. fo. xix. in. j. co. in vers. limito secundo istum tex.

Quarto dubitatur vtz substitutio ad quē puenit melioratio teneatur ad onera ipsa i melioratiōe. t dicatis q sic/ p ea q notat bar. t do. in l. re cōiuncti. ff. de lega. iij. t l. vna. s. in pñmo. t in. s. p. ij. t in. s. in nouissimo. C. de cadu. tollen. t idem tñ in terminis do. de segura in d. repe. fo. xix. in. ij. col. t fo. xv. in. ij. col. cum seq.

Itē nra. q p vñ pōt meliorare vnus filius vsqz ad decēz ānos in tertia pte bonoz suozuz t q post decem annos restituat meliorationem alteri filio vel nepoti. Item pōt meliorare vnus filium in vñ fructu. tertie t quē partis bonozuz. t alius in ppuerare per istaz. l. t ita t do. segura in d. repe. fo. xix. in. ij. col. in vers. ex hoc ego etiam infero. de qua materia vide Lmiz t do. in l. ex his verbis. C. d. his que sub modo legata t doctorem Segura in dicta repe.

Cley. xviii.

La ley del fuero que permite que el que tuuier e hijo, o descendiente legitimo pueda hazer donaciō hasta la quinta parte de sus bienes t no mas: t la otra ley del fuero que assi mismo permite que puedan mandar teniendo hijos, o descendientes legitimos al tpo de su muerte la quinta parte de sus bienes, se entienda t platique, q por virtud de la vna ley t de la otra no pueda mandar el padre ni la madre a ninguno de sus hijos o descendientes mas d vn quinto d sus bienes en vida ni en muerte.

Ascendens potest donare vel legare descendenti iustitibus alijs filiis legitimis t naturalibus vnam quintam bonorum duntaxat/ t non duas quintas.

An possint legari vel donari extraneis due quinte bonorum.

Si ascendens in casu quo habeat filios legitimos t naturales legauerit extraneis tertiam partem bonorum/ an valea legatus vsqz ad cōcurrentem quantitatem quinti.

Filius an possit reuocare alienata per patrem in ludo vsqz ad legitimam suam.

Filius an possit reuocare alienata p ptes i frau. leg.

In l. xviii. ad intelligētiā huius. l. est p sup.

Ascendens potest donare vel legare descendenti iustitibus alijs filiis legitimis t naturalibus vnam quintam bonorum duntaxat/ t non duas quintas.

An possint legari vel donari extraneis due quinte bonorum.

Si ascendens in casu quo habeat filios legitimos t naturales legauerit extraneis tertiam partem bonorum/ an valea legatus vsqz ad cōcurrentem quantitatem quinti.

Filius an possit reuocare alienata per patrem in ludo vsqz ad legitimam suam.

Filius an possit reuocare alienata p ptes i frau. leg.

In l. xviii. ad intelligētiā huius. l. est p sup.

Ascendens potest donare vel legare descendenti iustitibus alijs filiis legitimis t naturalibus vnam quintam bonorum duntaxat/ t non duas quintas.

An possint legari vel donari extraneis due quinte bonorum.

Si ascendens in casu quo habeat filios legitimos t naturales legauerit extraneis tertiam partem bonorum/ an valea legatus vsqz ad cōcurrentem quantitatem quinti.

Filius an possit reuocare alienata per patrem in ludo vsqz ad legitimam suam.

Filius an possit reuocare alienata p ptes i frau. leg.

In l. xviii. ad intelligētiā huius. l. est p sup.

Abateria. l. rrr.

bio. vt. l. l. qd labeo. ff. d. carbo. edicto. in hodie per. l. nam declaratur / qd vna duntaxat quinta possit filijs legari / vel donari / et non due.

1. **¶** Sed primo dubitatur: vtrius ascendens possit legare vel donare extraneis duas vel tres quas. et videtur qd sic: qd lex ista dicitur loquitur in filijs / quibus prohibet duas quintas reliqui ergo videtur extraneis permittere: qd qui vnus negat / aliud affirmare videtur: vt in. c. nomen. de presumptio. contrarius tñ credo verius: ideo qd l. ista loquitur exemplificatiue: nō tñ statuet do aliud in filijs qd in extraneis. maxime cñ ascendens magis diligit suos descendentes / qd extraneos vt notatur in. l. generaliter. s. cñ aut C. de instru. et subisti. et in. l. ex facto. s. si quis rogatus. ff. ad trebelli. et in. l. cum auus. ff. de conditio. et demonstra. et cum hoc prohibeatur in filijs / quibus est debita hereditas pñna / et sunt quasi dñi in vita parentum / vt notatur in. l. in

fuls. ff. de liberis et posthu. a fortiori debet prohiberi in extraneis. Et ita quotidie practica tur.

¶ Secundo dubitatur si ascendens in casu qd habeat filios legitimos et naturales legauerit extraneis tertiam partem bonorum suorum: valeat legatum vsqz ad concurrentem quantitatem quinte partis bonorum. et dicatis qd sic per ea qd dixi in lege. xxiij. supra eo. pro qua conclusio ne est rex. in lege. vii. titu. xij. lib. iij. foro. l.

¶ Tercio dubitatur: vtrum filius possit reuocare alienata per patrem in ludo vsqz ad concurrentem quantitatem sue legitime. Et dicatis qd sic: vt per Bart. et doct. in. l. i. in. f. c. si in fraudem patris.

¶ Quarto dubitatur: vtrum filius possit reuocare alienata p patrem in fraude sue legitime. et dicatis qd sic cum declaratione de qua per bal. et doct. in. l. de summo. C. si in fraudem patris.

De. rrr.

¶ Quando algun hijo o hija viembre a heredar o a partir los bienes de su padre, o de su madre, o de sus ascendientes, sean obligados ellos y sus herederos a traer a colacion y particion la dote y donacion propter nuptias; y las otras donaciones q ouiere recebido de aquel cuyos bienes vienen a heredar; pero si se quisieren apartar de la herencia, q lo puedan hazer: saluo si la tal dote o donaciones fueren inoficiosas, q en este caso mandamos que sean obligados los que las recibieren, assi los hijos y descendientes en lo q toca a las donaciones como las hijas y sus maridos en lo q toca a las dotes, puesto que sea durante el matrimonio, a tornar a los otros herederos del testador: aquello en que son inoficiosas para que lo parta entre si. Y para se dezir la tal dote inoficiosa se mire a lo que excede de su legitima y tercio y quinto de mejoría en caso q el que la dio podia hazer la dicha mejoría quando hizo la dicha donacion o dio la dicha dote, amēdo consideracion al valor de los bienes del que dio o prometio la dicha dote al tiempo que la dicha dote fue constituyda, o mādada, o al tiēpo de la muerte del q dio la dicha dote, o la prometio, do mas quisiere escoger aquel a quē fue la dicha dote prometida o mādada. Pero las otras donaciones que se hizieren a los hijos, mādamos que para se dezir inoficiosas se aya consideracion a lo q los dichos bienes del donador valieren al tiēpo de su muerte.

1. **D**os vel donatio ob causas vel simplex: an debeant conferri vel non.

2. **S**i duobz filijs fuit dos data: et ambo repudiāt hereditatē pñnaz vel nñnam: et vnus qsqz conuult ee orentus sua dote: ante qñ hoc possit sic.

¶ l. rrr. Nota ex ista. l. qd descendēs tene tur cōferre dōtē et donatio. propter nup. et donacionem quā habuit ab ascendēte de cuius hereditate diuidenda tractatur. Qd pbat tur per. l. nam inquantum dicit la dote y donacion propter nup. y las otras donaciones. et idē disponit rex. in. l. rrr. supra eo. Sz cōtra hoc ē rex. expellus in. l. rrr. supra eo. vbi disponit qd si ascēdens faciat donacionem descendenti taci te ex. l. dispositione censet eundem meliorare: si cet aliqd de melioratiōe nō dicat. si ergo cēset

meliorat? nō tenetur offerri / vt notat in aut. ex testa. et in. l. a pfe. C. de colla. sed in. l. ista disponitur qd teneatur donatio. offerri / ergo nō censetur melioratus. igitur qd dicitur. Et reperiō qdñs Jo. in. de palam. rube. in sua notabili et eleganti repe. c. p. vñas. de donatio. inter vñum et vños. in pñtueda tñ dote. fo. l. rrr. monet istā pñtrici. l. nō tam clare / et cludit qd rex in. d. l. rrr. inquantum loquitur i donacione simplici / expē datur et ad dōtē et donatio. ppter nup. vñ ad donatio. aliā ob causas: et sic qd hodie pñ dōtado vñ liā vñ faciedo donatio pñ nup. vñ ob causas vñ def. et cēsetur filius meliorare vñ filia. et dicit qñs dber itelligi rex. in. l. rrr. et ad istā rex. iēnti dicit qd dos et donatio ppter nup. debent offerri / respondit ipse sed tanto minus accipiēdo vel

alteri inquantum tunc iste dicitur quod dos vel donatio
 offerat intelligatur quod donatarius offeratur illud quod
 superest de dote vel donatio de deducta legitima
 et melioratio de tertio et quinto. et ita pertransit cum
 ista opinione: preterquam si per vel mater reuoca-
 uerit tale dote vel donacionem: et alteri filio se-
 cisset meliorationem: tunc dicitur ipse quod talis ta-
 cita melioratio in fine reuocaretur. Sed certe ista
 est auctoritas sit magna: credo firmiter: quod fuit
 deceptus: et deuianit a tramite veritatis: quod cla-
 re probatur. Nam certum est quod dos venit pferen-
 da secundum dispositionem iuris civilis nisi pelegetur
 ut est textus in aut. ex testamento. C. de colla. et in l.
 pactus. et in l. filie dote. eo. tit. et idem disponitur
 per istam. l. et textus in d. l. rrr. et eo. non obstat quod lo-
 quitur in simplici donacione: ut ex verbis eiusdem
 patet: et extendere legem illam ad dote vel dona-
 tionem ob causam ad inducendam legem correctio-
 nis: esset iniquum: cum regum correctio sit cautela:
 ut in l. vna. C. de inoffi. dori. in. c. cum expediat/
 de electo. li. vi. Item inquantum dicitur quod talis me-
 lioratio poterit reuocari: non fuit memor de di-
 spositione textus in l. rrr. sup. eo. ubi disponit: quod
 melioratio facta ex causa dotis vel donacionis p-
 pter nup. non potest reuocari. Item inquantum supplet
 literas nisi leges dicendo: quod tenetur pferre do-
 te tanto minus accipiendo constat dixisse ptra-
 riuus veritatem per istam. l. inquantum dicitur: collatio
 participationi. Nota verbum: participatio: quod
 dicat non solum tenetur pferre: sed etiam tenetur di-
 uidere: et fratribus concitare. Item probatur per l.
 infra inquantum excipit casus quod filia concita do-
 te non vult prius vel minus succedere: quo casu cense-
 tur in dote meliorata: cui ergo sit casus specialis
 et exceptus: firmat regulas in contrarium. ut in. c.
 qm. cum vulg. de coniugio lepro. Et sic per predi-
 cta tenetur per constantem quod textus in d. l. rrr. donatarius
 loquitur in donacione simplici in qua filius tacite
 censetur melioratus. Sed si ea sic intelligamus
 tunc est penitus contraria nisi leges: nam dicimus
 quod filius cui facta est simplex donatio tacite vi-
 detur illa melioratus: sed lex infra disponit ptra-
 riuus: imo quod dos et donatio propter nup. et alie
 donaciones debent conferri et diuidi si ergo do-
 bent pferri et diuidi talis filius non censetur me-
 lioratus: igitur quid dicendum? Quapropter di-
 cat: quod iste textus inquantum dicitur: per las otras dona-
 ciones: debet exponi secundum similes ob causas. nam di-
 citur quod dos et donatio propter nuptias: quod sunt do-
 nationes ob causam: ut notatur per glossam. et do. in
 aut. ex testamento. de colla. debent pferri et alie
 donaciones: secundum similes ob causas: non cum dona-
 tiones simplices: quod dictum: et est repetitum simi-
 lius. ut est glossa. valde notabilis quod in nro proprio
 casu idem exponit et declarat in d. aut. ex testa-

mento. C. de colla. ubi dicitur textus ex testamento et
 ab intestato cessat dote et alioz datorum colla-
 tio. dicitur glossa. alioz datorum: scilicet similium ob causas:
 non tamen simplicium. et ita ceterum tenetur per do. ibi
 maxime per al. et est etiam glossa. similis in l. si fugi-
 tetui. in glo. finali in prin. C. de seru. fugitiuis.
 Et sic conclusio tenetur: quod filius hodie non te-
 netur pferre donacionem simplicem p. d. l. rrr. in
 intelligendo prout ibi dicitur: sed bene tenetur cōferre
 dotem et donacionem ob causas per istam. l. cum qua
 pccordat textus in d. aut. ex testamento. C. de colla.
 et ita tenetur. submittendo me tibi correctio vfe.
 Item in eadem. l. ibi: puesto quod seatur el matri-
 monio. per istam. l. corrigat textus in hoc puncto in.
 l. doris. C. de colla. et cōis conclusio do. in l. vna:
 C. de inoffi. dori. ubi conclusio tenebatur: quod
 filia durante matrimonio non poterat cogi dote
 inofficiosa pferre: et approbatur opinio soli
 pau. de ca. contrarium contra eodem opinione tenetur.
 Item in eadem. l. ibi: in caso quod el que la dio podia
 fazer la dicha meioria. Circa hoc quod hoc possit
 fieri vel non: vide quod late dicta fuerunt in l.
 rrr. sup. eo. Item in eadem lege ibi alio tempore quod la di-
 cha dote fue continuada. contrarium disponit
 textus in l. rrr. supra. eo. quapropter per solutionem
 et concordiam vide que ibi dicta fuerunt.

Item Sed circa pmissa finaliter dubitat si duobus
 filiis fuit dos vel donatio propter nup. data
 quod voluit se abstinere ab hereditate pna vel mater
 na: et unusquisque vult esse contentus sua dote vel
 donacione: an possit hoc fieri. Circa quod breuiter
 dic: quod aut utriusque dos vel donatio simul fuisse
 non excedunt suam legitimam et tertiam et quintam
 partem bonorum: et tunc poterit unusquisque esse con-
 tentus sua dote vel donacione p. l. infra. aut exce-
 dunt suam legitimam et tertiam et quintam: et tunc
 videtur quod ille cui primo fuit dos vel donatio da-
 ta preferatur: per regulam. qui prior tempore: portio
 iure ut in regula. qui prior de regu. iuris li. vi.
 maxime quod in casu nro interuenit traditio. et ideo
 non poterit reuocari ab illo: cui primo fuit dona-
 tio facta vel dos data. p. ea quod dixi in l. rrr. sup. eo.
 et sic secundum hoc primus habebit meliorationem
 tertiam et quintam: de qua in hac lege et etiam suam
 legitimam: secundum vero non poterit habere preterquam
 suam legitimam et residuum dotis vel donacionis re-
 seruabit aliis heredibus. contra videtur quod imo
 ambo cōcurrant equaliter in melioratione: ideo
 quod quid duo fuerint meliorati in diuersis ptracti-
 bus: censetur unusquisque melioratus pro medietate
 ut in l. cum hic status. §. pnam. in fine. ff. de do-
 natio. inter viros et vxorem. et in l. quoriam. C.
 famillie heredis: maxime propter equalitatem ser-
 uandam supra textus in l. illud in fi. C. de colla. sed
 mihi videtur quod prima opinio est verior: ideo quod

ELcy. xxi.

dam dotis constitutionem vel donationem nō
potuit sibi preiudicium generari/ per ea que di-
xi in l. xvij. supra eo. Per quod pater clara solu-
tio ad iura contraria.

I Pensio funeris debet deduci de quinta parte bonorum duntaxat / et etiam legata extraneis personis facta.

3 Que dicatur funeris impensa.

4 Que legata dicantur pia.

Si aliquis sit meliorat⁹ in tertio ⁊ quinto: ⁊ ali-
quis alius sit etiā melioratus in certa re: ⁊ istud
legatum particulare efficiatur caducum: vel p-
non scriptum: vel alias inualidū: an reuertatur
ad heredes: vel ad melioratū in tertio ⁊ quinto

Item. l. cxx. nota ex ista. l. q. impensa funeris debet deduci de quinta parte bonorum distapata: et etiam legata extraneis personis facta. et ultra quintam aliquid non debetur. quod intellige verum / stantibus filijs legitimis et naturalibus vt in l. i. et. v. et in l. i. et. v. et in l. v. et. i. et. i. in. foro. l. c. dixi sup. in l. xxvi. vel stantibus ascendentibus potest reliqui tertia pars bonorum distapata: vt in l. v. sup. eo. Alias autem non stantibus descendentibus vel ascendentibus legata relicta a testatore debetur usque ad consummationem totius hereditatis: cum tunc non reperitur heres necessarius cui debeatur legitima. vt notatur in l. fratres vel potest ultra quintam tertias partem bonorum reliqui. vt in l. viii. et in l. et. sup. eo.

disti in l. xrv. sup. co. his sic prebabit ad qñtio
ne pmissas deveniēdo breuiter discatis / & ante
omnia debet deduci funeris impensa. vt in l. tu
lia. cum duobus. l. seq. t in l. p. ff. de religio. t
sumpti. fune. t in l. xij. ff. de iur. par. f.

¶ Secundo circa premissa dubitatur quidam fune- 3
ris impensa. ad quod dicitur dicitur quidam fuisse
rogatus antea quod corpus sepeliatur / de funeri-
bus: ut in l. ac si quis. §. funeris causa. t. in l. fu-
neris funt. ff. de religio. t. sumpt. fune. t. i. d.
l. si. t. i. r. i. p. par. §. de quo vide pau. de ca. t. do. in
l. §. de ipensa. ff. ad l. falci. ex q. inferitur / quod im-
pensa facta in pullatione capana. t. in recomen-
datione clericorum / t. in ductioe corporis ad eccles-
iam t. in apertura sepulture / t. in moliis / t. cetera / t. in
oblatoibus q. offerunt / t. i. et ibi lucuosus dicitur
t. impensa funt. ff. de glo. notabilis / t. ibi
§. t. do. in l. si ex re. §. si. in. gl. si. ff. de stipu. seruo-
riz sed cetera q. expenditur / sepulto ius corpo-
re non dicitur impensa: ut puta ca. q. reliquuntur
promissis cantadibus vel trentanariis dicendis per
ca. q. dicitur t. ut ad que o. b. si facit doctrina bar. in
l. cuius quidam. ff. de annuis legat. C. i. m. t. est / q. si
corpus sepeliatur de nocte / t. postea in die sequenti
antea quod dicitur ad extraneos ac c. efficiantur
ut obsequia: de impensa funt. t. et tunc cardi-
nalis in clem. du duz. in. §. verus. in. i. q. de se-
pulture. ¶ Breve est notandum / quod impensa facta cau-
sa infirmitatis est ante omnia deducenda / ut in
bal. in. l. in restituenda. C. de peti. here. t. p. alex.
in. l. si. §. in computatio. C. de iure delicto. que
videtur de materia.

Sed postea q̄s predicta fuerint detracta. p̄i 4
m̄ debēt deduci ⁊ solui legata p̄ia. v̄i per bar. ⁊
pau. de ca. in. l. si quis seruus. §. si. ff. de lega. ij.

¶ **Q**uod ubi ait q legata dicat pia. ad qd breuiter
ter dicit q legatū liberatiss. vt p bar. c. do. in. l.
l. si q seruus. s. si. de leg. i. Itē legatus p an
ma. vt p gl. c. do. in. l. i. qd titio. ff. de leg. i. Itē
legatus alimēto p pauperibz relictus. vt per gl.
c. do. in. l. illud. C. de sacro san. ecclesie. De quo
vide per bar. in l. si cum am pauphu. s. stipu
latio. ff. de verbo. obli. c. per Jas. in. c. f. qui fun
dum dare poss. Item legatus relictus causa do
ris. vt in l. i. c. i. s. mulier. ff. de codicio. in debi

ri. De quo per Bar. et docto. in. l. i. ff. solu. ma-
trimonio. Quod tamen est verum / quando est
relictum ab extraneo/secus si sit relictum a pa-
tre. vt per Bar. in. d. §. mulier. De quo etiam vi-
de Bar. in. c. §. donare. qualiter secundum olim
poterat aliena. et per Alex. in addit. ad Bar. in.
d. §. mulier. De qua materia vide melius quam
alibi per Bar. Bal. C. inum. Sal. Joau. fab. et
docto. in. l. §. C. de sacrosan. ecclesie. et per Abb.
in. c. quod autem. de peniten. et remissio. Item
postquam predicta legata fuerint deuota/ de-
ducuntur alia legata non pia de quinta parte
bonorum per istam. l. Quod tamen notabiliter
limita/ nisi de mente testatoris appareat q. vo-

luit primo solu. legata non pia/ quã legata pia:
vt si post legata pia facta dixit aliorum bonorum
meorum/ volo primo legata nō pia detrahi. vel
aliter appareat ex coniectura mente testatoris.
vt per Bar. notabiliter. in. l. si quis seruum. §.
fi. in fine. ff. de lega. i.

¶ Tertio dubitatur si quis sit melioratus in ter-
tio et quinto et alius particulariter in certa re et
istud legatum particulare efficiatur caducum/
vel pro non scriptum vel alias inualidus: vtrius
reuertatur ad heredes / vel ad melioratum in
tertio et quinto. Et dicatis q. deuoluitur ad me-
lioratum et non ad heredes. vt tenet Bar. in le-
ge si §. si. ff. de auro et argenteo. l. g.

C. Ley. xxx.

¶ Porque muchas vezes acaee que algunos por que no pueden, o por que no quie-
ren hazer sus testamentos dan poder a otros que los hagã por ellos: et los tales co-
missarios hazen muchas fraudes y engaños con los tales poderes, estendiendo se
a mas dela voluntad de aquellos que se los dan: porende por euitar los dichos da-
ños ordenamos y mandamos, q. de aqui adelante el tal commissario no pueda por
virtud de el tal poder hazer heredero en los bienes del testador ni mejoría de ter-
cio ni de quinto: ni desheredar a ninguno de los hijos, o descendientes del testador:
ni los pueda substituyr vulgar, ni pupillar, ni exemplarmente: ni faser les substitui-
cion alguna de qualquier calidad que seã: ni pueda dar tutor a ninguno de los hi-
jos, o descendientes del testador: saluo si el que le dio el tal poder para hazer testa-
mento especialmente le dio el poder para hazer alguna cosa delas susodichas ene-
sta manera el poder para hazer heredero nõbiando el que da el poder por su nom-
bre a quien manda que el commissario haga heredero, y en quanto alas otras co-
sas, señalandò para que le dr el poder: y en tal caso el commissario pueda hazer lo
que especialmente el que le dio el poder señalo y manda, no mas.

1 **Q**uomissarius potest testare nomine defun-
cti: etiam si iam sunt preteriti plures anni/
dum tamen nomen heredis sit per defunctum
expressum alias secus.

2 **C**ommissarius non potest facere exheredatio-
nem/ nec meliorationem/ nec substitutionem: nec
dare tutores testamentarios nisi ad hoc habeat
particulare et speciale mandatum.

3 **M**ulier an possit esse commissaria.

4 **S**i maritus dedit uxori potestatem testandi p.
cisi viuat luxuriose/ vel contrahat secundas nu-
ptias/ an per hoc videatur reuocata sibi potestas.

5 **C**ommissarius an possit alteri delegare potesta-
tem testandi sibi a defuncto datam.

6 **C**ommissarius an possit variare meliorando
vel instituendo vnum: et postea reuocando illas
meliorationem vel institutionem meliorare vel
instituere alium.

7 **I**n casu huius legis an sufficiat q. testator de-
clarat nomen heredis vel legatarij per nomen
valde notū / licet non exprimat nomen propriū.

8 **S**i testator expressit nomen propriū tñ non appo-
suit vbi instituo vel lego vt instituas an sufficiat
9 **A**n habeat locū ius agendi ad supplementū cō-
tra testamentum factum per commissarium.

10 **Q**ue solennitas requiratur in commissaria pcedenda
1 **I**n. l. xxx. iñ. nota primo ex ista. l. q. commissaria
1 **I**rius potest testari nomine defuncti: dum tñ
nomen heredis vel legatarij sit per defunctum
expressum/ alias contra. Qd procedit etã si iam
sit preteriti plures anni a tempore q. fuit sibi pote-
stas testandi concessa: nō illi qui talem pote-
statē concessit/ illã non reuocauerit/ vel si nō se-
cit aliud testamētum per qd videatur eandē po-
testatem reuocare vt in. l. iñ. c. iñ. l. iñ. c. de testa-
vide. l. xxx. iñ. infra co. et cum dispositione nfe le-
gis cōcordat rex. in. l. vi. ri. v. l. iñ. fo. 1. de qua
materia vide rex. et do. in. l. captatozias. C. de te-
sta. nullis. et in. l. captatozias. ff. de hereditibus
instituta. et lare per Specu. in titu. de instrumen-
torum editio. §. nunc vero aliqua.

2 **I**scdo nota ex ista. l. q. commissarij non pōt fa

De Bateria. l. xxxj.

- cere exheredationem / nec meliorationem / nec substitutionem / nec dare tutores testamentarios nisi ad hoc habeat speciale mandatum.
- 3 ¶ Sed circa premissa primo dubitatur vtrum femina possit esse commissaria. Et videtur quod non: quia premissa que datur alicui ad testandum de procuratorum mandatis: procurator dicitur qui negotia aliena nomine domini gerit ut in l. i. ff. de procura. sed mulier non potest esse procuratrix: ut in l. aliena. C. de procur. ergo nec commissaria. Item tutela commissaria equiparatur: ut per glo. et do. in l. tutela plerumque. ff. de tute. Sed femina non potest esse tutor: ut in d. l. tutela. et in l. i. C. qui mulier officio tute. ergo videtur quod non possit esse commissaria. Sed hoc non obstat: contrarium credo verius: imo quod femina possit esse commissaria / et primo per glo. notabile in l. vna. §. pro secundo. in parte apud eos / ibi vel ibi electa fuit mater ut ministra. C. de cad. tollen. vbi dicitur / quod femina potest esse ministra ergo commissaria. Item facit tex. in c. quinque. r. a. l. l. de iure iuran. vbi notatur / quod femina potest esse arbitrix. ergo potest esse commissaria iuxta notata in l. i. ff. de lega. §. Item facit tex. in l. la. filio. ff. de alim. et ciba. lega. vbi disponitur / quod femina potest esse executor testamenti ergo bene potest esse commissaria. Et ista conclusio est de mente bar. ibi in l. i. co. et idem tenet Jo. lupi de pala. rube. in sua repe. fo. xi. in. in. co. in vers. ex istis aliis audetur: ad primum fundamentum per contraria adducta respondetur / quod licet verum sit quod femina non possit esse procuratrix: illud est verum quo ad iudicia: ut in d. l. aliena. Secus tamen est quo ad negotia: quia tunc bene potest esse procuratrix: ut in l. sed si quis. §. put. ff. de iusticia. Ad secundum fundamentum respondetur / quod non per omnia sunt similia cura et commissaria: ut de se patet: remanet ergo vera conclusio / quod femina potest esse commissaria.
- 4 ¶ Secundo dubitatur si maritus dedit sue uxori potestatem testandi per eos si talis vxor vsuatur luxuriose an per hoc videatur sibi premissa reuocata. Et dicatur quod sic: ut tenet Jo. de imo. et alex. in l. et si quis ira. §. qui sibi aut filio. ff. de verbo. obliga. et tunc habebit locum dispositio tex. in l. et si in fine. in fra eo. Quod est verum / nisi luxurietur per vinum sibi libitatem. ut per abb. in c. §. de conuer. coniug. et bal. et ange. in l. §. remouet. de postulando. Sed si non vsuatur luxuriose / sed contraxit secundum matrimonium an per hoc videatur sibi premissa reuocata et bar. in d. l. a filio et quod non / et idem tenet bal. i. a. ubi et aliter pens. in fine. C. de scdis nup. et alex. et do. c. i. d. §. qui sibi aut filio. idco quod mutauit statum in melius. et idem tenet Jo. de imo. in c. ratificatus de testa. et bal. in l. huiusmodi. in viij. co. in fi. in vbi cu. quero ergo an mater. C. de impube. et alijs. Sed contrarium tenet bar. ang. rapha. pau. de ca.

alexan. et do. in l. ex facto. ff. de vulgari et pupi. subiti. et ideo cogita.

¶ Tertio dubitatur vtrum commissarius possit alteri delegare potestatem testandi sibi a defuncto relicta vel data. Et videtur quod sic: quia talis commissarius censetur procurator ad negotia: et procurator ad negotia potest alius substituere: ut in l. si procurator. §. §. ff. mandati. sed hoc non obstat: contrarium credo verius: imo quod talis commissarius non possit alium substituere. per tex. in c. i. §. §. de officio de lega. vbi disponitur / quod quando alicui committitur nudum ministerium / non potest alius substituere: et quod commissaria sit nudus ministerium probat per tex. in l. si quis titio. ff. de legatis. §. Item facit tex. in c. r. u. de testamen. vbi disponitur / quod executor debet per proprias manus exequi / et non alteri substituere / vel delegare. Ad obstat reuocatus pro primo parte adductus: illud pro cedit quoniam generaliter est procurator ad omnia: sed si ad unam rem tantum: ut est in casu nostro ut notatur in d. §. §. legis si procurator: et hoc est etiam de mente huius. Ad intelligere verum: nisi habeat speciale preter delegandi tale factionem testamenti.

¶ Quarto dubitatur vtrum commissarius possit variare meliorando vel instituendo vnum et postea reuocando illam meliorationem vel institutionem meliorare vel instituere alium. Et dicatur quod non: ut est tex. in l. huiusmodi. §. §. ff. de lega. §. p. qua conclusione est etiam hic tex. in quantum dicitur / quod defunctus hoc specialiter declarat. si ergo defunctus hoc debet declarare / inferitur quod commissarius non potest variare. Pro qua etiam conclusionem est tex. in l. xxxj. infra co. Quod procedit etiam si talis commissarius reuocasset in se potestatem variandi. ut in d. l. xxxj. infra co.

¶ In eadem l. ibi / nominando ei quod a el poder per su nombre. Circa hoc et quinto dubitatur an sufficiat quod declarat nomen heredis vel legatarum per nomen valde notum: licet non exprimat nomen proprium. Et credo quod sic per gl. in l. hac consulti in fine. in parte et iudicia. C. qui testa. facere poss. De quod vide late per do. in l. quoniam. §. si qui nomen. ff. de here. institu. et in l. i. ff. de libe. et posthu.

¶ Sexto circa premissa dubitatur si defunctus expressit nomen proprium / tamen non apposuit verbum heres ut quod dicitur: quod poder o Pedro pa hazer mi testamentum: quidam que бага a Sacho non tamen dixit heredero / vtrum commissarius virtute talis commissionis possit Sanctum instituere. Et dicatur quod sic: si constat quod voluit Sanctum esse heredem per tex. in l. erro. C. de testamentis.

¶ Septimo dubitatur vtrum cooperator ius agendi ad supplementum contra testamentum factum per commissarium si alicui filio dedit minus legitimam

suu secundum formam tex. in lege omni modo.
C. de inofficio. testa. Et dicatis q sic per glo-
sam notabilem in lege. Humanitatis. in parte
legitima. C. de impube. et alijs subisti.

Octauo dubitatur que solemnitas requiratur in commissaria concedenda. De quo vide
que dicam in lege. xxxij. infra co.

Ley. xxxij.

Quando el testador no hizo heredero, ni menos dio poder al commissario que lo
hiziesse por el. ni le dio poder para hazer alguna cosa de las dichas en la ley progi-
ma, sino solamente le dio poder para que por el pueda hazer testamento, el tal com-
missario; mandamos que pueda descargar los cargos de consciencia de el testador
que le dio el poder: pagando sus deudas, y cargos de seruicio, y otras deudas seme-
jantes: y mandar distribuyr por el anima del testador la quinta parte de sus bienes
que pagadas las deudas montare y el remanente se parta entre los parientes que
vinieren a heredar aquellos bienes ab intestato: y si parientes tales no tuuiere el te-
stador: mandamos que el dicho commissario dexando le a la muger del que le dio
el poder lo que segun leyes de nuestros reynos le puede pertenecer, sea obligado a
disponer de todos los bienes del testador por causas pias y prouechosas a la ani-
ma del que le dio el dicho poder: y no en otra cosa alguna.

In l. xxxij. in prin. De materia huius legis
vide tex. in lege. vi. titu. v. lib. iij. fero leg.
In eadem lege dicitur que segun leyes de nue-
stros reynos. De quibus in lege. ij. et in lege. in.

infra co. et in subten. preterea. C. vide vir et ve-
roz et in lege. vii. titu. xii. par. vij. De quo vide
Joan. Lupi de Mala. Rube. in sua repe. folio.
xxviij. maij. co.

Ley. xxxiij.

El commissario para hazer testamento, o mandas, o para declarar por virtud del
poder que tiene lo que ha de hazer de los bienes del testador no tenga mas termi-
no de quatro meses si estaua al tiempo que se le dio el poder en la ciudad, o villa, o
lugar donde se le dio el poder: y si al dicho tiempo estaua absente, pero dentro de
sus nuestros reynos, no tenga ni dure su poder mas de seys meses: y si estuuiere
fuera de los dichos reynos al dicho tiempo, tenga termino de vn año, y no mas: y
passados los dichos terminos, no pueda mas hazer que si el poder no le fuera da-
do: y vengyan los dichos bienes a los que los hauian de hauer muriendo el testa-
dor ab intestato. Los quales terminos mandamos que corran al commissario aun
que diga y alegue que nunca vino a su noticia que el tal poder le hauiya sido dado:
pero lo que el testador le mando señalada y determinadamente señalando la perso-
na del heredero, o señalando cierta cosa que hauiya de fazer el tal commissario: man-
damos que en tal caso el commissario sea obligado a lo hazer: y si passado el dicho
termino no lo hiziere, que sea hauido como si el tal commissario lo hiziesse, o decla-
rase.

Ley. xxxiiij.

El commissario por virtud del poder que tuuiere para hazer testamento, no pue-
da renocar el testamento que el testador hauiya hecho en todo ni en parte: salvo si
el testador: especialmente le dio poder para ello:

In l. xxxiij. Nota ex ista lex / q commissa-
rius potest vti commissaria sibi data infra
terminum quatuor mensium / si est presens in
cluitate / vel loco / vbi commissaria fuit sibi com-
missa. et si est absens / dum tamen ster in hoc re-
gno infra terminum sex mensium. et si stat in alio
regno / infra annum: postea vero non poterit ra-
ti commissaria vti. Et istud tempus currit tan-

scienti quam ignorant. Et si commissarius in-
fra istud tempus non instituerit heredem per
defunctum nominatum / vel legatariu / habes-
tur pro instituto mediante dispositione huius
legis / que ad hoc est notabilis. De qua mate-
ria vide tex. et docto. in l. i. ff. de legatis secun-
do. Et que dixi in lege. xxxij. supra co.

Materia. l. lxxv. & lxxvj. & lxxvij. & lxxviii. & lxxix.

Cley. lxxv.

El commissario no pueda renocar el testamento que ouiere por virtud de su poder una vez fecho: ni pueda despues de hecho hazer codicillo aun que sea ad pias causas, aun que rescue en si el poder para lo poder renocar, o para añadir, o men- guar, o para hazer codicillo, o declaracion alguna.

Cley. lxxvj.

Quando el commissario no hizo testamento ni dispuso de los bienes del testador por que passo el tiempo, o por que no quiso, o por que se murio sin hazer lo: los tales bienes vengan derechamente a los parientes del que le dio el poder que ouies- sen heredar sus bienes abintestato: los quales en caso que no sean hijos, ni descendien- tes, ni ascendientes legitimos, sean obligados a disponer de la quinta parte de los bienes por su anima del testador: la qual si dentro del año contado desde la muer- te del testador no la cumpliere. Mandamos que nuestras justicias los compelan a ello: ante las quales lo puedan demandar, y sea parte para ello qualquier del pue- blo.

In l. lxxv. in prin. Nota et ista lex q. com- missarius non potest variare nec mutare primum testamentum: et idem disponit rex. in lege huius modo. §. sic pum. ff. de legatis. §. De quo vide que dixi in lege. lxxij. supra eo.

Si tamen non fecit testamentum secundum formam sibi a testatore traditam / poterit tale testamentum reuocare et aliud facere: vt in lege quid tamen in prin. ff. de arbitris.

Cley. lxxvij.

Quando el testador nóbrada, o señaladamente hizo heredero, y hecho dio poder a otro que acabasse por el su testamento: el tal commissario no pueda mandar despues de mádadas las deudas y cargos de seruicios del testador mas dela quinta parte sus bienes del testador: si mas mandare que no vala: saluo si el testador: el ppecialmente le dio el poder para mas.

Cley. lxxviii.

Quando el testador dexare dos, o mas commissarios, si alguno, o algunos dellor requeridos no quisieren, o no pudieren ysar del dicho poder, o se murieren, el poder quede por entero al otro, o otros que quisieren y pudieren ysar del dicho poder. Y en caso que los tales commissarios discordaren, cumpla se y egecute se lo que mádare y declarare la mayor parte dellor. Y en caso que no aya mayor parte si fueren discordes, sean obligados a tomar por tercero al corregidor, o assisfete, o gouernador, o al alcalde mayor de el lugar donde fuere el testador: si no ouiere corregidor, ni assisfente, ni gouernador, ni alcalde mayor, que tomen al alcalde ordinario de el dicho lugar por tercero. E si muchos alcaldes ordinarios ouiere y no se concertaren los dichos commissarios qual sea, en tal caso echen fuertes: y el alcalde a quien cupiere la fuerte se junte conellos, y lo que la mayor parte declarare, o mandare, que aquello se guarde y egecute.

In l. lxxvj. ibi: dela quinta parte de sus bienes del testador. Hoc videtur verum statibus descenditibus legitimis et naturalibus per ea que dixi in l. vj. supra eo et in lege. lxxvij. supra eo. Sed eis non statim videtur q. possit disponere ultra quintam / per ea que dixi in dictis legibus. Sed contrarium credo verius

per legem nostram / in quantum dicit. Saluo si el testador. Ergo presupponit q. in casu nostro non stabant descendentes: quia si starent: testator: ultra quintam non posset disponere vt in dicta lege. lxxviii. ad quod bene facit rex. in lege. lxxvj. supra proxima.

Cley. lxxix.

En el poder que se diere al commissario para hazer todo lo susodicho, o parte dello interuenga la solénidad del escriuano y testigos q segun leyes de nuestros reynos

ha de interuenir en los testamentos, y de otra manera no valan ni hagan fe los dichos poderes.

Item. l. xxxix. Nota ex ista lex q̄ eadem solennitas requiritur in commissaria concedenda / que requiritur in testamentis cōdendis. et in hoc est notabilis. Et que solennitas requiritur in condendis testamentis dixi in l. i. supra co. Et sic secundum hoc nota / q̄ eadem solennitas requiritur in voluntate declaratoria que requiritur in voluntate dispositiua. Sed certe ista non est voluntas declaratoria / imo dispositiua vt per Bar. et docto. in l. iij. in prin. in pe. co. in

C. lxx. xl.

En la successiō del mayorazgo aunque el hijo mayor muera en vida del tenedor del mayorazgo, o de aq̄l a quien pertenesce, si el tal hijo mayor dexare hijo, o nicto, o descendiente legitimo, estos tales descendientes del hijo mayor por su orden preferan al hijo segundo del dicho tenedor, o de aquel aq̄uē el dicho mayorazgo per tenecta. Lo qual no solamente mandamos que se guarde et platique en la successiō del mayorazgo a los ascendientes: pero aun en la successiō delos mayorazgos a los transuer sales de manera que siempre el hijo et sus descendientes legitimos por su orden representen la persona de sus padres, aun que sus padres no ayan succedido en los dichos mayorazgos. Saluo si otra cosa estuviere dispuesta por el que primeramente constituyo et ordeno el mayorazgo, que en tal caso mandamos que se guarde la voluntad del que lo instituyo.

Item. l. xl. Nota ex ista l. q̄ in maioratu siue primogenitura filius secundo natus uouit preferat filij primogeniti etia si primus filius maior moriatur uiuente patre. et idē disponit text. in l. iij. tit. xv. par. ij. De qua materia vide Cuius Bal. et do. in l. liberti. C. de opib. liberto. et pau. ca. in consi. cxcj. in q̄. volu. de quo etia vide jo. lupi. de pala. rub. in sua repe. fo. xliij. in iij. co. cū tribus seq. Sed circa premissa primo dubitatur vtrū filius naturalis tantus natus ante legitimum matrimonij contractū nō euz cōcubina / sed euz alia: si postea legitimitur per subseq̄ns matrimonij preferat filio legitimo et naturali nato antea q̄s predictis filiis naturalis legitima retur p̄ suble q̄ns matrimonij. Et iaco. de bel. lo. in aurb. quibus modis natu. effici. sui. q̄. rribus. colla. viij. tenet q̄ nō. Sed bar. ibi tenet cōtrarium. imo q̄ talis filius naturalis legitimatus p̄feratur in primogenitura. vbi respondit ad fundamēta in contrarij adducta. Et ista opinio nē t̄z sal. in l. quor̄ies. in pe. C. co. de rei v̄dica. Sz bal. in d. l. quor̄ies. et in l. ea q̄s. m̄ero. xliij. C. de fidei comi. t̄z cōtra bar. et sequitur opinio nē ja. Et ita ē cōis opinio vt refert alex. in addi. ad bal. in d. l. quor̄ies. et idē tenet petrus de ancha. in c. quāuis. de referipris. li. vj. et dñicus et jo. an. fr. c. super eo t̄z cardina. in c. tāta. qui filij sunt legiti. et idē t̄z ange. alex. et docto. in l. i.

medio. ff. de vulg. et pupi. sub. Annum tamen est / q̄ si scriptura commissarie vel testamenti perdat / tunc poterit per duos testes probari. vt tenet glo. si. et ibi docto. in l. i. testium. C. de testibus. De quo vide Hippoly. d. Marfilis in singulari. clvj. et Alex. in l. iij. in fi. co. C. de bonorum poss. secundum tabu. et Specula. in titu. de instrumen. editiōe. §. compendiose. in vj. co. et Aldral. in cōsilio. cccxviij. in fi. co. et vide que dñi in l. iij. numero. xliij. supra eo.

gallus. §. quid si t̄m in pe. co. ff. de lib. et posthu. vbi alex. dicit / q̄ ista est cōis conclusio. de quo videtur alibi p̄ prepositū in c. p̄ venerabilē. §. q̄ autē. in xxi. co. in vers. si q̄n incidens. cñ. xij. co. seq. qui filij sunt legiti. de q̄ et de materia vide late p̄ abb. in c. licet. de voto. Secundo dubitatur vtrū masculus natus ex femina p̄feratur in primogenitura sc̄do filio post talē feminā nato. Et bal. in l. ij. ff. de senatoribus. t̄z q̄ non: imo q̄ talis filius sc̄do genitus preferatur in casu quo femina non succedit st̄te masculino. et idē tenet pau. de ca. in cōsilio. ccccxxj. in auri quib. de q̄ vide cinus et docto. in aurb. post fratres. C. de legi. here. Tertio dubitatur / si duo filij fuerint vnorempore nati et non cōstat quis eorum sit primogenitus / an tunc vnus preferatur alteri in primogenitura. Et dicatis q̄ non: imo ambo admittuntur equaliter: vbi tenet bal. in aurb. ex testamēto. in fi. co. C. de colla. et in l. ex hoc iure. ff. de iustitia et iure. Sed idē bal. in l. in quibus casibus. C. d̄ secundis nup. tenet q̄ genitor potest eligere vnum eorum quem voluerit. et idē tenet prepositus in d. c. per venerabilem. §. quod autē in xxiij. co. De quo vide joā. lupi. de pala. rub. in sua repe. fo. lxxxiij. in fi. co. et Aldraldum in cōsilio. xxij. Quarto dubitatur / si aliquis antea q̄s haberet regnum ducatus / vel maiorum habuit filius / et postea

De Bateria. l. xl.

habuit alium filium: vtrū preferatur filius habitus ante maioratus: vel filius habitus post maioratus vel regni. Et gl. in l. in pialis. §. his illud C. de nup. tenet q. preferat filius habitus post regni vel maioratus. Quid intelligit vtrū tale regni vel ducatus fuit sibi occasio dandi. Secus si est si erat filius regis vel comitis: q. tunc preferat filius ante regni procreatus: vt tenet ibi cñ. §. sal. ibi indistincte in vtroq. casu tenet q. filius habitus ante regni: ducatus vel maioratus preferat filio postea nato. De q. vide Bar. in l. cñ satis i. ij. co. C. de agro. de censu. li. §. Jo. de pala. in l. cñ adoptiu. C. de decuri. li. §. r. et gl. in rub. de bigamis. li. §. r. et bar. in l. §. in filiis. ff. de durio. et gl. in l. senatoris. §. ff. de senatorib. Quin ro dubitat: vtrū lex ista liget clericū: taliter: q. excludat a primogenitura si sit scdō natus. Et abb. in c. q. clericis. in. ij. co. d. foro cōpe. tenet q. sic. De q. vide Jo. an. in regula sine culpa. in mercuria d. regu. iuris. li. vj. r. prepositū in d. c. per venerabile. §. q. aut. in. xxy. co. in. v. si. vlt. r. et cōsequētia. Sexto dubitat: vtrū monachū succedat in regno: ducatu vel maioratu. Et bal. in l. deo nobis. §. si. in. j. co. C. d. episc. et c. cle. r. in. c. cñ in magistrū. d. electio. tenet q. nō et idē tenet idē bal. in l. data opera in. l. r. co. C. qui accusa. nō pos. De q. vide per bal. in c. §. q. clericus. si de feudo fuerit cōtrouersia inter domini. et agna. in vñbus feudo. Septimo dubitatur: vtrū femina succedat in regno: ducatu vel maioratu siue primogenitura. Circa qd breuiter dicit: q. aut stat masculus: tunc nō succedit. Aut nō stat masculus: et tunc aut in fundatiōe fuit et pressus q. femina nō succedat: et nō succedit. Aut nō fuit expressus: et tunc succedit: vt tenet abb. et doc. in c. dilecti filij. de arbitris. Pro qua conclusio est tex. in. l. n. r. x. par. ij. de quo vide Jo. d. pala. rub. in sua repe. fo. xliij. in. j. co. in punci. Octauo dubitat: vtrū melloratio siue primogenitura possit fieri cum bona cōscientia. De q. vide meli. r. lat. q. alibi per Jo. lupi de pala. rub. in sua repe. fo. lxxij. in. j. col. cu. se prem. seq. Nono dubitat: vtrū regnū ducatus vel primogenitura siue maioratus: possit diuidi. et bal. in authē. ex testamēto in. fi. co. C. de colla. t. §. p. nō. Et idē tenet idē bal. in authē. hoc apl. in. ij. co. C. de fideico. de q. vide bal. in c. §. §. r. sacramēta. in. iij. co. in. fi. cñ seq. d. pace iura. fir. ma. in vñb. feudo. r. vide oldral. in. cōsi. xciij. cñ duob. seq. et in cōsilio. x. et vide etia. abb. et do. in. c. licet. de voto. De quo etia. vide late p. abb. et docto. in c. intellecto. de iure iurau. vbi traditur an rex vel dux vel primogenitus possit alienare regnū ducatus vel maioratus. De q. etia. vide Jo. lupi. de pala. rub. in sua repe. fo. vij. in

j. co. cu. seq. Decimo dubitatur: vtrū princeps possit sine causa priuare primogenitum regno vel maioratu. Et dicitur q. nō vt p. bar. in c. j. in prim. de natura feudi in vñb. feudo. et tenet Jo. an. et archidia. in. c. de voto. Undecimo dubitatur: vtrū princeps possit ex causa priuare primogenitum. Et dicitur q. sic vt p. bal. in d. c. §. de natura feudi: et per do. in d. c. §. r. in. c. aplice. de re indi. li. v. De q. vide tex. notabile et ibi bar. in l. in. ff. de interdictis et re leg. et in l. a. doptiu. in. fi. ff. de in. ius voca. et vide bal. in l. qui se p. fis. in. vj. co. ante fi. cu. seq. C. vide lib. et diu. in regula nō debet. in. siue de regu. iuris li. vj. et tex. in l. p. ro. §. §. ff. de lega. ii. et vide bar. et bal. in l. §. q. presbyter. C. de episc. et cle. r. bar. alex. et do. in l. si finita. §. ff. de vectigalibus. ff. de dāno. in. c. ro. Duodecimo dubitat: vtrū pater possit priuare filium primogenitū ppter causas propter q. pōt eum exheredare. Et dicitur q. sic: vt tenet arch. in d. c. §. de voto: idē tenet martinus de laude in suo tractatu primogeniture Pro qua cōclusionē est tex. in l. x. y. in. fi. supra eo. q. expresse loquitur in melloratio: et sic p. cōsequens in primogenitura. de quo vide per bal. i. authē. hoc ampl. i. in. co. C. d. fideico. et abb. et do. in d. c. licet. de voto. Decimotertio dubitat: si pater de facto priuauit filium sine causa primogenitura: qd remedij habeat. Et dicitur q. relā in officio. resta. vel ius agendi ad supplētiā iuxta tex. in l. oimodo. C. d. inofficio. testa. et ita tenet Jo. et arch. in d. c. §. de voto. Decimo quarto dubitatur: vtrū primogenitus possit renuntiare iuri primogeniture. Circa qd breuiter dicit: q. aut renūtiavit tacite intrado religionē: et dicit vt dixi supra in. vj. q. aut renūtiavit expresse: et dicitur q. valet: et tenet talis renuntiatō vt est tex. et ibi arch. in c. q. p. culosum. vñ. q. §. r. idē tenet bal. in c. §. p. tercia. in. siue. quib. nō. feudo. dñi amittatur. in vñbus feudo. Quid intelligit vt rum in maiore. Si tñ dicit minor: possit restituere iura. iuxta tex. in authē. sacramēta pueri. C. si aduersus vēditio. et ita tenet martinus de laude in d. tractatu. Decimo quinto dubitat: vtrum primogenitus possit acceptare primogeniturā et repudiare hereditatē p. nam. et oldral. in. pñ. xciij. in. pe. co. post prin. in. vñb. §. certum est q. si mortuo. tenet q. nō. et idē tenet alberti. in. proc. mo. ff. et idē tenet petrus de ancha. in. d. c. §. de voto. et martinus in dicto tractatu. sed hodie cōtrarium videtur verius p. tex. in l. x. y. supra eo. Decimo sexto dubitatur: vtrū primogenitus succedat iure p. pio. vt iure hereditario. et oldral. in dicto pñ. xciij. in. pe. co. tenet q. succedit iure hereditario. et idē tenet martinus in d. tractatu

z Archi. in. d. c. licet. de voto. Et quo inferitur /
p sententia lata contra regem habentem pri-
mogenituram nocet filio primogenito. vt tene-
bidraldus in dicto consilio. Item inferitur q
teneatur ad debita patris: z ita teneat bidraldus
in dicto consilio: z Abb. z docto. in. d. c. licet. d.
voto z est rex. z ibi Bal. in. c. significauit de res-
crip. Pro qua conclusione facit doctrina Bar-
ro. in. l. j. in. iij. co. in. prin. ff. de priua. delictis. z
doctrina Abb. in. consilio. iij. in. ij. volu. z est rex.
fu. l. iij. ff. xv. par. ij. z in. l. xij. supra co. De quo
vide Bal. in. l. si non fortem. §. libertus. ff. de con-
di. in. debiti. ¶ Decimosextimo dubitatur si
primogenitus est inhabilis: vtrum admittatur
secundo genitus. Circa quod breuiter dic/
q aut inhabilitas est naturalis z perpetua: vt qz
fuit natus demens: z tunc admittitur secundo
genitus: aut inhabilitas supervenit ex acciden-
ti: tunc non admittitur secundo genitus: sed

¶ Ley. xliij.

Mandamos que el mayorazgo se pueda prouar por la escriptura dela institucion
del conla escriptura dela licencia del rey que la dio, seyendo tales las dichas escri-
pturas que hagan fe, o por testigos que depongan en la forma quel derecho quie-
re del tenedor de las dichas escripturas: z asimesmo por costumbre inmemorial
prouada con las qualidades que concluyan los passados auer tenido y poseydo a
quellos bienes por mayorazgo: es a saber, que los hijos mayores legitimos y sus
descendientes succedian en los dichos bienes por via de mayorazgo, caso quel te-
nedor del dexasse otro hijo, obijos legitimos sin dar les los que succedian en el di-
cho mayorazgo alguna cosa, o equiualencia por succeder en el: z que los testigos
sean de buena fama, z digan que assi lo vieron ellos passar por tiempo de quarenta
años, y assi lo operon dezir a sus mayores y ancianos, que ellos siempre assi lo vie-
ron z operon: y que nunca vieron ni operon dezir lo cõtrario, y qdello es publica voz
y fama y comun opinion entre los vezinos y moradores dela tierra.

¶ Ley. xliij.

Ordenamos y mandamos que la licencia del rey para hazer mayorazgo, prece-
da al hazer del mayorazgo: de manera que aun que el rey de licencia para hazer ma-
yorazgo, por virtud dela tal licencia no se cõfirme el mayorazgo que de antes estu-
uiere hecho, salvo si en la tal licencia expressemente se dixesse que aprobaua el ma-
yorazgo que estaua hecho.

¶ Ley. xliij.

Las licencias q nos auemos dado, o diéremos de aqui adelante los reyes que
despues de nos vinieren para hazer mayorazgo, no espiren por muerte del rey que
las dio, aun que aquellos a quien se dieren no ayan vsado de ellas en vida del rey
que las concedio.

In. l. xliij. ibi. Por testigos que depongan.
De hoc vide que dixi in lege. xxxij. supra
cod.

In eadem lege. ibi. Por costumbre inme-
morial. De hoc vide rex. notabilem in lege si.
titu. xliij. libro. iij. ordina rego. z lege. ix. titulo.
xliij. libro. iij. z. l. iij. tit. ij. libro. ij. ordina. rega.

dashitur primogenito curator: vt teneat Bal. in.
c. j. in fine principij. de successione feudi in yste
bus feudorum. ¶ Decimo octauo dubitatur/
vtrum lex ista / vel vinculum maioricatus / ex-
tendatur ad bona posita in alio regno. De quo
vide per Bal. z docto. in lege ceteros populos.
numero. xvij. in. ij. co. C. de summa trinita. z si
de carbo. ¶ Decimo nono dubitatur / vtrum
successor in maioratu teneatur cauere de re-
stituendo sequenti in gradu vel de bene vtene-
do. Et dicatis quod sic: vt per Joan. Lupi de
Bala. Rube. in sua repte. folio. lxij. in. iij. co.
¶ Trigésimo dubitatur vtrum successor in ma-
ioratu possit reuocare alienata per predecesso-
rem. De quo hic vt per Petrum de Ferrar-
ia in sua practica iudicaria in forma oppo-
contra instrumeta in. §. alijs rationibus. folio.
xlvi. in. j. col. ¶ Alia quamplura possent dici/
que causa breuitatis omitto.

z Bal. z Bal. in. l. iij. C. de probatio. z Joan.
Fab. in lege cunctos populos. in. iij. col. C. de
summa trinita. z fide carbo. z Joan. de placita in
lege quecunq. C. de fundis limitrophis libro.
xj. De quo etiam vide lare per Joan. Lupi de
Bala. Rube. in sua repte. folio. lxij. in. iij. col.
cum. iij. seq.

Materia. l. xliiij. z xlv. z xlvj.

Cley. xliiij.

¶ El que hiziere segun mayorazgo aunque sea con autorizada nuestra o de los reyes que de nos vinieren ora por via de contrato ora en qualquier vltima voluntad de spues de fecho pueda lo reuocar a su voluntad: saluo si el que lo hiziere por contrato entre viuos quiere entregado la posesiõ de las cosas, o cosa contenidas en el dicho mayorazgo ala persona en quien lo hiziere, o a quien su poderoniere, o le ouiere entregado la escriptura dïllo ante escriuano: o si el dicho contrato de mayorazgo se ouiere hecho por causa onerosa con otro tercero: assi como por via de casamiento o por otra causa semejante: que en estos casos mandamos que no se pueda reuocar: saluo si en el poder de la licencia que el rey le dio estuuiessse clausula para que despues de hecho lo pudiesse reuocar: o que al tiempo que lo hizo el que lo instituyõ reuocasse en la mesma escriptura que hizo del dicho mayorazgo el poder para lo reuocar: que en estos casos mandamos que despues de hecho lo pueda reuocar.

¶ M. l. xliiij. ibi. *De* le ouiere entregado la escriptura dello. *Mota ex ista. l. q. per traditionem instrumenti trãssertur possessio. z idem disponit rex. in. l. j. C. de dona. z in. l. viij. titul. xxx. par. iij. Quod procedit siue in instrumen-*

to continetur ius tradentis siue ius recipientis per text. notabilem in dicta. l. viij. licet Alex. et docto. in. l. iij. in princ. ff. de acqui. poss. teneat contrarium. De quo vide que late dixi in. l. xviij. supra co.

Cley. xlv.

¶ Mandamos que las cosas que son de mayorazgo agora seã villas, o fortalezas, o de otra qualquier calidad que seã muerto el tenedor del mayorazgo luego sin otro acto de reprehensiõ de possession se traspassse la posesiõ ciuil z natural en el siguiente en grado que segun la disposicion del mayorazgo deuiera succeder en el: aun que aya otro tomado la possession dellas en vida del tenedor del mayorazgo, o en muerte, o el dicho tenedor le aya dado la possession dellas.

¶ M. l. xlv. ibi. luego sin otro auto. *Ita lex in hoc est notabilis. De qua materia vide*

Bartolum z doctores in lege cum heredes. ff. de acquirenda possessione.

Cley. xlvj.

¶ Todas las fortalezas que de aqui adelante se hizierẽ en las ciudades, villas y lugares y heredamientos de mayorazgo y de todas las cercas de las dichas ciudades, villas y lugares de mayorazgo: assi las que de alli adelante se hizieren de nuevo como lo que se reparare, o mejorar en ellas: z assi mismo los edificios que de aqui adelante se hizieren en las casas de mayorazgo labrando, o reparando, o reedificando en ellas seã ansi de mayorazgo como lo son, o fueren las ciudades z villas y lugares y heredamientos z casas donde se labraren: y mandamos que en todo ello succeda el que fuere llamado al mayorazgo con los vinculos z condiciones en el mayorazgo contenidas: sin que sea obligado a dar parte alguna de la estimacion, o valor de los dichos edificios alas mugeres del que los hizo ni a sus hijos ni a sus herederos ni sucesores. Pero por esto no es nuestra intencion de dar licencia ni facultad para que sin nuestra licencia, o de los reyes que de nos vinieren se puedan hazer, o reparar las dichas cercas z fortalezas: mas q. sobre esto se guarden las leyes de nuestros reynos como en ellas se contiene.

¶ M. l. xlvj. in prin. *De materia. huius. l. vi. de omnino per Andream de poma. in add. ad Bart. in. l. j. siue autem in parte villam o castro. ff. de noui operis nunciatio.*

¶ In eadem lege ibi. *Adro por esto no es*

nuestra intencion. De hoc vide glo. Ange. z docto. in lege. iij. ff. ad legem iuliam maie. De quo etiam vide Joan. Z upi. de Hala. Rubr. in sua repe. fo. xxij. in. liij. col. in versu. ep. ista etiam soler dicti.

**¶ El hijo o hija casado z velado sea auído por emancipado en todas las cosas pa-
ra siempre.**

In l. xlvij. nota ex ista. l. q. fili? p. tractum
matrimonij liberaf a patria prâte: z idē di-
sponit rex. in. l. si. ti. xj. li. s. foro. l. Itē q̄lter libe-
ref fili? patria prâte aliter q̄z per cōtractus ma-
rimonij: vide p. tex. z do. in. s. preterea. in. l. q.
b. mō. ius patric pote. solui. z in. l. xciij. ti. xviij.
par. in. Et an filius possit inuitus emancipari:
vide p. gl. z do. in. s. multis. in. l. de libertinis. z
in. s. cuz aut in. l. de adoptio. Et an p̄ cogatur
filius emancipare. vide p. tex. z ibi do. in. l. fili?
ta. s. s̄m vulgarē. ff. de lega. s. z p. summa ange.
in parte emācipato. ¶ In eadē. l. ibi. y velado.
nota ex ista lege / q. ad hoc vt filius liberetur a
patria prâte / requiritur q. ducat vxorem ad do-
num p̄out fieri consuevit. Item q. dicatur mis-
sa benedictiōis copulatiue: quoz vnus si defi-
ciat / nō liberabitur a paternā prâte: q. hēc duo
ponuntur copulatiue: vt clare pater in litera no-
stre legis / z ad veritates copulatiue requiritur

q. vtraq. pars verificetur: vt in. l. si. s. q. ducēta
C. cuz ita. ff. de reb? dubij. s. qd̄ intellige vtrūq.
si alter ex cōiungib? sit iā alias bñdictus q. cum
vltim? non sint benedicend? vt in. c. vir autē:
de secundis nup. credo q. per solam traductio-
nē ad domuz liberetur a patria prâte. ¶ Nota
tñ q. in spiritualibus non consideratur patria
potestas: vt per abb. z do. in. c. constitut? de re-
stitutio. in integruz. ad qd̄ facit tex. z ibi do. in.
c. si annuz q̄tuordecimum. de iudi. li. vj. ¶ In
eadē. l. ibi / sea auído por emancipado. Adde
q. dispositio huius. l. habet locuz ēr si matrimo-
nium sit nullum / obstante aliquo legitimo im-
pedimēto. vt r̄s gl. notabilis in. c. dilectus fili?
despōsali / inquantū dicit: s. tradens eam p̄dit.
¶ Et an p. ingresum religionis liberetur q̄s
a patria prâte vide p. abb. z do. in. d. c. cōstitut?
de restit. in integ. de quo vide glo. z do. in. c. in
decoz de etate z quali. z bar. in consil. xj.

¶ Ley. xlvij.

**¶ Mandamos q. de aqui adelante el hijo, o hija casando se y velando se ayen para
si el vñfruto de todos sus bienes aduēiticios, pueſto que sea viuo su padre: el qual
sea obligadō a gelo restituyr sin quedar parte del vñfruto dellōs.**

In l. xlvij. ibi: casando se o velando se. No-
ta ex ista. l. q. ad hoc vt filius consequatur
vñfructum bonorū suoz / requiritur q. con-
trahat matrimonij. Itē q. dicatur missa bñdi-
ctionis copulatiue: quoz vnus si deficiat / non
cōſeātur vñfructum: quia hēc duo ponūtur
hic copulatiue: z ad verificationem copulatiue
requiritur q. vtraq. pars verificetur. vt in. l. si
is qd̄ ducenta. s. cum ita. ff. de rebz dubij.
Quod lūitā z intellige: vt dixi in. l. supra pro-
xima. In eadem lege ibi: sin le quedar parte al-
guna. per ista. l. corrigitur rex. in. l. cum oportet
s. cum autem. C. d. bonifqz libe. z in parragra.
hoc quoqz. in. l. titu. xviij in. iij. par. ¶ Sed du-
bitatur vtrum dispositio huius. l. habeat locuz
etiam si filius vel filia contrahat matrimonium

sine licentia z consensu patris. Et Aug. z aliq̄
do. in. ar. c. idē est. C. de bonifqz lib. tenet q. nō
imo q. tunc p̄ retinebit salte d̄midietare vñs
fructus. Sed videtur q. l. nra dispo. p̄trariū
inquantum loquitur nimis ḡnalter / ergo ista
p̄out facit debet intelligi / in. l. de p̄rio. ff. de
publici. de quo vide Jo. lupi in sua repe. fo. xx.
in. iij. co. z fo. lxxij. in. iij. co. ¶ Item dubita-
tur / vtruz fructus beneficiorū filij fa. etiā in mi-
norib? cōstitutū acquirantur p̄ri. z bal. in. l. iuris
cōſtitutione. s. si. ff. de nego. gestis tenet q. ta-
les fruct? nō acquirunt patri: q. habentur loco
castrensis pecunij vel q̄ti. z idē tenet bal. in. l. iij.
s. si qd̄ minor. ff. de minor. z idē tenet Jo. lu. d.
pala. rub. in. d. repe. fo. xx. l. iij. co. post princ.
¶ Itē de materia huius. l. vide rex. notabilē z
ibi per do. in. l. si vxor. C. de cōdō. in. l. iij.

¶ Ley. xlvij.

**¶ Mandamos que el que contraxere matrimonio que la yglesia tuuiere por clande-
ſtino con alguna muger, por el mesmo hecho el y los que en ello interuiniere, y los
que de tal matrimonio fueren testigos, incurran en perdimiento de todos sus bie-
nes, z sean aplicados a nuestra camara z fisco, z sean desterrados deſtos nueſtros
reynos: en los quales no entren sopena de muerte: z que esta sea justa causa para q.
el padre y la madre puedan des heredar si quisiere a sus hijas que el tal matrimo-
nio contraxeren: lo qual otro ninguno no pueda acusar si no el padre z la madre
muerto el padre.**

De Bateria. l. i. l. i. l. i. l. i.

Item. l. i. l. i. in prin. circa materia huius. l. q. matrimonii clandestinum vide p. ter. r. do. in. c. u. i. n. i. b. i. t. i. o. de clandestina del. p. o. s. a. r. p. do. in. rub. eo. r. i. t. a. bar. in. l. i. f. f. de ritu nuptia. ¶ In ead. l. i. b. i. t. i. o. el. m. i. s. m. o. h. e. c. h. o. Circa hoc an pena huius. l. i. sit cōtra libertatē ec. cle. si. e. vel cōtra substantiā matrimonii vide gl. in. c. l. e. n. e. r. o. m. a. n. i. in. p. r. e. t. o. l. l. i. d. e. l. e. c. t. i. o. n. e. r. a. l. e. p. in. rub. ff. solu. matrimo. in. f. i. c. o. r. p. h. i. d. e. c. i. u. i. r. e. g. u. l. a. n. u. p. t. i. a. s. ff. de regu. iur. r. p. b. a. l. in. l. o. e. s. in. f. i. c. a. d. t. e. r. t. u. l. i. a. r. l. a. r. i. s. s. i. m. e. p. e. r. i. o. l. u. p. i. d. e. p. a. l. a. in. s. u. a. r. e. p. e. f. o. l. x. x. i. i. i. n. f. i. c. o. c. ū. i. i. i. j. s. e. q. r. f. o.

l. x. v. i. i. i. in. i. j. r. i. i. i. c. o. a. d. f. i. ¶ In ead. l. e. g. e. i. b. i. ¶ que esta sea justa causa pa. q. el padre y la ma. dre puedan delheredar si ouierē a sus hijas. Circa hoc dubitatur vtrū lex ista habeat etia. locum in filios masculos contrahentes mat. monia clādictina vt possint exheredari. r. p. h. i. d. e. c. i. u. i. i. d. i. c. t. a. r. e. g. u. l. a. n. u. p. t. i. a. s. in. i. i. j. c. o. r. e. a. c. t. q. nō lato sermone quem omnino vidcat. De quo vide etiam ias. in. aut. sed si post. C. de inof. ficio. testamen. r. de finali parte huius legis v. l. de 30. l. u. p. i. d. e. p. a. l. r. u. b. e. in. d. i. c. t. a. r. e. p. e. f. o. l. x. v. i. i. i. in. i. i. j. c. o. a. d. f. i. n. e. i. n.

Cler. l. i.

Quod la ley del fuero que dispone que no pueda el marido dar mas en arras a su mu. ger de la decima parte de sus bienes, no se pueda renunciar: r. si se renunciare, no embargante la tal renunciacion, lo contenido en la dicha ley se gñarde y egecat: r. si algun escrivano diere fe de algun contracto en que interuenga renunciacion de la dicha ley: mandamos que incurra en perdimiento del officio de escrivania que tu. niere: r. de alli en adelante no pueda mas vsar del sopena de falsario.

Item. l. i. l. i. i. b. i. l. i. l. e. y. d. e. l. f. u. e. r. o. d. e. q. u. a. in. l. i. j. r. i. i. j. l. i. i. d. q. u. o. v. i. d. e. e. t. i. a. r. e. in. l. c. e. r. v. s. in. l. f. i. l. i. ¶ Et q. dicatur arra vide p. t. e. x. in. l. i. j. r. i. i. j. r. i. i.

par. i. i. i. j. r. i. i. n. l. a. r. r. i. s. C. de sponsal. de quo vide Montalium in rub. r. i. i. j. l. i. i. j. f. o. r. i. r. v. i. d. e. 30. de pala. r. u. b. e. in. s. u. a. r. e. p. e. f. o. l. i. i. n. i. i. j. c. o.

Cler. l. i.

Si la muger no ouiere hijo del matrimonio en que interuiniere promission de ar. ras, r. no dispone expressemente de las dichas arras, que las aya el heredero, o be. rederos della, r. no el marido, ora la muger baga testamento, o no.

Item. l. i. l. i. j. de materia huius legis r. q. sit arra vi. deremissiones quas addidit ad. l. supra primā. C. l. e. y. l. i. j.

Cualquier esposa, ora sea de presente, ora sea de futuro, suelto el matrimonio ga. ne, si el esposo la ouiere besado, la mitad de todo lo quel esposo le ouiere dado antes de consumido el matrimonio, ora sea precioso, o no: r. si no la ouiere besado, no ga. ne nada de lo que le ouiere dado: torne se a los herederos del esposo: pero si qual. quiera dellos muriere despues de cōsumido el matrimonio, que la muger r. sus he. rederos gancn todo lo que se yendo desposados le ouo el esposo dado, no aniendo arras enel tal casamiento r. matrimonio: pero si arras ouiere, que sea en escogimien. to de la muger, o de sus herederos, ella muerta, tomar las arras, o dexas las, r. to. mar todo lo que el marido le ouo dado siendo con ella desposado: lo qual ayau de escoger dentro de veynte dias despues de requeridos por los herederos del mari. do: r. sino escogieren dentro del dicho termino, q. los dichos herederos escojan.

Item. l. i. l. i. in prin. cū disposicione huius. l. con. cordat. r. in. l. i. i. a. s. p. o. n. s. o. C. de donatio. ante nup. r. in. l. i. i. j. r. i. i. j. p. a. r. l. i. i. j. r. i. i. j. v. r. i. i. j. l. i. i. i. n. f. o. r. o. l. e. d. e. q. u. a. m. a. t. e. r. i. a. v. i. d. e. p. e. r. b. a. l. in. l. c. u. n. o. c. t. e. C. de donatio. ante nup. r. in. l. i. j. C. de iure doti. r. p. e. r. e. u. n. d. e. b. a. l. in. a. u. t. e. x. t. e. s. t. a. m. e. n. t. o. C. de colla. r. p. b. a. r. in. l. i. j. s. n. e. c. c. a. s. t. r. e. n. s. e. in. i. i. j. c. o. a. d.

f. i. C. de colla. bono. r. p. e. r. m. o. n. t. a. l. in. l. v. s. i. i. t. v. l. i. i. n. f. o. r. o. l. e. p. e. r. 30. l. u. p. i. d. e. p. a. l. r. u. b. e. in. s. u. a. r. e. p. e. f. o. l. i. i. n. i. i. j. c. o. r. f. o. l. i. i. n. i. j. c. o. c. u. m. i. i. j. s. e. q. r. f. o. v. j. i. j. c. o. ¶ An in nota q. ea d. marit. mit. t. e. x. r. o. r. i. q. n. d. u. x. i. t. e. a. n. o. v. i. d. e. f. i. d. u. b. i. s. o. v. r. o. r. i. d. o. n. a. r. a. v. t. t. e. n. e. r. b. a. r. n. o. t. a. b. l. i. l. i. s. i. n. t. c. e. r. t. o. s. i. n. t. e. r. d. u. z. f. f. c. o. m. o. d. a. t. i. ¶ In ead. l. i. b. i. t. i. o. s. u. e. l. t. o. e. l. m. a.

rimonio. scz morte naturali / vel ciuili. puta p
ingressum religionis: cum mors ciuilis z natu
ralis equiparant. vt in. l. si dōcessit. ff. qui satis
dare cogatur. z ita tenet pau. de ca. in. l. deo no
bis. C. d. episc. z cle. ¶ Et idē est si matrimoniu
fuit nulluz propter impedimentum turis / puta
ppter cōsanguinitatē / vel affinitatē / vel alias.

¶ Ley. liij.

¶ Si el marido y la muger durante el matrimonio casaren algun hijo comun, z am
bos le prometieren la dote, o donacion propter nuptias, que ambos la paguen de
los bienes que tuuieren ganados durante el matrimonio: y sino los ouiere que ba
sten a la paga de la dicha dote z donacion propter nuptias, que lo paguen de por
medio de los otros bienes que les pertenescieren en qualquier manera: pero si el
padre solo durante el matrimonio dota, o haze donacion propter nuptias a algun
hijo comun, y de tal matrimonio ouiere bienes de ganancia, de aquellos se pague
en lo que en las ganancias cupiere: z sino lo ouiere, que la tal dote, o donacion pro
pter nuptias se pague de los bienes del marido, y no de la muger.

In. l. liij. in prin. circa materiā huius. l. dubi
tatur si habēs filiaz ex primo matrimonio
cōtraxit scdo matrimonioz z dora. ut filiam ex
primo matrimonio durante scdo matrimonio:
vtrū predicta secunda vxor possit petere soluto
matrimonio dimidietates bonoz predictę filie
in dorem dato: um tanqz lucra acquisita durā
te matrimonio. Circa quod breuiter dicz qz aut
ista secūda vxor fuit ignoas tempore quo dos
fuit cōstituta p̄dicte filie: z tūc cū nō generef si
bi p̄iudiciū: qz nō cōsensit poterit petere partē
suam. vt tenet bar. in. l. q̄ doris. in. iij. co. ad fi.
ff. soluto ma. z intellige qz possit petere partē si
predicta filia fuit dotata d bonis durāte matri
monio acquisitis: nō alias. aut fuit sciēs. tū nō
consensit: vel expresse cōtraxit: z etiā his duo
bus casibus poterit petere partē suā: vt tenet
bar. in. d. l. que doris. in. v. co. aut expresse cōsen
sit: z tūc nō poterit petere partē suā: vt tenet
bar. in. d. l. doris. ad quod bene facit ista lex. cir
ca qd nota. qz in dubio talis scda vxor: ē si sit p̄

scus qū ē? maritū dotauit filiam: nō videt do
nare partē suā. vt tenet bar. in. d. l. q̄ doris. in. v.
co. de qua. q. vide per Jo. lupi de pala. rub. in
sua rep. fo. xxxij. in. iij. co. ad fi. ¶ Et de mate
ria vide do. in. l. si. C. de dotis promi. l. per Jo.
lupi in. d. rep. fo. xxxij. in. ii. co. in prin. z
fo. lxxv. in. iij. co. z fo. xxxij. in. iij. co. in fi. cū seq.
¶ In eadē. l. ibi de los otros bienes q̄ les pre
necen en qualquier manera. Hoc intellige vtz
in vxore loquendo: qz talis vxor: haberet bona
paphernalia. scz tū ē qū nō haberet nisi solaz
dore: qz tūc ad aliqd nō tenet: cū dos nō possit
alienari nisi iurauerit iuramēto: vt iz exp̄sse
Jo. lup. in. d. rep. fo. xxxij. in. iij. co. ante fi. Sz cer
te lex ista apte dispoñit otrariū in q̄ntuz dicit
en q̄lq. ser manera. Itē cōcessio doris est causa
piat: vt ē rex. in. l. cū his. si mulier. ff. de iudi.
idebitur: z vxor ad pias causas ē sine licētia ma
riti pōt donare: vt p̄ bal. l. l. gñarili. C. d. sacros.
ec. z abb. l. c. relati. cl. i. fi. co. d. testa. de quo vi
de p. d. io. lup. d. rep. fo. xxxij. in. iij. co. ante. fi.

¶ Ley. liij.

¶ La muger durante el matrimonio no pueda sin licencia de su marido repudiar
ninguna herencia que le venga ex testamento ni ab intestato: pero permitimos que
pueda acceptar sin la dicha licencia qualquier herencia ex testamento z ab intestato
con beneficio de inuentario, y no de otra manera.

In. l. liij. in prin. circa materiā huius. l. du
bitatur si maritus g. sit se pro herede cum
voluntate sue vxoris in hereditate / in qua vx
or: fuit instituta: an per hoc inducatur heredi

tatis adiutor. Et credo qz sic. argu. tex. in. l. filio
fa. C. de iure delib. etandi: z alia que pertinent
ad materiā huius legis: videbitis in legibus
infra proximis.

¶ Ley. lv.

¶ La muger durante el matrimonio sin licencia de su marido como no puede ha
zer contracto alguno, assi mismo no se pueda apartar ni desistir de ningun contra
cto que a ella toque, ni dar por quito a nadie del: ni pueda hazer quasi contracto, ni

Abateria. l. lv.

estar en jupzio baziendo ni defendiendo sin la dicha licencia de su marido: e si estu-
uiere por: si, o por su procurador: mandamos que no vala lo que hiziere.

Item. l. lv. i. pñ. nota ex ista. l. q. vroz sine licē-
tia mariti nō pōt facere p̄tractū nec dīstra-
ctū. e idē disponit rex. in. l. xij. ff. si. li. iij. foro. l.
de quo vide iō. lupi. in sua rep. fo. xlij. in. j. co. cū
seq. ¶ S3 circa p̄missa dubit/ vtrū ista licētia
sit de substantia act/ q̄ debz p̄ vroz celebrari. e
dicatis q̄ sic: vt p̄ bal. in. l. cū nō solū s. necessi-
tate. in. co. v. C. de bonisqz lib. e in l. iij. in. xv. co.
C. qui admittit. e ad hoc venit dispositiō nre. l.
C. sēdo dubitat/ si marit/ sit furiosus vñ mēte
capt/ an req̄rat talis licētia. e dicatis q̄ sic: vt
p̄ bal. l. si furiosus. in. fi. co. in pñ. C. de nup. e tñc
cuz talis marit/ nō possit p̄stare p̄sensuz / suffi-
ciet auctoritas e licētia iudicis. argu. rex. in.
l. vij. e l. iij. inf. co. Tercio dubitat/ vtrū p̄tra-
ct/ celebrat/ d̄ facto p̄ vroz sine licētia mariti
valeat. e dicatis q̄ nō imo q̄ten/ de facto p̄ces-
sit: de facto est annullādus: vt tenet bal. in. l. nō
dubitiū. in. fi. co. C. d̄ legibz. e in rub. C. de reser-
denda vendi. e mōtal in. l. si in gl. nō vala si. ff.
li. j. fol. e Jo. lu. in. d. re. fo. xlij. in. j. co. Quarto
dubitat/ vtrū p̄tract/ p̄ vroz sine licētia ma-
riti celebratus firmetur iuramēto. e Jo. an. in
addi. ad Spe. in tir. de sentia. s. vt aūt. in pñ. in
addi. magna. t3. q̄ nō. e idē tenet bal. in. l. si s.
filius aūt. C. de bonisqz lib. e Jo. fa. in pñ. in ist.
quibus alicui. l3. vel nō. in. n. co. e bar. in. l. si q̄s
p̄ eo. in pñ. in. v. co. ff. de fideiussor. e abb. in. c.
cum cōtingat. in. xij. co. numer. xxy. de iure iu-
ran. e bar. e do in. l. is cui bonis. in. fi. ff. de vñ.
obli. S3 p̄trarius t3 exp̄ctat Jo. lupi de pa. ru.
in. d. rep. fo. xlij. in. ij. co. in. fi. cū pñ. seq. ad qd̄
bene facit gl. in aūb. sac. amēta puborū. C. si
aduersus veditio. vbi dicit/ q̄ contractus fact/ p̄
minore sine licētia e decreto curatoris / firma-
tur iuramēto. de quo vide bal. nouelluz in tra-
ctatu d̄ dore. in. vñ. pte in. xij. co. in pñ. ¶ Q̄
Quinto dubitat/ vtrū talis vroz soluto matrimonio
cōpellat ad obseruatiā hui/ modi p̄tract/ sine
licētia mariti celebrat/ e dicatis q̄ nō vt t3 bal.
in. d. s. filius aūt. ¶ S3 limita supra. d. modis d̄
quibus in. l. xij. in. fi. li. iij. foro. l. e in. l. cxxliij. i.
l3. pñ. de quo vide per Jo. lupi in. d. rep. fo. xlij.
¶ S3 limita p̄dicta in alienatione necessa-
ria que pōt fieri sine licētia mariti: vt tenet Fa-
bian/ de monte sancti. in tractatu de emptio. e
vendi. in. l. iij. q̄ in. xij. co. in. vers. xliij. ¶ Item
p̄dicta habēt locū in vroz traducta ad bonū
mariti: nō tñ i vroz nondū traducta: q̄ nō tene-
tur req̄rere cōsensuz mariti: vt p̄ Jo. lupi in. d.
rep. fo. xli. in. j. co. ¶ Sexto dubitat/ vtrū vroz
possit sine licētia mariti suscipere officii p̄cu-

ratiōis extrajudicialis. e dicatis q̄ sic: vt p̄ an-
ge. post 3 ac. de arc. in. l. si colon/. ff. d̄ acq. pos.
de quo vide p̄ And. de poma. in addi. ad bart.
¶ Septimo dubitatur / si vroz alicui/ rep̄retur
vidua a cōtrahentibz / e a maiore p̄e pñi / vñ
valeat cōtractus euz eadē celebrat/. e credo q̄
sit p̄ rex. in. l. iij. C. ad maced. in. l. iij. ff. eo. ti.
¶ Octauo dubitatur vñ marit/ possit renun-
ciare iure cōsentiedī / vt de cetero vroz possit si
ne cōsuetudine licētia p̄trahere. e dicatis q̄ sic: vt t3 bal.
in. l. iij. in. j. co. C. vñ vir e vroz / p̄o qua cōclusio
ne est rex. in. l. iij. inf. prima. ¶ Nono dubita-
tur / vñ marit/ possit p̄ eplaz dare licētia vroz
ad p̄trahenduz / vel p̄ nunciuz. e dicatis q̄ sic
vt per spec. in. ti. de actore. s. in. xliij. co. i. pñ.
e p̄ bar. in. l. si s. necessitate. in. fi. C. de bonisqz
libe. e per alex. in. l. si euz dore. s. si pñ. si soluto
ma. ¶ Decimo dubitat/ vñ licētia data vroz
ri a marito exp̄dicato valeat. e dicatis q̄ nō: vt
t3 bal. in. l. iij. in. fi. co. C. de iuris e facti igno. Ex
quo inferitur / q̄ cōtract/ per vroz celebratus
virtute talis licētie erit null/. ¶ T3 e t3. dubi-
tatur / vñ lex ista exp̄dat ad donatiōē cau-
sa mortis: vt vroz nō possit talē donatiōē face-
re sine licētia mariti. e dicatis q̄ sic: vt per alex.
in. l. iij. in pñ. in. fi. co. ff. de verb. obli. ¶ Deci-
mo. h. dubitat/ vñ vroz teneatur exp̄delicito per
ipsam sine licētia mariti cōmissio. e dicatis q̄ sic
vt t3 D̄arb. marbasa. i. notabili. clxx. ad qd̄ bñ
facit rex. in. l. lxxvij. inf. eo. de q̄ vide ibi. Deci-
mo tñ dubitat/ si marit/ e vroz simul faciant
p̄tractū euz aliquo / an i hoc marit/ cēseatur da-
re licētia vroz i3 aliqd̄ d̄ licētia nō dicatur. e di-
catis q̄ sic: vt t3 bar. in. l. euz pñ. s. libertis. in. j. co.
in. fi. ff. de lega. ij. e idē tenet bal. e sal. in. l. si. C.
ad macedo. e Fabia. de mōre sancti in tractatu
de emptio. e vendi. in. iij. q̄ in. fi. co. in pñ. e iō.
lupi de pa. ru. in. d. repe. fo. xlij. in. j. col. ante fi.
¶ Decimo quarto dubitatur / si marit/ est p̄e
sens tpe quo vroz cōtrahit/ vel agit in iudicio:
an per hoc videatur tacite licētiā p̄stare / h̄ ex
p̄se nō det talē licētia. e dicatis q̄ sic: vt p̄ bal.
in. l. si sine voluntate. in. j. co. in. fi. C. ad velle. e
larius per Joā lupi in. d. repe. fo. xlij. in. iij. col.
¶ Decimo quinto dubitatur / si maritus cōsen-
sit e dedit licētiā vroz in principio litis / vñ
trū requiratur alius cōsensuz sine licētia in
p̄rolatione sentētie vel in executione. e dica-
tis q̄ non: vt per glo. e doc. in. l. si s. necessitate.
C. de bonisqz libe. ¶ Decimo sexto dubitatur
vñ vroz possit agere cōtra marituz vergentē
ad inopiam vel alias sine licētia mariti. e dica-

ris q sic vt norat p bar. z do. in. d. s. necessitate
de q vide late p 3o. lu. in. d. rep. fo. xli. in. li. col.
Decio septimo dubitat / vtz vxor possit sine li-
cētia mariti facere donationē ad pias causas: z
bal. in. l. gñali. C. de sac. san. eccl. z p sic. z abb.
in. c. relatus. el. j. in. fi. co. de testa. d quo vide fo.
lu. in. d. repe. fo. xxii. in. li. col. z q dicatur pia
causa. vide q dixi in. l. xxi. sup. **¶** Decimo
octauo dubitatur vtz vxor possit facere eleemo-
synā sine licētia mariti. z q. ista recipit disti-
ctionē / videatis p s. lozianū in. l. mulier. ff. ad. l.
Aq. z per 3o. lupi in. d. rep. fo. xxii. in. li. co.
¶ Decimonono dubitatur / vtz vxor possit fa-
cere testamentū sine licētia mariti. z dicatis q
sic vt z bal. p rep. ibi in. l. velles nec ne. C. de re
uocā. dona. z idē bal. in. l. i. curatozē. C. de iū in
regrū rest. in. i. **¶** Elgēsimō dubitatur / vtz vxor
possit sine licētia mariti pmittere dotē. z
videtur q sic: ideo qz dotis pmissio ē causa pta
vt in. l. cñ hīs. s. si mulier. ff. de cōditio. in. debiti.
z vxor pōt donare ad pias causas: vt p bal. in. l.
gñali. C. de sacro san. eccl. z abb. in. c. relatus. el.
j. de testa. de quo tñ vide p 3o. lupi in. d. repe.
fo. xxii. in. li. co. ad fi. **¶** Elgēsimō pīmo du-
bitatur / sic pphiber vxori sine licētia cōtrahē-
re vel agere: pphibetur et aliis / vt cū ea nō cō-
trahat sine pdicta licētia. z dicatis q sic: q lex
pphibēs viderē intelligitur ppter pphibere eme-
re: vt p s. fabia. d. more lan. in. d. tracta. de emp.
z vendi. man. q. in. xii. co. in. vñ. xxvii. **¶** Elgē-
simō sēdo dubitatur / si pōt acq. celebrat / p vxorē
sine licētia mariti sit vtilis marito: vtz marit-
us possit illū ratificare i iudiciū illius cūz quo
vxor pōt acq. circa qd breuiter dic / q aut marit-
us ratificauit anteaqz opponatur p aduersa-
riūz cōtractus esse nullus p p defectus cōsensūs
vel licētie: z tunc valet ratificatio: vt in. l. lviij.
in. fo. q ita debz itelligi: aut ratificauit postea
qz fuit p aduersariūz appositus: z tunc nō valet
ratificatio. vt per 3o. lu. in. d. rep. fo. xli. in. j. co.
ante. fi. **¶** Elgēsimō tertio dubitatur si marit-
us agit ex ptractu per vxorē celebrato sine licētia
videatur illūz ratifica. z dicatis q sic per tex. in.
l. si feru. alienz. ff. d. fide ius. **¶** Elgēsimō qūto du-
bitatur: si aliq mulier cūz esset soluta pōt fuisse p-
curatozē: post cui pcuratoris cōstitutio ē ptra-
xit matrimoniu: z pcuratozē gessit ex negotia
et post cōtractus matrimo. vtrum valeat gesta p-
rale pcuratozē. z vide q sic p pmo p tex. in. l.
iñ. s. seio. ff. animo. vbi dīponit q si minor imi-
scuit se hereditariū p tñ / acceptauit hereditatē
alias sibi delatā: facit tñ maior exigēdo a dñito-
ribz id qd debebat defuncto tacite cōprobauit
aditionē ab eo factā tñ minoris etatis: tñ dī-
ponit ibi q possit petere restitutionē aduersus
pdictā aditionē: pñderatō tps / quo fuit heredi-

tas adira. Ita ergo videt in casu nro pñderan-
dū tps quo fuit pcuratoz cōstitut / qd si pñderan-
tur dō necessario debem dicere q gesta p talē p-
curatozē sūt valida. **¶** Itē facit tex. i. l. si sub vna
s. si. ff. de verb. ob. vbi dīponitur q qñ aliq res
est pfecta / z dñentat ad casus a q incipē nō po-
terat / talis res nō vitatur. ita ergo i casu nro /
cū mādatus procuratoriu a pñcipio fuit validū
lz deueniat ad casus a quo incipere nō poterat
nō interuenire licētia. d q bñc. **¶** Itē facit tex. in.
l. si qd postea. ff. de indi. z in. l. pe. ff. de iuris oīs
iudi. vbi dīponitur / q si aliqz postea qz fuit ci-
tat / cor ā suo iudice pñcur / est pñuilegius / p p-
qd fact / est dō alieno foro / nisi homin / tñ cōside-
ratur tps in quo iudiciū fuit inchoatus ad hoc
vt valeat oīa acta i ipso iudicio tanqz facta co-
rā iudice cōpetenti. Ita ergo in casu nro debz
cōsiderari tps quo mandati procuratoriu fuit
cōstitutus. **¶** Itē facit tex. in. l. pñponit. la. ij. ff.
de nego. ge. vbi dīponitur / q qualitas pñone
dñi pñdente negotiū gestione mutata nō mu-
rat qñtatē actionis originalis. ita ergo in casu
nro / q cūz post cōstitutionē pcuratoz sit mu-
tata qualitas pñone ipsius mulieris per ptractū
nūmmoniu nō per hoc mutetur qualitas cō-
sentia mādati. **¶** Itē facit tex. in. l. si pcuratozē. i.
pñm. ff. mādati. vbi dīponitur q in mādato p-
curatoz debz iudiciū pñderari in cōtrarium q
nō valeant gesta per talē pcuratozē. facit tex. i.
l. s. C. qui admitti. vbi dīponitur / q ad hoc / vt
emolumentū bonoz possessiōis acq. ratū pñ per
filiūz: nō sufficit q filiū sit in pñate pñs tpe quo
fuit sibi delata / imo requiritur / q tpe agnitio-
nis sit in potestate. qd habet et locus in heredi-
tate filio fa. delata. vt in. l. nō est dubius. C. d iu-
re delib. z in. s. alienus qui loquitur in sermo.
in. l. de heredi. in. l. Ita ergo in casu nro debz
pñderari tps / in quo mādati ponitur in excu-
satione. **¶** Itē facit / q eo ipso q mulier cōtraxit
nūmmoniu / a lege cēsetur mādati reuocatu /
vt in. l. eius q in pñcia. z ibi per do. ff. si cert-
pera. vbi dñ / q mutato statu negotioz gesto-
ris / tacite reuocatur mādatus. z idē p-
batur in. l. eius qz in pñm. z ibi bar. z do. z in. l. si
euz corneli. ff. d. solu. z per cinn. z do. l. l. falsus
C. de furis: p bal. i. mādati. C. mā. z per. d.
in. l. eius q. s. q sibi. ff. de verb. ob. p pñp q dñto
ista reddidit dubia. quā ppter nūbū videtur dī-
ceduz / q aut loqmur de ceptis z pfectis p ipm
pcuratozē anteaqz talis mulier pñderare ma-
rimoniu: aut de ceptis z pfectis postqz cōtra-
xit nūmmoniu: aut loqmur de ceptis anteaqz
cōtraheret / z pfectis post nūmmoniu cōtractu.
In pñmo casu dicatis / q sine dubio valent ge-
sta p talē pcuratozē / si nō excessit fines mādati
vt l. l. dīligenter. ff. mādā. **¶** In. ij. casu dicatis / q

Abateria. l. lvi.

gesta p tale pcuratore nō valēt. argu. rex. i. d. l. C. in adari / nisi ille / qui negotia gessit cum tali pcuratore ignorasset pdictas mulierē pcuratō se nō inuonizmas tūc bñ valerēt. argumē. rex. in. d. l. c. i. qm in puincia. In tercio casu dicatis q valēt gesta p talē pcuratore. per ea q. d. sūt pro prima parte argumē. rex. in. d. l. p. pomponius la. ij. de nego. ge. pro quo facit doctrina bal. in. l. ij. §. scio. ff. de mino. vbi dicit q qñ res trahit secum suoz effectuz / tūc pñderat temp? in quo fuit incohara. alias quādoqz cōsiderat mediū / qñqz finis: vt notat per glo. c. do. in. c. scientes. de censu. c. in. c. dudum. de electione. ¶ In ea dem lege ibi. nī estar en iusyo. Circa hoc dubitatur / vtrū cōstante matremonio currat ptra mulierē pñscriptio in rebus nō dotalibus. Et vides q nō per rex. in. l. in rebus §. fi. C. de iure doti. l. ij. §. fi. C. de annali excep. vbi disponit q impedito agere nō currat pñscriptio. Sz ista mulier est impedita: q nō pōt agere sine licētia

mariti p istam. l. ergo. c. f. f. a. q. nō inuenio ta etā: nisi per solū Jo. fab. in. l. ij. in. n. co. C. de bonis maternis. vbi tenet q ptra talē mulierē currat pñscriptio in reb? nō dotalibz. Ad q bene facit text. in. l. velles uene. C. de reuo. dona. c. ad. l. in reb? §. fi. rñdetur / q loquitur duntaxat in dote q est pñscriptiata. quā mulier nō pōt regulariter petere pñtare nō inuonizmas: nimirū ergo si contra dotē non currat pñscriptio. c. ad ter. i. d. l. §. fi. de annali excep. rñdetur / q loquitur in filio fa. qui nō pōt agere impediēte patria pñtare. Sed ista mulier bñ pōt agere cum licētia mariti: vt hic est in. l. inf. pñ. l. i. gñtur. Grez q: si maritus nō vult cōcedere licētia vxori ad agendū poterit iudex eidem licētia cōcedere vt in. l. lvi. infra co. Sed in hoc non video rōnē differentie: cū ita possit filius agere cum licētia patris: cū pñ possit etiam cōpelli ad tale licētia filio ad agendū cōcedendam: vt in. l. §. necessitate. C. de bonisqz lib. iō cogitare.

Lex. lvi.

Abandamos que el marido pueda dar licencia general a su muger para contra-her y para hazer todo aquello que no podia hazer sin su licencia: y si el marido se la diere, vala todo lo que su muger hiziere por virtud de la dicha licencia.

In. l. lvi. Mala todo lo q su muger hiziere. Nota ex ista. l. q omnis contractus per vxorem celebratus de licētia mariti valet / c. tenet. ¶ Sed dubitatur / vtrum vxor mediāte dispositione hui? l. possit hodie cuz licētia mariti bona dotalia alienare. c. viderur q sic in quārum lex ista loquitur gñaliter: ergo generaliter debet intelligi. vt in. l. de pñtio. ff. de publi. Sz contrarius credo verius: Ideo quia non est vxo- ro simile: q lex ista vnico verbo pñuilegia dōtis corrigit: vt in. l. si quando. in pñ. C. de inof. ficio. testa. c. in. c. eccle. vñ. de electio. Grez quia bona dotalia prohibentur alienari. vt in. l. fundus. c. in. l. lex iusta. c. in. l. dotalē. in prin. ff. d. fū do dora. c. insti. quibz aliena. licet vel nō. in pñ. c. in. l. vij. ti. ij. par. iij. Ad est ergo credendum q lex ista velit statuere cōtrarium: maxime cum expediat iura iuribus concordare: vt in. l. vna. C. de inof. ficio. dōti. c. in. c. cum expediat. de electio. li. vj. Imo dicatis / q lex nra a contrario sensu prohibet bona dotalia alienari etiā cum licētia mariti inquantuz dicit / q vxor possit alienare ea q cum cōsensu mariti possunt alienari: non alia bona. Sed certū est / q vxor etia cū licētia mariti nō pōt bona dotalia alienare. vt in. l. si. ff. d. iure dōti. c. r. bar. in. l. estimare. ff. solu. ma. c. pau. de ca. in. l. ij. in. n. co. c. ti. c. in. l. in. l. i. pñdus. in. l. c. c. ibi bal. in. n. co. c. sal. in. fi. C. de iure dōti. c. spec. quem oīno vide in. l. d. emp. c. vendi. §. in. l. in. l. co. in. vers. sed pone vxo-

por. c. bal. nouell? in tracta. de dote in. vñ. pte i. vñ. co. i. vñ. l. i. limita. ergo restat pluri? q vxor et cū licētia mariti nō pōt bona dotalia alienare / c. ista est regla gñalis. quā pio limita i reb? dotalibz q vsu cōsumunt / q possunt alienari: vt ē gl. c. ibi ang. l. l. estimare. ff. solu. ma. c. r. c. et Jo. fa. in pñ. l. i. q. bñ alie. l. z. l. i. co. c. bal. nouell? ita etā. d. dote i. vñ. pte in. l. i. co. c. r. gl. i. aut. siue a me. C. ad velle. c. bar. in. l. i. iij. co. ff. solu. mar. Sed cō limita / qñ bona dotalia alie. sñm forma rex. i. aut. siue a me. C. ad velle. d. q vide ibi do. c. bar. alex. c. do. i. l. i. ff. solu. ma. c. oīno bar. i. aut. vt in mobiliis bona §. c. multo. colla. v. c. bal. nouell. d. tracta. in. vñ. pte in. l. i. co. c. gl. c. do. in. c. pue nit. de emp. c. vñ. ¶ Tertio limita pñt necessitatē famis: quo casu bona dotalia possunt alienari: vt r. gl. in pñ. l. i. quibz alie. l. z. q. d. pcedit nō solū ppter necessitatē famis vxoris / sz et mariti / alioz nō tñ pñt aliā necessitatē: vt r. gl. pñt l. i. d. sal. d. pñ. in. l. i. q. bñ alie. l. z. in. l. i. col. i. ff. pro q cōditiōne est text. l. r. per do. non cōmen det. in. l. in. l. i. ff. de iure dōti. ¶ Quarto li. mita / qñ talia bona dotalia alienant cū vnuer sitate: puta instituendo heredē vnuerfale / per rex. i. l. i. ff. d. in dōtalē / istud expñt pñt pñt? de ferra. in sua practica noua. fo. r. i. in. l. i. co. ante fi. Sed certe istud expñt in se nō habet aliquam dubitationē: quā piopter pone aliter expñtū scilicet quando p vxorem fuit facta vñ ditiō oīn bonoz. quo casu cēsēt vñ ditiō bona

dotalia. qđ ē vez/ qđ de hoc ostat/ qđ voluit ven-
dere ē bona dotalia. In dubio tñ vendēdo vel
alienādo oīa bonamō censet bona dotalia alie-
nare: vt rz io. fa. in prin. iust. quibus aliena. l. 5. in.
n. co. in prin. et quo inferat bona nouellus in tra-
ctu de dote. in. vii. pre. in. x. co. in. fi. in ver. xij.
fallit. qđ si mulier hñs castriū dedit in dotē mari-
to quodā reditus dicti castri/ si postea vendat
dictus castroz/ pōt etiā transſerre in emptorem
predictos reditus. de quo vide oīno bal. in. l. si
predius in fi. C. de iure doti ¶ Quinto limita/
qđ bona dotalia alienant ppter cōseruationē
pōne: vt per Jo. lupi de pa. ru. in sua rep. fo. 17.
cum seq. ¶ Sexto limita/ qđ talis vxor/ vel et
maritus pnotat ad diuisionē p iudicium fa-
miliē hercia vel cō. diuidā. vt in. l. fi. cōfundo
dota. l. 3. ista nō sit ppropia alienatio/ sed diuīso.
de quo vide tñ do. r. C. fo. fa. in prin. iust. quib?
aliena. l. 3. vel nō. r. r. et tñ bar. in. l. si conueni-
rit. ff. pro socio. r. fal. r. do. in. l. iubeat. la. n. C.
de fac. san. eccl. r. bal. nouellus in d. tractatu. in.
vii. pre. in. x. co. ¶ Septimo limita/ qđ aliena-
tio esset vñlis vxori vt in. l. ita. cōstare. r. in. l. fi.
ff. de iure doti. de quo vide per bal. in. d. tracta-
tu. in. vii. parte in. v. co. ad. fi. in ver. Scđo fallit.
vsqz ad ver. iij. limit. ¶ Octauo limita/ qđ bo-
na dotalia alienant ppter delictū/ quo casu
r alienatio. vt in. l. quinqz legibz. ff. d. bonis dā-
nato. de quo vide tex. r. do. in. c. pleriqz. de do-
natio inter virum r. vxor. r. in. l. j. in. vii. l. iij. fo-
ro. l. r. r. in. l. lxxviii. cū seq. infra eo. ¶ Nono
limita/ qđ marit/ manumittit seruū dotalē/ quo
casu r alienatio. vt in. l. dotares. ff. solu. mar.
¶ Decimo limita/ qđ bona dotalia alienant
propter redimēdos osanguineos vxoris apud
hostes captiuos erit tenes: vel etiā in carceri-
bus: quo casu r alienatio. vt in. l. quāuis. cum.
l. seq. ff. solu. ma. de quo vide tñ do. r. per Bal.
nouellus in d. tractatu. in. vii. parte in. vj. co. in.
ver. l. quito limita. ¶ Undecimo limita/ qđ bo-
na dotalia alienant ppter soluenda debita vxoris: vt in. d.
l. quāuis. r. tñ bar. ff. solu. ma. r. in. l. fi. ff. de iure
doti. ¶ Dodecimo limita/ qđ bona dotalia a-
lienantur ex causa dāni infecti: vt in. l. j. ff. d. fun-
do dota. ¶ Quartodecimo limita in seruituti-
bz debitis rebus dotalibus: nā maritus nō vñ
do predictis seruitutibz/ pōt vxori pcedicare
nō tñ pacificando. vt rz bar. in. l. si filio fa. s. ma-
ritus. ff. solu. ma. de quo vide tñ alex. r. do. De
cimo quinto limita/ qđ marit/ locauit bona do-
talia/ r moriatur infra tps locationis: nā tunc
vxor: cogitur stare locationi p maritū de rebus

dotalibus facte: etiā fo. ma. vt in. l. si filio. fa. s. fi
vir in quinquēti. ff. solu. ma. Debz tñ cedē ac-
tio vxori cōtra colonos vel inquilinos. vt nota-
tur per gl. bar. r. do. in. l. diuozio. in prin. ff. sol.
ma. de quo tñ vide bal. nouellus in dicto tracta-
tu de dote. in. vii. pre. in. fr. co. in. fi. in ver. xvj.
fallit. Sextodecimo limita/ qđ talia bona dota-
lia alienantur de consensu vxoris iam soluto
marit/ r nonduz dote restituta vxori. de quo vi-
de p bal. in dicto tractatu. in. vii. parte in. vj. co.
in ver. vj. soluto. ¶ Decimo septimo limita:
vt per bal. in d. tractatu. in. vii. parte. in. vii. col.
in ver. vj. limita. ¶ Decimo octauo limita/
qđ in tali alienatione rerum dotaliū interuenit
iuramentum/ quo casu tenet alienatio: vt in. c.
cū contingat. de iure iu. in. c. licet mulieres. co.
ri. li. vj. Circa qđ tñ breuiter dic/ qđ aut istud iu-
ramētus interuenit ex parte vxoris/ aut ex parte
marit. In primo caso/ qđ ex pte vxoris/ dica-
tis regulariter/ qđ valet/ r r alienatio p dicta
iura. ¶ Qđ primo limita r intellige verū inter-
ueniente et licentia marit per. l. nřz. alias nō
teneret alienatio etiā iuramētovallata: vt rz io.
fa. in prin. iust. quib? aliena. l. 3. vel nō. in. l. col.
r bal. nouellus in d. tractatu. in. vii. parte. in. xj.
co. in quo bñ facit lex ista. de quo tñ vide bar. i.
l. si quis pro eo. in prin. in. v. co. ff. de fide iusto.
r abb. in simili in d. c. cū cōtingat. in. xxi. co. nu-
mero. xxi. de iurciu. r per bal. in. l. l. s. mha. C.
de bonisqz libe. r Fabia. de mōre santi. in tra-
ctu de empirio. r venditio. in. in. q. in. xv. co. i.
ver. l. xxi. r. Jo. lupi de pa. ru. in sua rep. fo. xli.
in. ij. co. in. fi. cum prin. seq. ¶ Scđo limita/ qđ
vxor: per dolum/ vel per vim per maritū sibi illa-
tā prestaret tale iuramentum: qđ tunc non vale-
ret alienatio ē iuramēto vallata: vt in. d. c. cum
cōtingat. r in. d. c. l. 3. mulieres. Cū tñ est/ qđ in
dubio nō presumit per vim vel dolum tale iura-
mētus prestatum: sic sola reuerentia maritalis
nō est sufficiēs ad mem̄ presumēdus: nisi probe-
tur: vt rz abb. in. d. c. 3. contingat. in. fi. colu. in
primo notabili: de quo vide oīno per Georgiū
natā in repe. c. quantas pactū. de pactis. li. vj. i.
xj. co. cum seq. ¶ Tercio limita in casu quo pre-
dicta vxor haberet filios: qđ tunc nō valet alie-
natio etiā iuramēto vallata: vt tenet glo. nota-
bilis in. d. c. cū cōtingat. in. gl. in. fi. r ita rz Jo.
fa. in prin. iust. quibus aliena. l. 3. vel nō. in. ij. co.
s. certe illa gl. nō est indistincte veratideo sic: qđ
habs locuz diuizat qđ predicta vxor esset gra-
uata restituere bona dotalia filijs/ quo casu nō
tenet alienatio tanqz principaliter facta in pre-
iudiciū filioruz. Secus tñ esset si predicta bona
nō essent vinclata/ qđ tunc teneret alienatio: cū
nō fiat principal/ p iudicium filijs/ s. scđario

E in

Materia. l. lviij.

Et ideo non venit in consideratione tale presu-
dium: ut tenet expresse glo. in d. c. quāvis pactū
in pte detrimētus: t ibi p̄ Hecoglyz natā. in r. p̄
co. de pactis. l. vj. t idē t3 Jo. an. t Jo. de imo.
t bal. i. d. c. cuz cōtingat. ¶ Sed dubitat̄ vtz
mortua vxore in predicto casu e3 heredes pos-
sint perere talia bona dotalia cuz iuramēto alle-
nata. t videt̄ q̄ sic ideo qz cōtractus nō tenuit:
t vxor nō tenet ad obseruantia p̄tracti: sed ad
obseruantia iuramētī. S3 iuramentum est pfo-
nale. ergo nō egreditur psonas mulieris: t ita
t3 Jo. fa. in prin. insti. quib3 aliena l3. in. iij. co.
t idē t3 dñicus in d. c. l3 mulieres. sed bal. in d.
c. cū contringat. in. iij. col. t3 p̄trariuz: imo q̄ nō
solus ipsa vxor tenet ad obseruantia contracti
sed etiā eius heredes. t idē t3 bar. in. l. si q3 pro
eo. in prin. in. iij. co. in fi. ff. de fideiuss. t abb. i.
d. c. cū cōtingat. in. viij. co. c. ff. seq. t ista videt̄ mi-
hi vior. ¶ Quarto limita/ qñ vxor primo iura-
uit nō alienare bona dotalia: nā licet postea a-
lienat cū iuramēto nō t3 alienatio obstante pri-
mo iuramēto: vt t3 gl. notabilis in d. c. l3 mulie-
res. sed de iure in. l. vj. t idē t3 bar. in. l. si q3 pro
eo. in prin. in. iij. co. ff. de fideiuss. t bar. t sal. in
l. si predicti. C. de iure doli. t idē t3 Fabia. d. mō-
te sancti. in tractatu de emptione. t vendi. in. iij.
q. in. v. co. vbi ponit alias limitationes. sed Jo.
fa. in prin. insti. quibus alie. l3. in. iij. co. t3 cōtra-
riuz. t ideo pro cōcordia videatis notabiliter p
Hecoglyz natā in repe. c. quous pactis. l. vj.
in. vj. co. in prin. vbi saluat t vereficat opinio
nē predicta gl. i duob3 casib3 tñmō. t hoc est
t3 d. de mēte bal. in. d. l. si predicti. t Alex. in addi.
ad bar. in. d. l. si q3 pro eo. in. iij. co. t idē tenet
bal. in repe. l. ius iurandum in. l. v. co. ff. de iure iu-
ran. vbi t3 q̄ si is/ cū quo predicta vxor contra-
xit/ ignorabat primū iuramētuz/ t3 scdm t non
primū iuramētuz. si tñ erat scies/ t3 primū t nō
scdm. ¶ In scdo casu/ qñ iuramentuz interue-
nit ex pte mariti/ dicatis/ q̄ aut alienauit t iu-
rauit sine cōsensu vxoris bona dotalia. t nō t3
alienatio: vt t3 bal. in. d. l. si predicti. in. iij. co. an-
te fi. C. de iure doli. t bal. nouell. in tractatu d
dote in. vj. parte. in. xj. co. aut cuz cōsensu vxor-
is/ t dicatis idem/ q̄ nō tenet alienatio: vt t3
bal. in. d. l. si predicti/ t bal. nouell. in d. loco.

C. l. lviij.

¶ El juez con conocimiento de causa legitima o necesaria compela al marido que
de licencia a su muger para todo aquello que ella no podria hazer sin licencia de su
marido: t si compelido no se la diere, que el juez solo se la pueda dar.

In l. lviij. in prin. de materia huius. l. vide
glosa t docto. in lege si q. necessitate. C. de
bonisq3 libe. t Specu. in titulo. de actore. §. f. t
Andream de poma. in additio. ad bar. in. l. i. i. rā

¶ Sed circa premissa nota/ q̄ in casu in q̄ nō
t3 alienatio rez dotaliuz p vxore alienatarum:
ideo q̄ non interuenit iuramētū: vñ alias in ca-
sibus de quib3 dixi/ nō pōt vxor cōtrauenire ni-
si cōstante mīmo. eo vero soluto/ non audit̄. vt
t3 mirabiliter Jaco. de ra. t ciu. in. l. si p̄dium.
C. de iure doli. t idē t3 ibi bal. i. vñ. sed dato ca-
su. t idē tenet ibi bal. in. l. vñ. §. c. cum lex. C. d
rei vxo. actio. ¶ Sed p̄trarium t3 sal. in. d. l. si p̄-
dium. t bal. nouell. in tractatu de dote in. vñ.
pte. in. vj. co. in. verfi. xj. qñ mulier. tē. t idē t3
Fabia. de mōte sancti. in tractatu de empr. t vē-
di. in. iij. q. in. vj. co. in prin. t ista vltima est ve-
rior/ iudicio meo t ita practicat̄. ¶ T3 tē t fina-
liter dubitat̄. pone q̄ aliquis habebat vxores
diuitē/ ex qua habuit duas filias: t mortua vxor
resua/ bona remiserunt filiabus: postea iste pf
maritauit vñā ex dictis filiis cum nulla aut mo-
dica dote: t postea maritauit aliam/ cui dedit
oia bona mīna p̄ntē alia filia/ t eius marito/ q̄
tacuerunt/ t nō cōtradixerunt. mortuo p̄ter/ p̄e-
dicta filia/ q̄ n̄ p̄l/ aut modicum habuit de bo-
nis materis/ petit dīnūdetatē bonoz mīnoz:
an audiat̄. t videt̄ q̄ nō qz taciturnitas inter o-
iunctos inducit cōsensum. vt in l. si seruus. ff. de
bona. inter viz t vxor. t videt̄ casus in l. in. ado-
ptionib3. ff. de adoptio. ad qd facit ista. l. t ea q̄
dicta fuerunt in l. i. v. sup. p̄ia. sed cū in l. l. f. i
ñ. co. C. de bonis mīr. cōsiliue t3 q̄ aut predicta
filia p mīnūm nō exiuit a p̄ia p̄tātē t tunc
audiat̄: q̄ nō fuit vñā cōsentire. aut p matrimo-
nium eximī a patris p̄tātē qd hodie semp in-
telligit fieri: vt in l. p̄iij. sup. co. t tñc nō auditur
qz fuit vñā cōsentire. t p̄ ita conclusiōe est gl.
in d. lege. si seruus. in pre fratres. ff. de donatio-
inter viz t vxor. t est etiā gl. in d. l. cū pponas
filius. C. de pactis. t ita t3 ibi bar. in fine solu-
tionis. quā dat ad d. l. si seruus. licet sa dicto p̄i-
cipali reprober illaz gl. t ita tenet ibi sal. t alex.
t dō. licet bal. teneat p̄trariuz in dicta. l. f. C. de
bonis mīr. de quo vide per bar. t dō. in l. que
dolis. ff. solu. matrimonio. t in l. si fundum per
fidei cōmissum. in prin. ff. de lega. i. ¶ Et in p-
posito vide aliam t notabilem. q̄ quam ponit
montalius in l. f. in parte/ p otorgare. titulo. f. j
lib. f. foro. l.

¶ Ley. lvij.

¶ El marido pueda ratificar lo q su muger ouiere hecho sin su licēcia: no embargā te que la dicha licencia no aya precedido: ora la ratificacion sea general, o especial.

In l. lviij. ibi. no embargante que la dicha licencia no aya precedido. Item disponit rex. in l. viij. in si. riru. xi. lib. j. z in leg. xij. riru. si. lib. ij. fo. l. de quo vide ibi per montalnuz z per bar. bal. z docto. in l. li. si. necessitate. C. de bonis qz libris. z per bal. in l. j. in. xv. co. C. que admittit z rochum de curt. in tractatu turis patronatus su. p. pro eo qd de diocefani in. iij. co. fo. xx. in. j. co. z fo. lupi de pala. rub. in sua rep. fo. xij. in. ij. col. z per bal. in l. filius fa. C. ad inacedo. ni. Sed circa premisa dubitatur vtrum inducatur ratificatio ex lapsu temporis: sciente marito: z non contradicente contractum per vroz celebratus. Et dicatis q sic vt tenet bal. in l. j. in. xij. co. q qui admittit. z in l. filius fa. C. de peti

rio her. ¶ Secundo dubitatur vtrum contractus per vroz celebratus sine licencia mariti possit semper per maritum ratificari. Circa quod breuiter dic q aut maritus ratificauit ante quam opponeretur contractum esse nulluz per aduersarium propter defectum licentie siue consensus mariti: z tunc bñ poterit ratificare z valebit ratificatio vrest casus in lege ita. Aut ratificauit posteaquam per aduersarium fuit oppositum: z tunc non poterit ratificare: vt tenet bal. in. c. j. de rescriptis. quem refert z sequitur fo. lupi de pala. rub. in sua rep. fo. xij. in. j. col. in si. quod est menti tenendum. Item alia quā plura pertinentia ad materias huius leg. videatis in leg. ly. supra co. vbi late fuit dictum.

¶ Ley. lix.

¶ Quando el marido estuuiere absente, y no se espera de proximo venir, o coze peligro en la tardança: que la justicia con conoscimiento de causa seyendo legitima, o necessaria, o prouechosa a su muger pueda dar licencia ala muger la que el marido le auia de darla qual assi dada yala como si el marido sea.

In l. lix. ibi. cōnoscimiento de causa. Circa hoc nota / q si iudex de facto sine iusta causa dedit talem licentiā nō valet: imo quatenus de facto processit ad bandā predictā licentiā de facto debet illa reuocare: vt tenet bal. in rub. C. de rescindenda vendi. qd teneatis menti. ¶ In eadem lege: ibi. nō se espera de proximo venir. Circa hoc dubitatur si marit' est absens in remotis partib' vtrū eius vroz possit sine licentia iudicis cōtrahere. Et bal. in l. transationē. in fine. C. de transario. tenet q sic. Sz certe doctrina bal. corrigitur per istā. l. nam hic dicit' q marit' erat absens in remota partib'

taliter q nō sperabatur de priuo venire: tñ disponitur q talis vroz petat licentiā a iudice ad hoc vt valeat contractus per ipsam celebratus quasi velit dicere / q aliter nō valeat contract' z hoc est etiā de mte bal. in d. l. transationē. in quantū dicit q adhibeat auctoritas iudicis. z ita tenet expresse fo. lupi de pala. rub. in sua rep. fo. xij. in. ij. co. De q etiā vide per montalnuz in l. si. xi. li. j. fo. l. in. glo. y otorgare. Circa qd est notādū q si talis vroz reputet' vidua a cōtrahere z a maiore parte ppli valet z tenet contra ctus cū ea celebrat' sine licētia. vt in l. ij. C. ad senatus consul. mace. iuncta. l. iij. ff. eo ritu.

¶ Ley. lx.

¶ Quando la muger renunciare las ganancias, no sea obligada a pagar parte alguna de las dēdas que el marido ouiere hecho durante el matrimonio.

In l. lx. vide rex. in l. xij. ff. de i. i. in. fo. l. z vide q dixi in l. xvj. supra eo. Et ne sim fur alieni laboris: videatis quāplures qstiones p

rimētes ad materiā hui' l. p. fo. lup. de pala. rub. in sua rep. fo. xij. in. j. co. z fo. xxx. z fo. xxxij. in. iij. co. z fo. xxxvij. in. j. co. cum seq.

¶ Ley. lxi.

¶ De aquí adelante la muger no se pueda obligar por fiadora de su marido: aunque se diga y alegue que se cōuertio la tal deuda en prouecho dela muger. Y assimismo mandamos, que quando se obligaren a mancomun marido y muger en vn contracto, o en diuersos: que la muger no sea obligada a cosa alguna: salvo si se prouare q se cōuertio la tal deuda en prouecho della: ca entonces mandamos q por rata del dicho prouecho sea obligada: pero si lo que se cōuertio en prouecho della fue en las

Abateria. l. lxxj. z lxxij. z lxxij.

cosas quel marido le era obligado a dar: assi como en vestir la, y dar le de comer, y las otras cosas necessarias: madamos que por esto ella no sea obligada a cosa alguna: lo qual todo que dicho es se entienda, si no fuere la dicha fiança, o obligacion a mancomun por maravedis de nuestras rentas, o pechos, o derechos dellas.

In l. lxxj. De materia huius. l. vede tex. in l. cxxij. z in l. cxxliij. z in l. cxxv. in legibus styli. z tex. z ibi late de Bal. z docto. in auth. si qua mulier. C. ad senatus consul. velle. z glof. z doc. in l. sciendum. ff. de verbo. oblig. z tex. glof. z doc. in l. i. C. ne vxor pro marito. z Jo. lupi de palu. rub. in sua repe. fo. xxvii. in. j. co. cuz seq. ¶ In eadem lege in fine. Circa materiam huius leg. dubitatur: si vxor non se obligavit cum marito: an teneatur soluere debita regalia. Circa quod dic q ant loquimur. vtruz teneatur soluere de bonis lucrativis constante matrimonio: aut de bonis propriis ipsius vxoris. ¶ In primo casu / quando de bonis acquisitis / dicant q teneatur soluere talia debita: vt in l. iij. ti. ii. li. v. ordina. reg. z in l. cxxij. z in l. cxxliij. z in l. cxxv.

z in leg. styli. Quod limita notabiliter nisi vxor antea qz maritus contraheret cum gabellario regis renunciasset lucris sibi ex illo contractu obuenientib: quia tunc. nō teneretur per tex. in dicta. l. cxxij. in leg. styli. de quo tamen vide Jo. lupi de Pala. rub. in sua repe. fo. xxij. in. ij. co. z in. j. co. ¶ In secundo casu / quando de bonis propriis dicatis q etia teneatur per tex. in dicta leg. cxxij. z tenet glo. in l. ij. C. ne vxor pro marito. z Jo. lupi de pala. rub. in dicto. fo. xxij. in. j. co. nisi renunciasset lucris modo predicto per dicta iura. de quo vide per Bar. z Jo. de plate. in leg. ij. C. de ex actoi. tribu. lib. x.

¶ Et an vxor in casu quo teneatur possit pro tali debito incarcerationi / videbimus late in leg. lxxj. infra proxima.

Cley. lxxj.

Ninguna mnger por: ninguna deuda que no descienda de delicto pueda ser presa ni detenida, sino fuere conofcidamente mala de su persona,

In l. lxxj. ibi. por: ninguna deuda Circa materiam huius. l. dubitatur vtruz mulier possit incarcerationi pro debito fiscalit siue regali. Et dicatis q nō vt in auth. sed hodie. C. d officio diuerso. iude. z in l. iij. ti. xij. li. v. ordina. rega. z in l. ij. ti. li. v. ordina. regali. ¶ Sed limita legem istā quādo mulier esse debitor: rōne tutele vel cure: qz tunc bñ possit incarcerationi: vt rz bar. z cōiter do. in auth. matris z auie. C. qñ mulier officio tute. z idē tenet. jo. d platea. in l. ij. in. vj. z in vj. co. C. de ex actori. tribu. li. x. de qua materia vide bar. z jo. de plate. in l. nemo carcerē. de ex actori. tribu. li. x. z bal. sal. z do. in l. j. in. ij. co. ante finem. C. qui bonis cedere possunt.

¶ In eadez lege ibi si no fuere conofcidamente mala de su persona. vt qz est meretrix. vt exēplificat: rz bal. in l. cōsentaneū. in fi. co. C. quo modo z qñ iudex. z ibi alex. z barb. in addi. ad bal. rz. z tenet alex. in addi. ad bar. in auth. matris z auie. in fi. co. C. qñ mulier officio tute. z rz

jo. de platea in l. ij. in. vj. co. ante. fi. C. de ex actori. tribu. li. x. Qd tñ limita z intellige in meretrice non nupta: si tñ esset nupta non possit p debito ciuili incarcerationi: vt rz jo. an. in addi. ad specul. in ti. d in iuriis z dāno dāto. in prima addi. rione. z idem rz alex. in addi. ad bar. in d. autē. matris z auie. z idē alex. z barb. in addi. ad bal. in d. cōsentaneū. in fi. co. ¶ Et q dicatur meretrix. vide late per prepositū in c. inter opa. de sponsali. ¶ Itē z scdo poterit. l. ista verificari in muliere luxuriose viuente / que pōt pro debito ciuili incarcerationi: vt tenet bal. quem ibi sequitur alex. z barba. in addi. in d. l. cōsentaneū. in fi. co. Quod intellige nisi sit nupta p ea q dicta sunt de q vide oīno p philipū de cū in regula. ij. in. xj. co. in. fi. ff. d reg. in. vbi ponit alia exēpla z p geor. narā in rep. c. qñuis pactū. d. pa. li. vj. in lxx. co. ¶ Itē z ali. poterit lex ista exēplificari in muliere hñili z vili: vt rz notabit jo. de pla. in d. l. ij. in. vj. co. ante fi. de ex actori. tribu. li. x.

Cley. lxxij.

El derecho de executar por obligacion personal se prescriua por diez años z la accion personal y la executoria dada sobre ello se prescriua por veynte años y no menos: pero donde en la obligacion ay hypoteca, o donde la obligacion es mixta personal y real, la deuda se prescriua por treynta años y no menos.

In l. lxxij. ibi: se pseriua por diez años. ¶ Idē disponit tex. in l. iij. ti. xij. li. iij. ordi. rega.

¶ Sed circa materiam huius. l. primo dubitatur: vtruz possit p parte renunciari q non prescri

bar executio obligacionis p decemū. ⁊ videtur
 q sicideo q hoc est introductū in fauore debi-
 toris ⁊ vniuersisq pōt remuare privilegio si
 ne fauori suo: vt in l. i. quis in conscribendo. C.
 de pactis. Sed hoc non obstat contrariū de
 terminat bar. in l. i. in ff. de vsuapico. ⁊ idē te-
 net ⁊ pola in cautela. lxxv. ⁊ bar. in l. nemo pōt. i.
 v. ff. d. lega. j. vbi rñdit ad fundamentū in cō-
 trariū adducit. ¶ Sedo dubitatur vtrū dis-
 scriptio hui⁹ l. i. habeat locū etiā si debitor sit consti-
 tut⁹ in mala fide ⁊ dicatis q sic: vt tenet jo. frā.
 in tractatu scriptio. in. q. pre tertie pris pñ
 cipalis. fo. xj. in. lñ. co. Tertio dubitat⁹ vtrū dis-
 positio huius l. i. habeat locū etiā si in tali obli-
 gatiōe interueniat iuramentū. ⁊ videtur q nō
 imo q tunc post decem annos possit fieri execu-
 tio: vt tenet jo. fran. in dicto tractatu. fo. xxiij.
 in j. co. ante fine. ⁊ fo. lxxij. in. lñ. col. ante fi. ⁊ idē
 tenet Hippo. de marisylis in singulari. cxiij. ⁊ p
 turs geraldū in singulari. xviij. Sed contrariū
 videtur verius per l. istam generaliter loquen-
 tē ⁊ doctores supradicti loquuntur in actione/
 qe non prescribitur spatio decem annor⁹: si in-
 terueniat iuramentū nos vero loquimur in exe-
 cutiōe sententię vel obligatiōis. Sz adhuc pri-
 ma opinio videt⁹ verior: ideo q iuramentū ha-
 bet vim litis cōtestationis: vt in l. nā ⁊ postea. §.
 si is qui. ⁊ ibi bar. ⁊ de. ff. de iur. iu. per quā per-
 prescriptio executio vsq ad triginta ānos. vt in l.
 si §. de prescriptio. xxx. vel. li. anno. 3rē quā lē
 vel statumū simpliciter loquens: nunqz trahit⁹
 ad actum iuratiōis nisi de iuramento faciat exp-
 ressas mentionē: vt tenet gl. in. c. nō debeat
 in pre. effectus de electio. li. vj. de quo videtur
 Fel. in. c. constitutus de prescriptis. ¶ Quarto
 dubitatur vtrū prescriptio decemni. de q in hac
 l. interrūpat⁹ per litis cōtestationē: ⁊ dicatis
 q sic: vt tenet bal. in l. si cur in. j. co. C. de prescri-
 ptis. xxx. vel. li. anno. ⁊ jo. frā. in dicto tractatu.
 fo. lxxij. in. lñ. co. ¶ Quinto dubitatur vtrū in-
 terrūpat⁹ prescriptio de qua hic per productio-
 nem instrumenti in iudicio factā. Et dicatis q
 sic: vt tenet jo. frā. in dicto tractatu fo. lxx. in. lñ.
 co. in fi. de quo vide p bar. in consilio. xxxvj.
 ¶ Sexto dubitatur vtrū prescriptio de qua hic
 interrūpat⁹ per solā nulliōē executoris. ⁊ di-
 catis q sic: vt tenet bal. in d. l. si cur. C. de prescri-
 ptis. xxx. vel. li. anno. de quo vide jo. fran. in d.
 tractatu. fo. lxx. in. lñ. co. q tribus seq. ¶ Se-
 ptimo dubitatur vtrū prescriptio de q in hac l.
 currat cōtra minore. Et videtur q sic per l. istā
 generaliter loquentē in tra. rex. in leg. de pñcio

¶ Lev. lxiii.

Por quanta en las ordenanças que bezimos en la villa de Madrid a quatro dias del mes de Diciembre del año pasado de mil e quinientos y dos años ay vna orde

fi. de publica. sed contrarium videtur verum: video
quod licet noua generaliter loquens putet non
extenditur ad causas particularem legis antique
nisi de illo faciat mentionem: et tenet gl. 2. do. in l.
sciendum. in prin. ff. qui facis. cog. 2. et notatur in
c. 5. de consuet. l. vj. et tenet. glo. 2. do. in l. decurio
nibus. C. de silentiis. l. xij. et bal. in rub. C. de in
sti. C. confirmat. 2. mathesia. in notabili. lxx. et feli.
in. c. i. cum de heret. Sed certum est quod preiudicium
speciali minor respectu prescriptiois seruatur
illesus ipso iure. ut in l. i. C. in quibus casu. in in
tegrum resti. non est neces. 2. in l. viij. ti. xij. par.
ij. ergo inferatur quod prescriptio de hic non currit
contra minorem. Quapropter dic quod aut prescrip
tio de qua hic fuit inchoata contra minorem
2. tunc non currit contra ipsius: imo ipso iure ser
uatur illesus ut in d. l. i. Aut fuit inchoata cum eius
prescriptioe: tunc currit contra eius prescriptio
tem potest restitui aduersus illam prescriptioem: et te
net bar. in l. etiam. ff. de minorib. que oino vide.
¶ Quotauo dubitat utrum lapsu decemior. de q. in
hoc. l. credito possit agere contra debitoris actio
ne personalis vel realis sit prescripta executio.
Et dicaris quod sic altera dispositione huius. l. vt est
tex. in l. iij. ti. xij. in l. iij. ordina. rega. 2. quo etiam
vide de thoma. ferrari in cautela. l. i. ¶ Sed limita
primo dispositio legis iure ut non procedat / qui
in obligatione dicitur finito tempore decem annoz
iterum de nouo debent incurrere totiens incipi
ant deberi quotiens fuerint coplata prescriptio
decem annoz: vt tenet bar. in l. i. nemo pot. in. v.
co. ff. de lega. j. 2. idem tenet bar. in epola in tracta
tu cautela. in cautela. lxx. ¶ Sed o limitat
si fieret renuocatio siue nouatio obligationis qua
tunc non currit prescriptio de qua hic nisi a tpe
nouationis vt tenet bar. in l. cesar. m. ff. do. publica.
¶ Et an prescriptio. 2. qua hic pcedat
in foro conscientie vide per bar. in l. i. sequitur. q.
si via. ff. de viucapio. 2. latissime p. jo. fran. in de
clo tractatu. fo. xij. in. ij. co. cum. iij. seq. ¶ In ea
dem lege ibi: se prescribitur pot. treyna annos p
meos. Hoc intelligit verum in ipso debitoris pre
scribente vt in l. c. i. notissimum in prin. C. de pre
scribente. xx. vel. l. annoz. 2. in l. xxvj. titu. xvj.
par. ij. secus si est in alio tertio possessore q. cum
titulo 2. bona fide pot. prescribere iure hypothec
e per decem annos inter pntes: 2. viginti in ab
sentes: vt 2. gl. 2. do. in l. c. i. notissimum in l. in l.
i. C. de pscript. l. o. i. temp. 2. et ex l. i. l. i. si aduer
sus credi. 2. in l. xxvj. ti. xvj. p. l. i. 3. ite in pposi
to iure. l. vide. q. dicit in l. i. prima ista l. sub bar
ui copendio teneatis memur q. iura quotidiaa

21 Bateria. I. lxiij.

nança, fu tenor dela qual es este que se sigue. Otrosi por quánto por la ley por nos hecha en las cortes de Toledo ouimos ordenado, que si los deudores que deuián algunas deudas en quien son fechas excecuciones por contractos, obligaciones, o por sentencias a pedimiento delos creedores en los deudores, o en sus bienes allegaren paga, o otra excecpcion que sea de recebio, que tenga diez dias para la probar, y no se declara vnde quádo han de correr los dichos diez dias: declaramos y mandamos que los dichos diez dias corrá desde el dia que se opusiere a la tal excecucion. Y passados los dichos dias, si no prouare la dicha excecpcion, que el remate se haga como la dicha ley lo dispone, sin embargo de qualquier apelacion que de ella se interpusiere, dando el creedor las fianças como la dicha ley lo manda. Y por que nuestra merced y voluntad es que la dicha ordenança aya cóplido efecto. Por ende mandamos que lo contenido en ella se guarde y cumpla y excecute como en ellas se contiene sin embargo de qualquier appellacion que della se interponga para ante nos, o para ante los oydores delas nras audiencias, o para ante otros qualquier juezes, o qualesquier nullidad q̄ contra la dicha excecució y remate se alegue.

Item. l. iij. que bezimos en la villa de Madrid. de qua in l. iij. x. vi. vij. l. ij. ordinario. rega. Sed circa materia huius. l. primo dubitatur vtrum contractus guarētigius factus in alio regno mandetur executioni in hoc regno. Et bar. in l. a dino pio. §. finis rome. ff. de re iudicat. §. sic ite vide tenet b. alex. in l. ij. C. quædam. rest. ap. bal. in l. f. in. ij. co. C. ne filii p. patre et specu. in. tr. de instru. edictione. restat vide re in. vj. co. et latissime per bar. bal. fal. fac. et do. in l. cunctos pptos. C. de summa triui. et fide catho. et jo. lupi de pala. rub. in fa. re. fo. ij. in. ij. co. ¶ Secundo dubitatur qd ecōtra vtrum cōtrac. guarētigius obligatorius factus in isto regno madetur executioni in alio regno in q. talia instrumenta nō habet potat executionē. Et dicatis q nō vt tenet alex. in d. §. finis rome in pe. co. de quo vide do. in d. l. cunctos populos. ¶ Tercio dubitatur vtrum executio d. qua b. et in d. l. iij. x. v. possit fieri p. quēcumq. iudice et dicatis q sic vt et alex. in d. §. sententiā rome. de q. et vide p. jo. lupi de pala. rub. in d. re. fo. ij. in. f. co. de quo vide qd dixi in simili l. iij. in. xij. q. cum seq. supra co. ¶ Quarto dubitatur vtrum possint quolibet loco executione fieri. et dicatis q sic vt tenet bar. in d. §. sententiā rome. in f. et bal. in l. f. in. ij. co. C. ne filii p. pio p. et. Et intellige in quo cūq. loco. scz in quo instrumenta madantur executioni. et habet executionē potat. alias fecit vt tenet alex. in d. §. sententiā rome. de quo vide p. bart. Et pollā in tractatu cautelarii in cautela. lxx. et bal. in l. i. quis. in. f. co. C. de epis et cle. et bal. in l. cum archimedeo. in. f. co. C. vt in poss. fe. leg. ¶ Quinto dubitatur vtrum de iure canonico possit fieri executio virtute instrumenti guarenigii. Et dicatis q non vt tenet abb. in c. Quod clericis. in. l. iij. col. de foro comp. Do.

quo vide tibi zacharia in addi. ad eundem abb; ¶ Sexto dubitatur vtrum tabellio possit con
ficere instrumenta extra territorios. De quo dic
vr per abb. in c. cum. p. in pe. co. in fi. cum seq.
de fide instrum. t. per Bar. Bal. Sal. Fal. Jo. s.
frat. t. docto. in l. cunctos populos. C. de summa
trinit. f. fide carb. ¶ Septimo dubitatur vtrum
tabellio huius regni possit conficere instrumen
ta in alio regno: vel notarius ecclesie an possit
conficere instrumenta in terris imperij vel prin
cipis: vel notarius imperij vel principis possit
conficere instrumenta in terris ecclesie. Vide
per Jo. an. infr. in l. secundum. C. de donatio. t.
pel Abb. in. d. c. cum. p. t. vide per Abb. in. d. c.
n. de iudici. t. bal. in. l. reposita. C. de epis. c. cle.
t. practicum ferrariam. fo. vltij. in c. c. Jo. s.
Zupide Jo. ala. ¶ Rub. in sua rep. folio. in. j.
co. t. vide text. in leg. vltj. tit. xvij. lib. ij. ordina
regaz. t. in leg. vltj. eo. titu. t. lib. t. reg. in lege
c. in legibus gabellarum huius regni. ¶ O
ctauo dubitatur / vtrum obligando quis bona
sua censuatur obligare futuram successionem.
De quo vide vr per Bar. in. l. is potest. ff. de ac
quiren heret. t. per Alexan. t. docto. in leg. si. C.
de pactis. ¶ Nono dubitatur / vtrum ad execu
tione faciendam requiratur citatio partis. Vide
Bar. in. d. §. sententia rone. t. tenet q. non. t. id
tener Bal. in. l. i. C. ne filius pro patre. t. An
dreas de poma. in addi. ad Bar. in. l. titia cen
sum §. titio. el. in part. statumum. ff. de condi
to. t. demonstra. Sed contrarium: tener Alex. in.
l. possulante. in prin. tit. co. ff. ad trebel. quapo
per vide. ¶ Pypo. de marfys in suis singulari
bus in singulari. d. r. t. glo. t. docto. in. l. i. C. de
iudici. t. bal. in. l. ab executione. C. quoz appel
non recipiunt. ¶ Decimo dubitatur / vtrum
contra executionem admittatur exceptio copene

sationis. Et dicatis q sic vt in l. si cū militi. s. fi. ff. de cōpensatio. tener alex. in addi. ad bal. in l. cum pāpianus in parte. 3re excoīcatus. C. d. senten. et interloc. oīū iudi. et idem alex. in addi. ad bar. in l. j. C. de iuris et facti igno. ¶ An decimo dubitatur vtrū exceptio vsuraria impediat executionē. Et alex. in l. si se non obrulit. s. condēnatus in. in. co. ff. de re iudica tener q nō et petrus de ferraria in sua practica noua fo. lxxj in. in. co. De q vide p pau. de ca. in l. si feratis ff. d. feris: et hyppo. d. maritilis in singu. lxxvij. et Jo. fa. in l. obseruare. C. quoz appe. nō. recipi ¶ Duodecimo dubitatur vtrū executio impediat per exceptionē nullitatis. Et q est larga materia remitto vos ad alex. in d. l. si se nō obrulit. s. cōdēnati ad bal. et sal. in l. vna. in pe. co. C. ne liceat in vna eadēq causa tertio prouoca. et ad ter. in l. j. ii. ff. de iudicia reg. ¶ Decimo tertio dubitat vtrū obligatio cōditionalis purificata mandet executionē licet purificatio conditionis nōdū sit in iudicio p̄bata. Et bal. et q sic in l. cū testamento in fi. C. de testamē. manifestio. de quo vide per alex. in l. in illa in. in. co. ff. d. verbo oblig. ¶ Decimo quarto dubitat vtrū habeat locū executio in obligatione cōrinnente debitū non liquidū. Et dicatis q nō si non possit purificari pendente executione: per ea q supra proxime dixit et bal. in l. j. in. in. co. C. de executio. rei iudi. ¶ Decimo quinto dubitatur vtrū executio sentētie que transiuit in rē iudicatam impediat per exceptionem iniustitie. Et dicatis q sic si non opponat per partē q nō admittatur vt tenet notabiliter abb. quem oīno vide in c. cum cōtingit. in fi. de officio delegati ¶ Decimo sexto dubitatur vtrū dispositio huius. et ter. in d. l. iij. et q. ii. vñ l. in. ordina reg. habeat etiam locum in clericis siue personis ecclesiasticis. De quo vide late per bar. bal. sal. et do. in l. cunctos populos. C. de summa trāstare et fide carb. et p. mathe. mathefala. in nota. cxiij. incipienti nota vñ lucrosas. et per ludo. roma. in singulari. eccclij incipienti caplin eccle. et p bal. in auct. cassa et irrita in. in. co. C. de sacrosā. ecccl. et per abb. in c. sicut ne cleri. vel mona. et in. c. quod clericis de foro cōpetenti. et per bal. in l. omni nouatione. in fi. co. C. de sacrosā. eccle. ¶ Decimo septimo dubitatur vtrum executio possit fieri contra heredem debitoris mortuo debitorē. Circa qd hēuerit et q aut loquimur in herede vniuersali aut in herede particulari. In pmo casu qñ in herede vniuersali dic q cōtra eum pōt fieri executio sicut poterat contra defunctum: si esset vñus: vt tenet bal. in l. j. C. si aduersus heredi et alex. lato sermone in l. postulante in pñ. in. in. co. ff. ad trebel. In scdo ca

su qñ in herede particulari vel contra tenentes aliquam rem defuncti obligati dic q cōtra eū non pōt executio fieri: vt tenet bal. in d. l. j. pro qua conclusione est glo. et ibi cōis opinio do. in l. iij. C. de conditio. ob causas de quo vide alex. in d. l. postulatē. ¶ Decimo octauo dubitatur vtrum instantia executionis percat p trīennium scdm formā tex. in l. propter andū. C. d. iudi. Circa qd dic q aut fuit lis contestata super tali executione: et perit instantia: vt t3 bal. in l. u. in. n. co. C. de executione. rei iudi. aut non fuit lis contestata sed solūm fuit petita executio: et tunc nō perit instantia imo perpetua vsq ad xxx. ānos. vt t3 bal. in d. l. j. et geor. natā in repe. cle. sepe. d. verbo. signi. fo. xliij. in. in. co. in. fi. ¶ Decimo nono dubitatur vtrū possit fieri executio obligationis l3 notariis coram quo fuit facta deū nari esse notarius tempore quo petitur executio Et dicatis q sic vt t3 bal. in d. l. j. C. de executio rei iudi. ¶ Aligesimo dubitat si debitor: est detrusus in carcere pro debito possit creditor petere sibi satisfieri d bonis predicti debitoris. Et bar. in l. j. in fi. C. de exaction. tribu. tenet q sic quod est bene notandū. ¶ Aligesimo primo dubitat vtrū obligatio habeat paratam executionem etiā in his que in directe probantur. Et dicatis q sic vt tenet abb. in c. cū olim. in. in. co. ad fi. de censibus. ¶ Aligesimo scdo dubitatur vtrū possit contra executionem opponi beneficium vel leian. Et dicatis q sic vt tenet phi. deci. in regula. ij. in. in. co. ff. d. reg. iuris. ¶ Aligesimo tertio dubitatur vtrū obligatio possit vltra debitū pncipale exequi quo ad interessē. De quo quia recipit distinctionē vide per alex. in l. certi conditio. in d. co. ff. si certus p̄cta. ¶ Aligesimo quarto dubitatur vtrū contra executionē possit opponi exceptio non numerate pecunie. de quo q recipit distinctionē vide per bal. in l. sub specie. in fi. C. de postulat. ¶ Aligesimo quinto dubitatur vtrū contra executionē possit opponi exceptio q tabellio qui fecit instrumenta erat excoīcatus tpe quo instrumenta cōfecit Et dic q sic vt tenet bal. in l. j. in fi. co. C. d. iuris. et facti igno De q vide per jo. fa. in q sed cū aliquis in fi. co. in l. de testa. ¶ Aligesimo sexto dubitatur vtrum possit opponi contra executionē q actor qui petiit executionē est excoīcatus. et dicatis q sic p ter. in c. exceptionē de exceptio. et in c. pia. co. ti. li. vi. De q vide per abb. in c. pudentia. g. sexta. de officio delega. et per bal. in d. l. j. C. de iuris et facti igno. et per bal. in l. quotiens. in fi. C. de iudi. ¶ Aligesimo septimo dubitatur vtrū contra executionē possit opponi q iudex q exequitur et excoīcatus: et dicatis q sic p iura supra p̄ime allegata. et tenet bal. in d. l. j. ¶ Aligesi

Materia. l. lxx. z. lxxj. z. lxxij. z. lxxij.

mo octauo dubitat vtrū impediat executio p
restitutionem in integrum a minore petantur
discatis q sic per tex. z ibi bar. in l. minor. autē
magistratus q deniq in vers. Sed z pro senio.
ff. de mino. z tener glo. ff. z ibi jaf. in l. post qz ti
ti. C. de patris. z glo. ff. in c. coram felicia. de ino
tegrum resti. z tener expresse sal. in l. vna in fine
C. ne liceat i vna eadēq causa tertio puo. z idē
r3 ibi alex. in addi. ad bal. licet bal. ibi videatur
tenere contrariū qñ essent iam prolatē due sine
cōformes. sed dictū bal. est cōtra tex. in d. vñ cu
lo. sed et sempronio. z istā opinionem tener frā.

de arecto. in cōsilio. clxx. z fo. fran. latissime in
tractatu prescriptionū. fo. xxxvij. in. ff. co. d. quo
etiā vide per bar. z alex. in l. nñ. q. condēnatum
ff. de re iudi. ¶ In eadem lege ibi. quē remate
se hāga. Ergo postq fuerit factū nō poterit fie
ri oppositio contra executionē. Et hoc disponit
clare lex nra. z poterit esse ratio: quia iam est fa
cta venditio iudicialis. z sus acquisitum parti:
z idē ab ea discende nō potest. vt in l. pfecta do
natio. C. de donatione que sub modo z notatur
in lege nec emere. C. de iure delibe. z in lege si
cur ab initio. C. de donatione z obligatio.

C. lxx. lxx.

¶ La interrupcion en la possession interrumpa la prescripciō en la propiedad: z por
el contrario la interrupcion en la propiedad interrumpa la prescripcion en la posses
sion.

In l. lxx. De materia huius. l. vide tex. glo.
z docto. in l. in q. labeo. ff. de acqui. posses. z
tex. glo. z docto. in leg. sic in rem. C. de prescrip.
xxx. vel xl. au z latissime per Joan. Fran. in tra

cta. prescript. in tertia parte sexre partis. in. q.
quero igitur primo. folio. lxx. in. ij. co. cum. vñ.
seq. vbi late loquitur de materia.

C. lxx. lxxi.

¶ Ninguno sea obligado de se arragar por demanda de dinero que le sea puesta
sin que proceda informacion dela deuda: alomenos summaria de testigos, o de escri
ptura autentica.

In l. lxxj. De materia huius. l. vide tex. z
docto. in l. sciendum. ff. qui satis. cogam. z
in q. sed hodie instit. de satisfactio. z per Linum

z docto. in l. quoniam. C. vt in posse. legator: la
te per bar. in. aubrē. vt iudices sine quoquoq
fragio. q. necessitate. colla. ij.

C. lxx. lxxij.

¶ Ningun juramento, aun que el juez lo mande hazer, o la parte lo pida, no se haga
en sant Vincente de Aunla, ni en el herrojo de sancta Agueda, ni sobre altar, ni cuer
po sancto: ni en otra iglesia juradera sopena d diez mil maravedis para la nra cama
ra z fisco, al que lo jurare, y al juez que lo mandare, y al que lo pidiere, o demādare.

In l. lxxij. Circa materiam huius. l. dubita
tur. vtrum quislibet de populo possit de isto
delicto accusare personas delinquentes contra

dispositionem huius. l. Et dicatis q sic vt re
ner. Bar. in l. j. in. ij. col. in fine cum principio
seq. ff. de publicis iudicijs.

C. lxx. lxxij.

¶ Si alguno pusiere sobre su heredad algun censo, con condicion, que si no pagare
a ciertos plazos, que carga la heredad en commissio, que se guarde el contracto, y
se jussue por el: puesto que la pena sea grande, y mas dela mitad.

In l. lxxij. in prin. Concordat cum disposi
tione huius. l. tex. in l. ij. C. de iure emphy
teo. de quo vide ibi late per Jaf. z docto. z in c.
potuit. d. locato. De qua materia vide latissime
per Spe. in. ti. de loca. q. nñc aliqua. de iure em
phy. z per Bal. in l. rem qua. C. si aduersus ven
di. z in l. si p dote. C. de dotis promi. z p Bar.
in l. colonus. ff. loca. z in l. cū pater. q. liberris. ff.
de lega. ij. z per Bal. in rub. C. de contrab. em
ptio. in. x. q. z per Bar. in l. fraudati. ff. d. pubi

ca. z per Alex. in l. in. q. catho. in. iij. co. ff. d. v
bo. obli. z p Bar. in l. si. mñi z titio. ff. de. vñ. o
bli. z p Pau. de ca. in l. etiā in prin. in. iij. col. ff.
solu. ma. z per Petri. Gheraldi in singu. lxxij.
z per Ludo. roma. in singu. cccij. vñ. z cccij. z
in notabili xxxij. z. cñij. z notabiliter p Joā.
Fa in. s. a deo. instit. loca. z p Bar. in l. si do
mus. q. si. ff. de lega. j. z per Lho. Ferran in cau
rela. xx. z per Jo. lupi de Pala. rub. in sua rep.
fo. ij. in. iij. co. z fo. lxx. in. iij. co. in fine.

C. lxx. lxx.

Ninguno pueda hazer donacion de todos sus bienes aunque la faga solamente de los presentes.

In l. lxx. De materia huius legis vide tex. in l. omnes § ff. que in fraudez credito. z per bar. z do. in l. si. C. de pactis. z per bal. in l. i. in p. col. in versiculo. sed vltimus. C. de inoffi. cio donatio. vbi ponit tres questiones pertine

tes ad materiam huius. l. z vide per Fabianus de monte sancti in tractatu de emptione z vendi. in. vj q. principali in. xv. co. Et vide quāplures limitationes ad istam. l. per Socinus in tractatu fallentiarum in regula. cxij.

La ley del fuero que habla cerca del sacar el pariente mas propinquo la cosa vendida de patrimonio por el tanto, aya tambien lugar quando se vendiere en el almoneda publicata aunque la por mandamiento de juez; y los nueve dias que dispone la ley del fuero se cuenten en este caso desde el dia del remate: con tanto que consigue el que la saca el precio, z haga las otras diligencias que dispone la ley del fuero y la ley del ordenamiento de Alcaua: y asimesmo aya de pagar al comprador las costas y el alcaual si la pago el comprador: antes que la cosa así vendida le sea entregada.

In l. lxx. ibi la ley del fuero. De qua in leg. xij. titu. x. lib. ij. foro. l. z in leg. xij. titu. vij. lib. v. ordina. rega. ¶ In eadem lege ibi. el pariente mas propinquo. Circa materiam huius legis primo dubitatur vtrum dispositio huius. l. habeat locum etiam si res patrimonialis vendatur alicui de eodem genere in remotioni gradu constituto z dicatis q. sic vt tenet jo. fab. in §. Ita tamen institui. de heredita. que ab intestato deferunt. ¶ Secundo dubitatur si plures sint in equali gradu / quis eorum preferatur. Et dicatis q. neuter alteri preferatur / imo oēs equaliter concurrunt. vt in l. vj. titu. vij. lib. v. ordina. rega. De quo vide late per jo. fab. in §. plures iusti. de lega. agna. successio. Quod intellege q. dō res que venditur est diuisibilis. Si tamen cōmode diuidi non possit tunc competat in solidū ei qui primo ad iudiciū emptorē provocauit: z si ambo ad iudiciū eodē tempore provocauerunt emptores / cōpetit habenti maiore partem: si sunt equales / debet forte dirimi. vt tenet notabiliter mattheus de afflictis in tractatu iure protomilesos §. tota hec lex. ¶ Tertio dubitatur vtrum frater vtriusq. coniunctus preferatur in huiusmodi retractu fratri ex vno latere tantū coniuncto. Et dicatis q. sic vt tenet jo. fa. in d. §. si plures. ¶ Quarto dubitat vtrum coniunctus per lineas masculinas preferat coniuncto per lineas femininas. Et dicatis q. non vt tenet jo. fa. in d. §. si plures de quo vide omnino per eundē jo. fa. in §. si. in l. i. de duobus reis ¶ Quinto dubitatur vtrum bastardus confanguineus admittatur ad huiusmodi retractu z dicatis q. sic vt per bar. in l. pronuntiatio. ff. de verbo. signi. z p. abb. in c. aduallu. §. sunt z alij

in pe. co. de rescriptis z idē ten. p. montalius in l. xij. titu. x. lib. ij. foro. l. De quo vide per bal. in l. id quod pauperibus. in. vij. co. in fi. z ibi al. lex. in addi. ad eus. C. de episco. z ecclē. z rochū de curte in tractatu iuris panti. fol. xij. in. iij. co. ante finē z per matthe. de afflictis in d. tractatu in §. tota hec lex. in. vj. co. ad quod benefacti tex. in l. i. titu. xj. per vñ. col. z ita iustitica tam contradictorio iudicio in hac querenti cluitate. ¶ Sexto dubitat si sunt plures in equali gradu z vnus intentauit retractu sine remissione vtrius teneatur alij communicare. Circa qd. breuiter dicat q. aut omnes intentauerunt retractum infra nouem dies: tunc tenetur cōmunicare per ea que dicta sunt in secunda questione aut non tunc ille / vel illi / qui intentauerunt / preferuntur per tex. in d. l. xij. titu. x. lib. ij. foro. l. z in d. l. vj. titu. vij. lib. v. ordina. rega. De quo vide per montalius in d. l. xij. ¶ Septimo dubitatur vtrum filius preferatur nepoti in huiusmodi retractu. z videtur q. sic ideo q. lex dicit el pariente mas propinquo. z filius est propinquoior q. nepos. In contrariū videtur: ideo q. nepos representat personā sui patris / z cōfetur esse in equali gradu. vt in §. cum filius institui. d. heredi. que ab intestato deferunt. ¶ Octauo dubitatur vtrum ius retractandi cōpetat per sonis extraneis ab istis regnis in alijs regnis habitantibus. Et dicatis q. sic vt tenet joan. fa. in l. i. in. vj. co. C. de summa trinit. z fide catholi. ¶ Nono dubitatur si sunt plures cōsanguinei in eodem gradu vtrius oēs debeant constituere vnū procuratorē: an vero possit quilibet agere pro parte sua: z quia questio ista examinatur p. montaliū in d. l. xij. videatis eundē ¶ Deci

mo dubitatur utrum filius ex heredatibus admittatur ad huiusmodi retractum et dicatis quod sic: ut tenet montanus in d. l. xii. et infra dicitur et eo ipso quod predicta res fuit devoluta ad monasterium exiit de familia. Item medius est in habile id est persona ingressi que cessetur de donasse monasterio: ut in auctoribus. Ingressi. C. de sacrosan. eccle. et in re donata non habet locum retractus de quo in hac lege. ut infra dicam. ¶ Decimo septimo dubitatur si aliquis vendidit rem propriam matrimonialem utrum ipsemet vendens admittat ad huiusmodi retractum Et dicatis quod non. argu. tex. in l. sicut ab initio. C. de actioni. et obliga. Item inter vendentem et retrahentem debet esse distinctio personarum: ut clare colligitur ex dispositione huius legis cum suis concordantiis. ¶ Decimo octavo dubitatur utrum venditor admittatur ad huiusmodi retractum mediante aliqua persona sibi subiecta et dicatis quod non: ut in l. nec. et ibi bal. et do. C. de here. instit. ¶ Decimo nono dubitatur utrum consanguineus preferatur in huiusmodi retractu ipsi venditori retrahere volenti de consensu emptoris: quia alias non poterit ut supra proxime dixi. in. xxi. questione Et ista questio movetur per albertum de rosaris in prima parte statutorum in questione. lxxv. ubi tenet: quod aut proximior consanguineus preuenit venditorum: et tunc preferatur consanguineus: ad quod benefacti tenent. in l. ubi acceptum. ff. de iudiciis aut consanguineus non preuenit venditorum: et tunc preferatur venditor: ad quod facit tex. in l. ex hoc edito. §. si quis alienaverit. ff. de aliena. iud. mutan. causa. Sed ut dicamus quod aut venditor: vendidit: et non tradidit possessionem: tunc ipse emptor preferatur ideo quia res dicitur in eadem causa sibi per durare ad quod facit tex. in l. sequitur. §. Item labeo et ibi glo. ff. de usufructu. et glo. in lege. §. si rem. ff. de positi. Item quia in re vendita: et non dum tradita non habet locum retractus: et tenet montanus in dicta lege. xii. aut vendidit: et tradidit possessionem: et tunc preferatur consanguineus. ad quod facit tex. et ibi glo. in d. lege. §. si rem. ff. de positi. Item facit doctrina bar. in leg. sequitur. §. Item labeo. ff. de usufructu. ubi dicit quod emptor etiam vendens et tradens rem et ipse hereditatem irrequisito officio etiam si res condar contractus incidit in consensum. Ita ergo dicendum in proposito. Et ita in terminis tenet in auctoribus de assensibus in tractatu iure promissionis in §. scriptum est in. iii. co. Item facit. l. si in versiculo eo addito. C. qui admitti secundum se cuncta lectram glo. ¶ Vigesimo dubitatur si proximior consanguineus sit heres venditoris utrum admittatur ad huiusmodi retractum Et videtur quod non quia heres non potest venire contra factum defuncti: ut in lege cum a marce. C. de rei

retractio. de qua hic: ut tenet montanus in d. l. xii. et infra dicitur et eo ipso quod predicta res fuit devoluta ad monasterium exiit de familia. Item medius est in habile id est persona ingressi que cessetur de donasse monasterio: ut in auctoribus. Ingressi. C. de sacrosan. eccle. et in re donata non habet locum retractus de quo in hac lege. ut infra dicam. ¶ Decimo septimo dubitatur si aliquis vendidit rem propriam matrimonialem utrum ipsemet vendens admittat ad huiusmodi retractum Et dicatis quod non. argu. tex. in l. sicut ab initio. C. de actioni. et obliga. Item inter vendentem et retrahentem debet esse distinctio personarum: ut clare colligitur ex dispositione huius legis cum suis concordantiis. ¶ Decimo octavo dubitatur utrum venditor admittatur ad huiusmodi retractum mediante aliqua persona sibi subiecta et dicatis quod non: ut in l. nec. et ibi bal. et do. C. de here. instit. ¶ Decimo nono dubitatur utrum consanguineus preferatur in huiusmodi retractu ipsi venditori retrahere volenti de consensu emptoris: quia alias non poterit ut supra proxime dixi. in. xxi. questione Et ista questio movetur per albertum de rosaris in prima parte statutorum in questione. lxxv. ubi tenet: quod aut proximior consanguineus preuenit venditorum: et tunc preferatur consanguineus: ad quod benefacti tenent. in l. ubi acceptum. ff. de iudiciis aut consanguineus non preuenit venditorum: et tunc preferatur venditor: ad quod facit tex. in l. ex hoc edito. §. si quis alienaverit. ff. de aliena. iud. mutan. causa. Sed ut dicamus quod aut venditor: vendidit: et non tradidit possessionem: tunc ipse emptor preferatur ideo quia res dicitur in eadem causa sibi per durare ad quod facit tex. in l. sequitur. §. Item labeo et ibi glo. ff. de usufructu. et glo. in lege. §. si rem. ff. de positi. Item quia in re vendita: et non dum tradita non habet locum retractus: et tenet montanus in dicta lege. xii. aut vendidit: et tradidit possessionem: et tunc preferatur consanguineus. ad quod facit tex. et ibi glo. in d. lege. §. si rem. ff. de positi. Item facit doctrina bar. in leg. sequitur. §. Item labeo. ff. de usufructu. ubi dicit quod emptor etiam vendens et tradens rem et ipse hereditatem irrequisito officio etiam si res condar contractus incidit in consensum. Ita ergo dicendum in proposito. Et ita in terminis tenet in auctoribus de assensibus in tractatu iure promissionis in §. scriptum est in. iii. co. Item facit. l. si in versiculo eo addito. C. qui admitti secundum se cuncta lectram glo. ¶ Vigesimo dubitatur si proximior consanguineus sit heres venditoris utrum admittatur ad huiusmodi retractum Et videtur quod non quia heres non potest venire contra factum defuncti: ut in lege cum a marce. C. de rei

Materia. l. lrr.

tenet *Matthe. in. d. §. licet. ¶* Trigesimoquin-
to dubitatur vtrum huiusmodi retractus habeat
locum etiam si in contractu vditionis dicatur
prout quotidie fit: et si plus valet pretio conuen-
to donauit: siue donationem fecit. Et dic q sic
vtz *Matthe. de Afflictis* in dicto tractatu in
fine totius operis. ¶ Trigesimo sexto dubitat
vtrum habeat locum si proximus consanguineus
intentans retractum atroces iniurias vel impi-
as menius intulerit in consanguineo rem patrie
montalem vendente. Et dic q nō nisi talis ini-
ria sibi sit remissa: vel nisi iniuriatus esset d hoc
contēns: vt tenet *Matthe. de Afflictis in. d. §.*
licet enim. ¶ Trigesimo septimo dubitat vtrum
habeat locum retractus si res patrimonialis p-
mutatur cum alia re. Et dic q nō per rex. in di-
cta lege. xij. et in dicta lege. vj. et vñ. titu. vij. li.
v. ordina rega. De quo vide rex. in lege. xvj.
titu. li. vñ. ordina reg. et *Matthe. de afflictis*
in dicto. §. licet enim. ¶ Trigesimo octauo du-
bitatur vtrum habeat locum si res patrimonial-
is permutatur cum alia re interueniente etiam
pecunia. De quo quis recipit distinctionem vi-
de p *Bar. et Alex* in addi. ad *Bar. in l. aristo.*
si de donatione. et p *Fabianū de Monte sciti* in
tractatu de emptione et vendi. in scda questione
in. vj. col. et per *Montal.* in dicta lege. xij. et per
Bal. in preclud. s. feudorū. in. iij. co. ante finem.
¶ Trigesimo nono dubitatur vtrum habeat lo-
cum huiusmodi retractus si res patrimonialis
vcedatur cum re non patrimoniali simul et vno p-
rio Et quia questio ista recipit distinctionem vi-
de per *Mattheū de afflictis* in dicto tractatu.
in vltimo folio totius operis. in. iij. col. et in §. for-
ptus est in. iij. co. ¶ Quadragesimo dubitatur
vtrum habeat locus si res patrimonialis derur
aliqui in soluti pro obito. Et dic q nō: vt tenet
Montal. in dicta lege. xij. et *Matthe. in dicto*
tractatu. in. §. pater. in. v. co. et tenet *Specu.* in ti-
tulo de emptio. et vendi. §. nunc dicendū. el. ij. in.
vj. co. in verticu. sed pone statutu. Sed contra-
rū tenet *Jo. fabian. leg. iij. C. de curcio.* Qua
propter p concordia dic q aut predicta res fuit
in soluti dars a iudice: tunc non habet locum
retractus: nisi interueniat fraus vel dolus iudi-
cis vt tenet *Joā. de placita* notabiliter in lege si
quis. C. de iudis pñomonia. li. xj. in fine co. Sz
hodie per istā legem idem est quādo datur per
iudicem sicut quando per parrem. Aut fuit da-
ta in solutiū per parrem: et tunc habet locū re-
tractus. vt tenet *Joā. de placita* in dicta lege. si
quis. ¶ Quadragesimo primo dubitatur vtrum
consanguineus proximus qui prestauit consen-
sum ad vendendum admittatur ad huiusmodi
retractum. De quo quis recipit distinctionem

vide per *Matthe. in dicto tractatu. §. tota hec*
lex. in. xij. co. De q vide per Bal. in. c. §. pte
rea. quibus mō. feudū amita. in vñbus feudo.
¶ Quadragesimo secundo dubitat vtrum penitētia
cōtrahenti a contractu discedenti noceat cō-
sanguineo ad hoc vt non admittatur ad huius-
modi retractū. Et dic q non vt tenet *Matthe.*
in dicto tractatu in. §. scriptū est. in. iij. co. pro q
bene facit doctrina *Bal.* in lege. si cōstāte. an-
te fi. C. d. donatōe ante nup. vbi dicit q postq
est ius questum gabellario non possunt partes
in eius preiudiciū recedere a contractu ita in p-
posito nostro. Sed *Montal.* tenet contrariū in
dicta lege. xij. quem vide. Sed certe prima opi-
nio videtur verior quādo contractus venditio-
nis esset iā perfectus et esset processum ad tradi-
tionem vel ad aliud: quod loco traditionis ha-
beretur vel si esset translatū domitū ius licet non pos-
sessio in emptorē. per ea que dicit *Bal.* in leg. §.
C. quando liceat ab emptio. disce. Si tamē con-
tractus remaneret in puris terminis et non esset
ad vltiora processus: tunc tene opinionē *Mo-*
tal. et ita etiā *Matthe. in dicto loco.* ¶ Qua-
dragesimo tertio dubitatur vtrum habeat locum
huiusmodi retractus si primus emptor statim alie-
nauerit rem. Et dicatis q sic: vt tenet *Montal.*
in dicta lege. xij. ¶ Quadragesimo quarto du-
bitatur si res patrimonialis vendatur sub con-
ditione scilicet q si consanguineus intentauit
rit retractū res sit in empta vtrum isto casu ha-
beat locū huiusmodi retractus. Et dic q nō: vt
tenet *Matthe. in dicto tractatu. §. scriptū est in*
v. co. ¶ Quadragesimo quinto dubitat si cōtra-
ctus venditionis fuit nullus vtrū habeat locum
retractus. De quo vide per *Linum* in lege si §.
Sed quia. in fi. co. C. cōsa. de lege. vbi conclusi
ue tenet q aut lex simpliciter dic q re patrimo-
niali vendita comparat ius retractadi prout lo-
quuntur iñe leges de ista materia loquentes: et
tunc habet locū retractus: quia sufficit cōditio-
nez semel sterisse. vt in lege. si quis. de insti. et sub
sti. sub condi. fa. Aut dicit q ille qui tenet domi-
niū rei alienate teneatur reddere cōsanguineo
et tunc non habet locum cum non sit verificata
conditio. et ita etiā tenet *Iderrus.* quē refert
et sequitur *Linus. ¶* Quadragesimo sexto dubi-
tatur vtrum huiusmodi retractus habeat locū in lo-
catione. Et credo q non attentamente nostra-
rum legum licet *Mattheus* in dicto. §. tota hec
lex. in. x. co. teneat contrarium. quem vide.
¶ Quadragesimo septimo dubitatur vtrum hu-
iusmodi retractus habeat locum si res pñomonia-
lis semel fuerit licite alienata extra familiā con-
sanguineorū et nunc alienat per tertium extraneū
a familiā. Et dic q nō: quia cum semel fuit facta

cū habeat locū in re / q̄ depēdet a p̄mōmo ma
 terno sicut p̄mō. z dicatis q̄ sic / cū leges iste lo
 quantur ḡnaliter: z ita ḡnaliter debet intelligi
 vt in d. p̄mo. ff. de publicat: z ita iz mōtalū
 in d. l. xij. ¶ Sēdo dubitatur / vtrū sufficiat q̄
 p̄dicta res dependeat a solo p̄fe vel mife ad hoc
 vt dicatur de p̄mōmo. z mōtalū in d. l. xij. re
 net q̄ sic. ¶ Tertio dubitatur / si p̄f v̄didit alī
 quā res non habuit a p̄mōmo p̄ris vel ma
 tris sed ipse eā acquisiuit vtrū eius filius possit
 illa retrahere z intentare remissionē. z videtur
 q̄ non ideo / quia talis res nō dicitur de parric
 monio: cum viuens nō dicatur habere patrimo
 nium: vt in l. nemine. z ibi gl. z in l. qui sup̄stitis.
 ff. de acqui. her. sed contrariū iudicatur z pra
 cticatur attēta mēre h̄az legus. ¶ Quarto du
 bitatur / si sunt duo fratres / quoz vnus acquiuit
 plura bona z mortuū: an eius bona dicatur de
 patrimonio ad hoc vt ei frater admittatur ad
 retractū. z dic q̄ nō: vt tenet mōtal. in d. l. xij.
 ¶ In eadē lege ibi: p̄ los nueue días q̄ dispōe
 circa hoc p̄mō dubitatur / vtrū isti nouē dies
 currat cōtra minores vel p̄tra absentes / vel ig
 norantes. z mōtal. in d. l. xij. tenet q̄ nō. S
 cōtrariū disponit leg. in l. vñ at. vñ. li. v. ordin.
 reg. z in l. xxvij. ff. lib. vñ. ordi. rega. z ita pra
 cticatur quotidie. ¶ Secundo dubitatur: vtrū
 isti nouē dies currat a t̄pe venditiōis / vel a t̄pe
 traditiōis rei. z videtur q̄ a t̄pore traditiōis
 incipiunt currere / z nō a t̄pe venditiōis: vt te
 net uat. in d. §. tora bec leg. in vñ. col. z est gl.
 in §. si in glo. §. in iustit. de emptio. z vendi. vbi te
 net / q̄ venditio nō dicitur perfecta ante traditio
 nem rei. Item q̄ ante traditiōē nō dicitur res
 alienata. vt in l. alienari. ff. de verbo. signi. z in
 l. traditiōibz. C. de pactis. Sed contrariū iz
 mōtal. in d. l. xij. vt dicit in xxvj. supra eo. attē
 ta dispositiōe barum legum / z ita quotidie
 practicatur. ¶ Tertio dubitatur / si venditio sit
 conditionalis / a quo tempore incipiāt currere
 isti nouē dies. z dic q̄ a tempore existētijs cō
 ditiōis / vt tenet mōtal. in d. l. xij. z matthe.
 in d. §. pater in v. co. ¶ Quarto dubitatur / si li
 gatur super nullitate contractus inter empto
 rem z venditorē / a quo tempore incipiunt cur
 rere isti nouē dies. z dic q̄ a t̄pore sentētiē la
 te in fauore emptoris / z non ante: vt tenet mō
 talus in d. l. xij. de quo vide q̄ dixi in q̄stio
 ue. xlv. supra eo. ¶ In eadē lege ibi / con tanto
 quo configne el q̄ la faca el precio. Hora ex ista
 l. q̄ ad hoc vt habeat locum retractus / requirit
 q̄ consanguineus infra nouē dies cōsignet si
 ue deponat pretium pro quo res patrimonialis
 fuit vendita: de quo vide late per bal. in d. m. l.
 accepta. C. de viuris. z p̄ bar. z doc. in d. p̄eto.

Materia l. lxxj. z. lxxij. z. lxxijj

§. si quis paratus. ff. de noui opis nuntia. z per alexa. in. l. si mora. ff. soluto matrimonio: z per montalium in. d. l. xij. ¶ Sed dubitatur vtrū sufficiat deponere aliud loco pretij. z dic q nō per leges huius regni in ista materia loquētes in quantum dicunt. de el pretio. z idē tenet mō talius in. d. l. xij. z est de mente barr. in. l. paulus. ff. de solutio. quod est verū: nisi deponatur vas argenti tanqz massa: quia tunc sufficeret. vt tenet Barro. in. d. l. paulus. z montalium in. d. l. xij. z Jo. de placet in. l. vna. C. de collatione cris lib. x. in. l. quotiens. C. de successoribus ppositi. z archa. in. l. x. z ita quotidie praticatur. ¶ In cadē lege ibi: aya tambie lugar quando se viediere en el almoneda publica. per istas legē corrigitur rex. in. l. cxxj. in. l. xpi q cōtrariū disponit. ¶ In cadē lege ibi: aya de pagar al cōprador las cosas y el alcauala. Nota ex ista lege q etiā de re vendita in publica sub

astatione debetur gabella. quod tñ lūmā vno modo de q in. l. vii. in legibz. de las alcualas. ¶ Sed pūo dubitat: si res pñimonialis sit vendita persone priuilegiata/ q nō tenetur soluere gabellā ratione priuilegij/ vtrū proximior consanguineus intentans retractū teneat soluere p sone pñdicte priuilegiare gabellā/ ac si in rei veritate talē gabellā solūisset predicta persona priuilegiata de quo vide per cinum z bal. in. l. nec per se. C. de here. institut. z per marth. in. d. §. pñ in. v. co. z per montal. in. d. l. xij. vbi magis cōmuniter concluditur q non tenetur talem gabellā soluere. ad quod bene facit ista lex/ in qñtum dicit: y el alcauala si la pago. quasi dicat si non soluit gabellā non debet ibi solui. ¶ Secundo dubitatur/ vtrum consanguineo debeat restitui fructus per emptorem percepti ex predicta re patrimoniali retracta. de quo vide per montalium in. d. l. xij.

Cley. lxxj.

¶ Quando muchas cosas fueren vendidas por vn precio que sean de patrimonio, o auolengo, quel pariente mas propinco no pueda sacar la vna, z dexar las otras, si no que todas las aya de sacar, o no ninguna dellas: pero si las dichas cosas fueren juntament vendidas por diuersos precios, en tal caso pueda el pariente mas propinco sacar la que de ellas quisiere, baziendo las diligencias z solēmidades en las dichas leyes del fuero z ordenamiento contenidas.

In l. xij. ibi: no pueda sacar la vna/ y dexar las otras. circa materiam hui? l. primo dubitatur: si res patrimonialis fuit vendita cū re non patrimoniali vno pretio/ an possit per consanguineum retrahi. z dic q sic. vt tenet marth. de afflictis in. d. §. scriptum est. in. ij. co. ¶ Secundo dubitatur/ retento eodem themate/ vtrū consanguineus cōpellatur retrahere rē nō pñ

montalem vno pretio venditā cū re pñimoniali z dic q nō. vt t3 marth. in. d. §. scriptū ē. in. ij. co. ¶ Tertio dubitat/ vtrū consanguineus possit inuito emptore retrahere rē nō patrimoniale venditā vno pretio cum re patrimoniali. z dic q non. vt tenet marth. in. d. §. scriptū est. in. ij. co. de q materia vide bar. z do. i. l. scire debemus in pñ. ff. de verbo. obli. q dixi in. l. sup. pñima.

Cley. lxxij.

¶ Quando la cosa que es de patrimonio, o auolengo se vendiere fiada, que el pariente mas propinco la pueda sacar por el tanto assi mismo fiada, con tanto que dentro de los dichos nueve dias de fianças bastantes a vista de nuestra justicia que pagara los marauedis por que assi fue vendida al tiempo que el comprador estaua obligado.

In lege. lxxij. De materia huius legis vide que late dixi in lege. lxx. supra eod. vbi

inueniētis aliquas questiones pñtinentes ad istam legem.

Cley. lxxijj.

¶ Quando el pariente mas propinco no quisiere, o no pudiere, sacar la cosa vendida por el tanto, el pariente mas propinco signiēte en grado la pueda sacar: z assi van de grado en grado por todos los parientes dentro del quarto grado: con tanto, que sea dentro de los dichos nueve dias, z con las otras diligencias contenidas en la dicha ley del fuero z ordenamiento.

In l. lxxiiij. vbi / el pariente mas propinquo
significante en grado. per ista. l. corrigi't rer.
in. l. xij. ti. x. li. iij. foro. l. z in. l. vj. ti. vij. li. v. ordi.
rega. q in hoc dicitur articulo disponunt con
trarium. ¶ Sed circa hoc dubitatur / vtrus ad
petitionem consanguineorum in vltiori gra
do positum possit per iudicem propiniori cō
sanguineo assignari tempus infra nouem dies
in quo declararet an velit intentare retractus vel
ne. z dic q sic / puta assignando terminum trius
vel quatuor dierum vt z cius in. l. manifesti
sim. in. l. ij. colu. in medio. in versiculo. vltimus
quero. C. de furtis. In eadem lege sibi. dentro
del quarto grado. nota ex ista. l. q ad hoc vt cō
sanguineus admittatur ad retractus / requirit
q sit cōsanguineus infra quartū gradus / alias
nō poterit retrahere / nec cōpetit sibi ius retra
hendi. ¶ Sed circa hoc pū. nō dubitatur / vtrū
debeat esse consanguineus illius / a quo res pū
mortalis habuit originem / an vero illius / qui
nunc vendidit / credo q sufficiat q sit consan
guineus illius / qui vendidit / deo / quia lex ista
loquitur generaliter / et in vno qz alio / ergo ge
neraliter debent intelligi. vt in. l. de pretio. ff. de
publica. Item quia ratio / propter quam cōsan
guineus pōt intentare retractū est / ne res exeat
de familia / z parentela. iuxta rer. in. l. p. eo. §. pre
dium. ff. de leg. ij. z in. l. parent. filium. in pū.
z in. §. filiam suam. cum duobus sequ. ff. de le.

¶ Ley. lxxiiij.

¶ Quando concurrer in sacar la cosa vendida por el tanto el pariente mas propin
co con el señor del directo dominio, o con el superfiario, o con el que tiene parte en
ella, por que era comun prefiera se enel dicho retracto el señor del directo dominio,
y el superfiario, y el que tiene parte en ella al pariente mas propinco.

In l. lxxiiij. vbi. con el señor del directo do
minio. Nota ex ista. l. q etiam in re emphi
teorica / censuali / vectigali / vel feudatili / habet
locum retractus. De quo vide per Mathe. de
affictis in tractatu de iure protomisco in. §.
tota hec lex in. l. ij. z in. l. xij. co. z per Joā.
fabri in pū. instit. de emptio. z venditio. z per
Doutal. in. l. xij. titu. x. li. iij. foro. l. z vide que
dixi in. l. lxx. supra. Item an habeat locum in
usu fructu vide per bal. in. l. si maritus. C. de in
officio testa. z per martineus de affictis in. d. s. tota hec lex
in. l. ij. z in. l. xij. co. ¶ In eadem. lib. iij.
con el q tiene parte en ella. nota ex ista. l. q etia

ga. ij. q ratio militat etiam in isto casu / ad qd
bene facit doctrina bar. in. l. si cognatus. ff. de re
bus dubijs. vbi dicit / q legatum factum cogna
tis intelligitur de cognatis testatoris. ita in p
posito intelligatur de consanguineo venditoris
z ita practicitur. ¶ Secundo dubitatur / vtrū
quartus gradus includatur vel excludatur in
dicta computatione consanguinitatis. z credo
quod includatur / iuxta rer. in. c. non debet. §. p
hibito. de consanguini. z affini. ¶ Itē qz dictio /
intra / cōprehendit vltimum terminum / z pon
tur inclusiue. vt tenet bar. in. l. §. in. pū. z in. §. j.
ff. de officio prefe. vbi. Sed in lege nostra po
nitur dictio intra quartum gradum / ergo. zc.
¶ Tertio dubitatur / vtrū computatio gradus
debeat fieri secundum dispositionem / z comp
tationem iuris canonici / an secundum compu
tationem iuris ciuili. z dic q debet fieri secun
dum computationem iuris ciuili. / z non scdm
computationem iuris canonici etiam in terris
ecclesie / quia computatio gradus / que fit de iu
re canonico / duntaxat habet locum quo ad ma
trimonia / nō tamē quo ad alia / vt tenet glosa z
doctores in. §. hactenus. Institura de gradibus
cogna. z idem tenet Cuius / Baldus / Salice.
Alexan. Zafon. z doctores in lege final. C. de
successorio edicto. z idem tenet Felinus in. c. li
teris. de constitutio. vbi dicit hanc esse commu
nem opinionem.

¶ Ley. lxxv.

¶ Si alguno vendiere la parte de alguna heredad que tiene comun con otro, en ca
so que segun la ley dela partida la pudiera el comunero sacar por el tanto, sea obli
gado el que la quisiere sacar a consignar el precio enel tiempo z termino z con las

in re comuni licet non patrimoniali habet lo
cū retract. de quo vide in. l. lxxv. infra prima.
¶ In eadem lege ibi / prefiera se enel dicho re
tracto. Nota ex ista lege / q dominus directus
preferitur in huiusmodi retractu consanguineo
dñi nō vtrū puta emphiteote z similib. ¶ Se
cundo nota / q in huiusmodi retractu habens
rē cōmunem cū illo / qui vendidit rē patrimonial
lem / preferitur proximiori cōsanguineo. Quod
est notādus z quoridianum. ¶ Per qd corrigitur
doctrina martineus de affictis in. d. s. tota hec lex
in. l. ij. co. z in. §. Item de ipso. vbi contrarium
affirmat. quem vide de materia.

Abaterla. l. lxxv. z. lxxvj.

diligencias z solemnidades de la manera que la pudiera sacar el pariente mas propinco quando fuera de su patrimonio z anolengorde fuerite q lo contenido en la dicha ley del fuero z ordenamiento de Alenya, y en estas nuestras leyes, aya lugar z se platique en caso que el comunero quiere sacar la cosa vendida por el tanto.

In l. lxxv. ibi en caso q segun la ley dela parida. de qua in l. lv. ti. v. par. v. z in l. sup. p. rima. Et sic nota ex ista. l. iuncta. l. sup. proxima z. d. l. lv. q etia in re coi lz no pñmoniali habet locū retractus p q corrigi re. in l. falso. C de coi rerū aliena. z i. l. dudū. C. d. otabe. emp. Sz circa istā materiā pñio dubitat / si res cōis sit diuisa taliter / q quibet dñz bz parte suaz de terminatū lz pars vñbz sit cōneza alteri vñbz de cas adhu cōis ad hoc vt habeat locū retract? z vide q nō ideo q res diuisa nō dē cōis: vt i l. j. z in l. si qd putans. in prin. ff. cōis diuidū. de quo vide rep. z do. in l. gar. s. j. ff. de lega. h. z p mathe. de afflicis tractatu d iure promiscos in s. tota hec lex. in. vj. co. in versu. iij. nota. Se cñdo dubitat / si plures habēt rē cōem p fneqñ bz prib? si pars vñbz vēdat / an aliñ admittantur ad huiusmodi retractū scdm pte / quā qd ha bz: au vñ. Et equaliter / dic q admittunt scdm ptem quā qd habet / z nō eqliter: vt t3 mathe. de afflicis in. d. tractatu in. s. vt infra. triginta in. fr. co. z idē t3 fabia. de mōte sancti in tractatu d emp. z vēdi. l. iij. q. in. rj. co. cñ seq. qd est verū / nisi ille q bz maiorē pte offerat minimuz pñt: t3 habēs minorē pte offerat inf. noues dies mai? dubit? tñc q pl? obuluit pl? habebit: vt t3 fabia. in. d. loco. ad qd bñ faciūt leges i ista ma

teria loquētes. **T**ertio dubitat / vñbz habeat locū retract? / si res cōis vēdat siml? z vño pñio cū re nō cōi. z dic q sic: vt t3 mathe. in dicto tractatu in. s. scriptū ē. in. ij. co. i. s. pf. in. vñ. co. vbi dclarat qñter debeat tñc estimari talis res cōis **Q**uarto dubitat / resēto eodē themate vñbz possit inuito emptore retrahere ēt rē non cōem vño pñio venditā cū re cōi et dic q nō: vt tenet mathe. in. d. s. scriptū ē. z in. d. s. pf. **Q**uinto dubitat / vñbz inretans re missionē / possit cōpellī p emptore retrahere rē nō cōem vēditā vño pñio siml? cū re cōi. z dic q nō. vt t3 Mathe. in. d. s. scriptū ē. z in. d. s. pf. **S**exto dubitatur / vñbz cōperat marito i? retrahēdi rē cōmūne cūz re do. talit? z dic q sic / vt t3 mathe. s. pf. in. ij. co. **S**eptimo dubitatur / vñbz habeat locuz retractus si res cōis vēdat p alia re z p certa pecunie quā titate siml. de quo vide q dixi in l. lxx. sup. co. z p mathe. in. d. s. pf. in. iij. co. **O**ctauo dubitatur / vñbz i? retrahēdi rē cōez trāsmittat ad heredes z dic q sic. vt t3 mat. l. v. i? in l. xvj. i. ij. co. rō est qz hoc casu i? retrahēdi nō ppetit iure sanguinis / s3 rōne cōionis quā babz tñ heres q3 eius defunct? in cui? locuz successit. **N**ono dubitat / vñbz i? retrahēdi i casu nō pos. cedē alit? z dic q sic factū ē in cui cedē pñtū i re si cedat cedēs alit? vñ nō: vt tenet mathe. in. d. s. pf. in. iij. col.

C lxx. lxxvj.

Casandamos que a ninguno de nuestras justicias por enemigo en rebeldia sin p uança legitima z passados tres meses a lomenos despues de la condenacion, z que sea pedido por el acusador, y si de otra manera lo diere, que sea en si ninguna la sen tencia que sobre ello se diere en lo que toca a dar lo por enemigo.

In l. lxxvj. in pñ. d. ordat rep. i. l. elvñ. l. l. sty l. s3 pñio dubitatur / vñbz. l. ista sit rōnabilis z iusta. z dic q sic: vt t3 bar. z do. i. l. oēs ppli in vñ. co. ff. de iustl. z iure. **S**cdo dubitatur / vñbz l. ista sit corrector: la iuris ciui. z cōis. d q vide p bar. i. l. vt vi. l. j. co. ff. d iustl. z in. **T**ertio dubita t? vñbz liceat bānitis ad fut necessariā dñsionē occidere pñonas d qbz i hac. l. cūz regularitur talis dñsio sit pñmissa z licita / si pñone d qbz hñc / volunt ipsos bānitos occidere. z dic q non vt t3 bar. z do. i. d. l. vt vi. l. iij. co. **Q**uarto dubi tat? vñbz pñone. d qbz i hac. l. possint nō solus oc cidere bānitos. s3 ē eoz p sangui. z amicos pro eis fē dñsiof opponētēs. z dic q sic: vt t3 alex. i addi. ad bar. i. d. l. vt vi l. iij. co. **Q**uinto dubita t? vñbz pñone / d qbz hñc / pñsumatur i dubio occide re bānitos causa reipub. ex pñmissioe bñi? l. z ad vindictā publicam / an vero ad vindictā pñrias

De quo vide petrū gerar. in sing. rñsq. z credo q pñsumatur ad vindictā pub. concurrentibus qualitatibus de qbz hñc. **S**exto dubitatur / vñbz persone / de quibus hñc / possint occidere bāni tos extra territorius illi? iudicis q prulit finas pñra eos. de quo vide p bal. in. l. cunctos pñpos in. vñ. co. in. fi. C. de sum. tri. z fide carb. vbi t3 / q sic ēt in alio regno: dñz tñ ibi nō depñdantur. ad qd bñ faciunt notata p doc. in. l. si ff. de furis dñ. omnium iudi. **S**eptimo dubitatur / vñbz persone / de quibus hñc / possint occidere bānitos captus a iudice in manib? iudicis. de quo vide per bar. in. l. ciuifidē. s. si. ff. ad. l. comelia. de fide. z p gādī in tñ. de bāni. p malef. p totaz. vbi cō cluditur q non possint talem bānitum occide re. Sed si de facto occidant. talem bānitum non patietur penam ordinariam per rex. nota bñem in. l. si adulterum cum incestu. s. impera

rores. ff. ad. l. iul. de adulter. qui commendatur per abb. in c. olim ex litteris in. li. co. de rescrip. ¶ Octavo dubitatur. Si Titius occidit Sennam fuit ad mortem condemnatus: et factus inimicus parentibus secundum dispositionem huius legis: et postea habuit pacem a parentibus Titij mortui. et postea iste Titius fuit occisus a quodam filio Sennam mortui: qui tempore pacis et concordie erat infans. utrum iste filius Sennam qui propria auctoritate vendicauit mortem patris: puniatur pena mortis. et dic qd nō: vt tenebatur liter paulus de ca. in consil. cxxij. in secundo volum. ad quod bene facit rex. in dicto. §. imperatores. et quod dicit abb. in dicto. c. olis. ¶ Mono dubitatur: si aliquis occidat bānctum anteaqz datur parentibus p inimico: puniatur aliqua pena. et dic qd sic per tex. in l. iij. titulo. xvij. lib. iij. foro. l. iij. in lege. xlvij. in legibus styli. Credo tamen qd non patietur penam o dinariarum: ideo quia iusto dolore fuit motus per tex. in dicto. §. imperatores. et per ea que dicit Abb. in dicto. c. olim. in. li. co. ¶ Et in materia vide oino pbi.

¶ Lex. lxxvij.

¶ Por el delicto que el marido o la muger cometiere aun que sea de heregia, o de otra qualquier calidad no pierda el vno por el delicto del otro sus bienes, ni la mitad de las ganancias auidas durate el matrimonio. et mandamos que sean auidos por bienes de ganancia todo lo multiplicado durate el matrimonio: hasta que por el tal delicto los bienes de qualquier dellos sean declarados por sentencia: aunque el delicto sea de tal calidad que imponga la pena ipso iure.

Item. l. lxxvij. De materia huius legis vide rex. et docto. in lege secunda. C. de vxor pro marito. et in lege res vxoris. C. de donatione inter virum et vxorem. et in lege sancimus. C. de penis. et in lege prima. C. ad. l. iuliam de vi publica. et text. in lege si quis post pac. C. de bonis

proscriptio: et text. in lege. xxv. titulo. xij. partira. y. et text. et ibi per montalium in lege. xij. titulo. xx. libro. iij. foro. l. i. et Joan. lupi de pala. rub. in sua repetitione folio. xxxix. cum sequen. Et vide que per me dicta fuerunt in lege decima sexta supra eo.

¶ Lex. lxxvij.

¶ La muger durante el matrimonio por delicto pueda perder en parte, o en todos sus bienes dotales de ganancia o de otra qualquier calidad que sean.

Item. l. lxxvij. in principio cum dispositione huius legis concordat textus in lege quinqz legibus. ff. de bonis damna. De qua materia vide ibi per Bart. et per eundem Barro. et Alexan. in lege. finita. §. si de vectigalibus. ff. de damno infecto. ¶ Limita tamen primo dispositionem huius legis: quando maritus fecit pactum cum vxore lucrando dotis: quo casu maritus propter delictum vxoris non priuabitur dote: vt per Bart. in dicta lege. quinqz legibus. ¶ Secundo limita: quando ille qui dorem promissit stipulatus est dorem sibi reddi soluto ma-

trimonio. per rex. iuncta glosa et doctrina doctorum in lege si dorem. C. de iure dori. de quo vide per bal. in lege illud. C. communia vtriusqz iudicii. et vide rex. in lege. cum pater. §. partem certam. ff. de legatis secundo. ¶ Et an in casu in quo confiscatur dos maritus debeat priuari comodo dotis constante matrimonio. vel nō. vide per Bar. Alex. et docto. in l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de damno infecto. et per Sal. in lege. si quid etiam. C. de bonis proscriptio. nis. et Joan. lupi de Pala. in sua repetitione folio. xij. in. li. co.

Matéria. l. lxxix.

Lex. lxxix.

Ordenamos y mandamos, que las leyes destes nuestros reynos que disponen que los hijos dalgo y otras personas por deuda no puedan ser presos, que no ayan lugar, ni se platiquen, si la tal deuda descendiere de delicto, o quasi delicto: antes mandamos, que por las dichas deudas esten presos como sino fuesen hijos dalgo o exemptos.

In l. lxxix. nota ex ista. l. q. nobilis: qui vulgaritur dicitur fiso dalgo: nō pōt p debito ciuil in carcerari: vt in l. iij. ti. ij. li. iij. ord. rega. t p bal. in l. ij. in. fi. C. q. bonis cedere pos. qd limitat in arredatario gabellaz: vel fiscali: vt in d. l. iij. ti. ij. li. iij. ord. re. vñi tñ. d. q. debito: fiscalis vel reg. pōt facere cessione bonoz sicut debito priuati: vt tñ bal. in l. nemo carcerē. C. d. exactor r. tribuli. r. **S**cdo nota: q. talis nobilis pōt incarcerari pro debito descendenti ex delicto: vel quasi delicto. Et in hoc lex ista est notabilis:

Sed primo dubitatur: qd dicitur fido dalgo, d quo vide de rex. in l. ij. in. fi. t in l. iij. ti. xij. par. ij. vbi dicitur ponitur q. natus ex parte nobilis: d nobilis: l. s. eius mater non sit nobilis. Sed contra natus ex parte immobilis licet eius mater sit nobilis: nō d nobilis, d quo vide in pragmaticis huius regni fo. c. lxx. cum seq. t in l. lxx. xij. in l. styli. t la re per Joa. lupi de pal. arube. in sua rep. fo. iij. in. in. co. cum quatuor seq. t lat. fo. xv. in. f. co. cum seq. vbi declarat an possit descendere nobilitas ex parte matris. **S**cdo dubitatur: vtr vroz de gaudeant nobilitate maritorum. Et dic q. licet etiam post mortem maritorum. vt in l. femine. ff. de senato. t in l. vj. ti. ij. li. iij. ord. in rega. t in pragmaticis huius regni fo. cl. de q. vide Geo. natan in rep. c. quantus pactis. de pactis li. vj. in lro. co. **T**ertio dubitatur: vtr bastardi gaudeant nobilitate patrum. de quo vide q. late dixi in l. xij. supra co. ti. **Q**uarto dubitatur: vtr nobiles de qbus in hac. l. possint renunciare bñificio huius. l. cum similibus: taliter: q. pro debito ciuili possint incarcerari. Et videtur q. si ideo q. quilibet pōt renunciare privilegio suo. vt in l. si qd in conferibendo. C. de pactis. S. q. nobilis nō possit incarcerari ep̄i uilegiū: ergo bñ pōt renunciar. l. s. pñmissis nō obstat p̄trariū credo veri: p. ter. l. l. li. bō. i. pñ. f. ad. l. ad. q. vbi dicitur: nō est dñs est dñs mebroz suoz. Si non est dñs ergo non potest mebra sua obligare: cñ sit certū q. nemo possit obligare q. sua nō sunt. vt i. l. s. t in l. p. e. t in l. f. C. de rebus alienis non alie. t per hoc patet responsio ad fundamentū pro parte contraria adductū **Q**uinto dubitatur vtr legi doctores t medicos possint pro debito ciuili incarcerari. t dic. q. nō vt tenet marhe. mathefala. in notabili. li. **E**t idem credo in

aduocato: per ea q. dicitur bar. in l. f. C. de aduoc. duorum iudicū. t per guidū in tractatu de tome. in. fi. co. t gadinū in. ti. de qstio. i. vñ. co. t p alex. in l. ex libe. in pñ. in addi. ad bar. ff. de qstio. t de rex. l. l. ij. ti. xij. par. vñ. **S**exto dubitatur: vtr nō nobilis: de quo i hac lege / possit torqri. t dic q. taliter q. nō vt in l. i. milites. t in l. d. curiones. C. de qstion. t in l. iij. ti. ij. li. iij. ord. rega. qd pñ fallit in crimine lese magestar. in duobus caplis tñ. fcs: quando contra principē vel re publica dñtatur. vt in d. l. de curiones. C. de qstio. t in l. iij. ti. iij. C. ad. l. iul. i. maie. **S**cundo fallit in crimine hereseos. vt tenet q. in d. l. iij. C. ad. l. iul. i. maie. t ang. de arctio in tractatu maleficiorū in glo. fama publica pcedente in. xij. co. fo. pñ. in. iij. co. **T**ertio fallit in casu rex. in l. ij. ti. xij. par. vñ. in fine. d quo vide per Guidū in tractatu de tormentis. in. n. co. **Q**uarto fallit quādo testis vacillat. vt tenet Bart. t do. in l. ex libero. in pñ. ff. de qstio. **Q**uinto fallit: qñ cōiunctur demandat: vt quia testificauit se non interfuisse negotio. vel in terfuisse t probat p̄trariū. vt tenet bar. in d. l. ex libero. t idē tener pal. in his duob: casib: supra proximis. in l. iij. in. ij. co. C. de qstio. de q. etiā vide p alex. in addi. ad bar. in l. de minor. c. pluri muni in pe. co. in parte causis breuiozib: ff. de qstio. S. hodie talis nobilis in pñmissis duob: casib: torqri nō pōt vt ē rex. valde notabilis in l. vñ. ti. xij. par. vñ. t in l. xij. ti. xij. p. iij. **S**exto fallit in nobili furti cōmittēte. q. ppter furti perdit nobilitatem: t per consēqns poterit torqri vt est rex. notabilis scdm sal. ibi. in l. i. C. qñ liceat vniqz sine iudice se vendicare. de q. vide per abb. in. c. pastoralis. in. f. co. de officio dele. ga. **S**eptio fallit in nobili exercenti vile officii: propter qd p̄dit priuilegiū: vt in l. vna. C. negociatores ne militēt. li. xij. t in l. milites. la. ij. cñ. l. seq. q. incipit militares. C. d. re militari. li. xij. de q. vide late p jo. de plate. in l. ne qd. C. de dignita. li. xij. **S**eptimo dubitatur: q. licet pbeatur nobilitas. De q. vide per jo. de pla. in l. f. in fine. C. de digni. li. xij. t pragmaticis vtr regni fo. xlij. cñ seq. **O**ctano dubitatur vtr sint alic pñone de iure nō possunt torqri t dic q. sic pro cuius declaratione est notandū q. repñunt aliqui cas: in quib: qd l. torqat contra se nō tñ

pōt torq̄ri ōtra alii. Itē repiunt alii casū i q̄b9
nō pōt torq̄ri ōtra seips. Et primus casus in quo
quis nō pōt torq̄ri ōtra alii torq̄ri ē in domesticis/ qui
nō torq̄t ōtra domesticū. vt est rep. t̄ ibi bar. l. i.
i. s. ad questionē. ff. de q̄stio. Scd̄s casus est/ in
socio criminis regulariter. vt in. l. i. ff. C. de accu
sario. t̄ tenet glo. in. l. i. si filiū. C. d̄ libera. causa. t̄
est rep. in. l. x. ff. ti. xv. par. iij. quod limita vt per
bar. in. l. repeti. s. is qui. ff. de q̄stio. t̄ per sal. l. i.
ff. C. d̄ accusa. Tertius casus est/ in descendētib9
qui nō possunt torq̄ri cōtra ascendētes/ nec as
cendētes contra descendētes. vt in. l. i. ff. tit. xxx.
par. vii. ¶ Quartus casus/ in transuersalibus
vsq9 ad quartū gradū. vt in. l. i. ff. tit. xxx. par. vii.
de quo vide rep. t̄ ibi bar. in. l. i. s. si seruus. ff. de
questio. ¶ Quintus casus est in vxore/ q̄ non
pōt torq̄ri contra maritū/ nec econtra maritus
contra vxore. vt in. l. i. ff. tit. xxx. par. vii. ¶ Sextus
casus est in loco/ qui nō pōt torq̄ri cōtra ge
neris/ nec econtra gener contra socerū. vt in. l. i.
ff. tit. xxx. par. vii. ¶ Septimus casus est in priuile
giis/ qui nō torq̄tur p̄tra viticū/ vel econtra
vt in. d. i. ff. tit. xxx. par. vii. ¶ Octauus casus est
in libero cōtra patronū vel eius filios. vt in. d.
l. i. ff. tit. xxx. par. vii. ¶ Nonus casus est in seruo/
qui regulariter nō torq̄tur contra dominū. vt
in. l. i. s. diuus antonius. ff. de questio quod fal
lit in aliquibus casibus/ de quibus in. l. i. C. de
q̄stio. t̄ i. l. v. ff. tit. xxx. par. vii. Sed limita omnia
supradicta in crimine lese maiestatis in duob9
capitulis t̄m/ q̄n contra principem vel rem pu
blicam. vt in. l. de minore in pu. ff. de questio. t̄
in. l. decuriones. C. eo. ti. t̄ i. l. iij. t̄ iij. C. ad. l.
iulii maie. Itē limita i crimine hereseos. vt t̄z
glo. in. l. i. in. C. ad. l. iulii maie. De quo vide per
bar. in. l. ex libero. in prin. ff. d̄ questio. t̄ per gui
duz in tractatu de tormentis. in. ij. co. t̄ ange. d̄
aretio i tractatu maleficioz. in glo. fama publi
ca precedente. in. xij. co. fo. xij. in. iij. co. Nunc
vero videamus casus/ in quibus quis nō pōt
contra se ipsum torq̄ri. t̄ sit primus casus in
minore. p̄m. annoz qui de iure nō pōt torque
ri. vt in. l. de minore in prin. ff. de questio. t̄ in. l.
i. ff. tit. xxx. par. vii. Sed licet non possit torq̄ri/
poterit t̄m leuiter castigari ad veritatē eruēdā
vt tenet bar. in. d. l. de minore/ t̄ idem tenet gan
dinus in ti. de questio. t̄ tormen. in. ij. co. t̄ ang.
de aretio in dicto loco t̄ est rep. in. l. i. ff. tit. xxx.
par. vii. ¶ Scd̄s casus est in maiore constituto
in decrepita etate vt in. l. iij. s. ignoscit. ff. ad file
nia. t̄ ita tenet Ang. de aretio in d. loco. t̄ gan
dinus in ritu. de questio. t̄ tormen. in. feda col.
¶ Tertius casus est in muliere pregnāte vt in.
l. pregnantis. ff. de penis t̄ in. l. i. ff. tit. xxx. par.
vii. ¶ Quartus casus est d̄ decurionib9/ t̄ coz

filij. vt in. l. d̄ suo marco. t̄ in. l. decuriones. C. d̄
questio. t̄ i. l. i. ff. tit. xxx. par. vii. ¶ Quintus casus
est in cōsiliarijs principis. vt in. l. v. ff. tit. xxx. par.
vii. ¶ Sextus casus est in cōsiliarijs iurisper
cuiaris vel loci. vt in dicta. l. i. ff. tit. xxx. par. vii.
¶ Septimus casus est in doctore. vt t̄z Ang. in
dicto tractatu maleficio. in pre fama publica p̄
cedēte. in. xij. co. fo. xij. in. iij. co. Ad q̄d bene
facit rep. in. l. diuo marco. in prin. C. de q̄stio. t̄
in. l. i. ff. tit. xxx. par. vii. ¶ Octauus casus est in ma
gistro cuiuslibet scientie. vt i. d. l. i. ff. tit. xxx. par.
vii. ¶ Nonus casus est in clerico in sacris cō
stituto. vt tenet Ang. in dicto loco. de quo vide
p̄do. in. c. grauis de deposito. t̄ p̄ felinū in c. ve
niens. el. i. de testib9. ¶ Decimus casus est in
aduocato. vt t̄z bar. in. l. i. C. de aduoca. diuer
so iudi. ¶ Undecimus casus est in homine fidal
go. vt in. l. iij. t̄ v. ff. ti. l. iij. ordinatio. rega. de
quo vide q̄ supra dixi. ¶ Duodecimus casus est
in milite. vt in. l. milites. C. de questio. t̄ in lege
secunda titulo. xxx. partita. vii. Sed hodie mil
ites nostri temporis nō gaudent hoc priuilegio
vt tenet ange. in dicto loco. t̄ idem tenet guid9
in tractatu de tormentis in fine col. de quo vide
per Alexā. t̄ docto. in lege centurio. in fine col.
ff. de vulga. t̄ pupi. subfist. Ad intellige verum/
preterq̄z si tales milites sunt fidalgus/ quia tunc
licet non gaudeant priuilegio militari/ quādē
tamen priuilegio de quo in dicta lege. iij. t̄ v.
titulo. ij. libro. iij. ordinatio. rega. vt super9 di
ctum fuit. ¶ Decimus tertius casus est in hono
rabili t̄ graui persona. vt in lege. xxxvj. titulo. i.
parti. vii. de quo vide per Bartol. in lege. capi
tulum. s. scriui cess. ff. de penis. t̄ in lege. viij. ti.
xxxj. partita. vii. t̄ in lege. iij. t̄ in lege. vi. titu.
xxxj. partita. vii. ¶ Decimus quartus casus
est in furioso/ vel demente. vt tenet Jacob9 de
bello viso in sua practica noua in criminalibus
folio. lxxxiij. i. j. co. ¶ Et intellige q̄ predicte
personę non possunt torq̄ri/ etiā precedentib9
legitimis inditijs/ quia alias. nullum esset
priuilegium/ vt in dictis furibus. t̄ est rep. in le
ge. xxxvj. titulo. s. partita. vii. in tantum/ q̄ si iste
personę de facto torqueantur/ non est standum
sue confessioni. vt in lege d̄ suis. s. ex quibus. ff.
de questio. Ad tamen limita in septem casibus
de quibus dictum fuit supra in sexta questione
p̄ncipali huius. l. t̄ materic. ¶ Nono dubita
tur q̄ indicia sunt sufficientia ad torturā. Circa
q̄d breuiter dic/ q̄ relinquatur arbitrio iudicis
vt tenet Bar. in. l. i. ff. de questio. t̄ Sal in le
ge. i. C. de questio. t̄ gandinus in titulo de que
stio. in. ij. co. t̄ guidus in tractatu d̄ tormentis. in
ij. co. t̄ ang. in suo tractatu maleficioz. in glo.
fama publica p̄cedēte fo. xv. in. iij. co. S3 q̄n re

Materia. l. lxxij.

per se certum iudicium iudei non pot arbitrar
 vt in l. j. ff. de iure libe. ideo nota aliqua iudicia
 certa. ¶ Et pñ dictum vnus testis d ipso fa
 cro deponenti: vt tener glo. in l. iij. Cad. l. iij.
 liam maic. et in l. maritus. ff. de questio. et in l. ca
 pite quinto. ff. de adute. et idem tener Bar. in
 d. l. iij. ff. de questio. et in l. j. ff. de cornelio. co. ti.
 et Salicetus in l. fi. C. d. questio. et gaudinus in
 titu. de questio. in. vij. co. et Angelus in dicto lo
 co. et est tex. in l. iij. ff. partita. vij. de quo vi
 de l. ex. in l. sty. li. Quod tamen intellige verum
 qñ talis testis est omni exceptione maior et red
 dat sufficientem rationem sui dicti alias nō p
 predicta iura. et est tex. in d. l. iij. titu. xxx. parti.
 vij. de quo vide per bal. in l. i. obferuare. C. quor
 rum appe non recipi. ¶ Secūdo confessio rei
 extra iudicium facta. vt tener glosa. et bar. in l.
 capite quinto. ff. ad l. iulian. de adute. et idem
 et Bar. in l. fi. ff. d. qñto. et Sal. in l. fi. in. fi. co.
 C. de qñto. Sed cōtra hoc est tex. in l. j. dia
 seuerus. ff. de questio. vbi disponitur: q̄ confes
 sio rei sufficit ad plenariam cond. nationem in
 Qua propter dic q̄ aut loquimur in confessio
 ne facta sine metu tormentorum: et tunc aut lo
 quimur de confessione facta extra iudiciū: aut
 de facta in iudicio. In primo casu: qñ de cōf
 sione facta extra iudiciū: dic q̄ talis confes
 sio non est sufficiens ad cond. nationem. vt et
 glo. et ibi bar. in l. i. obfessus. ff. de custo. reorū.
 Sz l. nō sufficiat ad cond. nationem: tamen fa
 cit sufficiens iudiciū ad torum: vt et glo.
 et bar. in dicta. l. capite quinto. et Bar. in d. l. i.
 ff. de questio. et sal. in l. fi. C. de qñto. Ad est re
 rum nisi fiat calore iracundie per glosa nota
 billem in c. ex l. i. de de iur. et est tex. in l.
 quicquid calore. ff. de regulis iuris. d. quo vide
 iōi per pñ. de quo etiam vide per Fel. in c. ar
 si clerici. de iudiciis. et per Baso. in l. i. magistra
 ribus. ff. de iurisdic. omniū iudi. et per abb.
 in c. olim ex l. i. in. iij. co. de refer. et p. Tho.
 ferrar. a oino in cautela. x. vij. Item limita qñ
 talis confessio est facta errore: nam probato ta
 li errore non sufficeret etiam ad torum: vt et
 sal. in l. i. in pe. co. de custo. reorū. de quo vide
 cepolam in cautela. lxx. pro qua conclusione est
 tex. in l. v. titulo. xij. partita. iij. In secundo ca
 su quando loquimur de confessione facta in iu
 dicio: dic q̄ talis confessio est sufficiens ad con
 d. nationem: vt tener bar. in l. j. in. fi. ff. de custo.
 reorū. et sal. in l. i. in. iij. co. C. de custo. reo. vñ.
 et gaudinus in titu. de questio. et tormentis. in. iij. co.
 et gaudus i tractatu de tormētis. fo. ij. in. iij. co.
 et ang. in suo tractatu maleficiorū. in parte: fa
 ma publica pcedente fo. xx. in. iij. col. pro qua
 conclusione est tex. in l. v. titulo. xij. partita. iij.

de quo vide late Bal. C. in. sal. et do. in l. vna.
 C. de confessio. Ad pñccit etiam si talis con
 fessio fiat super processu inualido. vt tener bar.
 in l. i. confessus. ff. de custo. reorū. De quo vi
 de per sal. in l. iij. in fi. C. de custo. reorū. Ad
 primolimita quando talis confessio esset facta
 calore iracundie per ea que supra dixi. Secun
 do limita / quādo talis confessio esset facta per
 errorem. vt tener Sal. in d. l. i. in. pen. co. C. de
 custo. reorū. et est tex. in l. v. titulo. xij. partita
 iij. de quo vide cepolā in cautela. lxx. et per bal.
 sal. et do. in l. vna. C. de confessio. ¶ Tertio li
 mita / quādo talis confessio emanauit a viatore
 vt tener Ludo. d. Bolognini in add. ad aug.
 de aretio in dicto tractatu maleficiorū. in par
 te fama publica. fo. xx. in. iij. co. in parte: qd licet
 ad finem. de quo vide per bal. et sal. in d. l. vna.
 C. de confessio. et per ang. de aretio in dicto tra
 ctatu in parte cōparem dicti inquisiti. fo. xliij.
 in. iij. co. ¶ Quarto limita / quando talis confes
 sio esset facta coram iudice incompetenti. vt te
 ner bar. in dicta lege. et ius ff. de custo. reorū.
 de quo vide docto. in d. l. vna. C. de confes
 sio. de quo vide late. per Fel. in c. qualiter et qñ
 do cl. de accusatio. et do. in c. pñanis. de testi
 spolia. ¶ Quinto limita / quando talis confes
 sio fieret non coram iudice sed coram notario:
 vel si coram iudice non sedet pro tribunali: qz
 tunc non esset sufficiens. vt tener glo. et ibi bal.
 et Sal. in l. i. in. iij. co. C. de libera. causa. d. quo
 etiam vide glo. et doct. in l. hac consulti. ff. de
 i. l. C. de testam. et in isto casu valeat cōmissio
 iudicis facta rebellioni de recipienda confessio
 ne vide per Jac. de bello viso in sua practica iu
 diciaria in criminalibz. fo. xxx. iij. co. et per sal.
 in l. iuris iuran. in d. l. co. ante finem. C. de testi
 bus. de quo vide tex. in lege. xxv. titu. xij. par
 titu. iij. ¶ Sexto limita / quando talis confes
 sio esset facta cum qualitate siue modificatione: vt
 qz quis fuit confessus se occidisse / sed cum mo
 deramine et ad suaz defensionem. De quo vide
 per bar. in l. aurelius. d. idem quesit. ff. de libe
 ra. leg. et per eundem Bar. in suis questionibz.
 in questio. xij. et bal. et sal. in l. vna. C. de cōfessio.
 sis. et alex. in l. si quis simplr. in. iij. co. ff. de ver
 bo. obliga. et per Abb. in c. auditis. de prescri
 ptio. et hippo. de marilis in singulari. c. lxxv. et
 ludo. roma. in singulari. xxv. in. iij. co. et thoma ferra
 rij / qui plene loquitur in cautela. v. et per Fel. in
 c. significasti. in pe. co. d. homicidio. ¶ Aut lo
 quimur de confessione facta in tormentis: et sic
 aut cōfessus perseverauit in sua confessione: et
 ut non. In primo casu quādo perseverauit ad
 hoc: vt talis confessio perseverata pñi dicit cō
 fidenti / requiritur palmo / quod pcedat iudicia

fufficientia alias nō valet talis confefſio. vt eſt
 tex. i. ibi glo. z bar. in. l. i. in prin. ff. de queſtio. z
 in l. queſtionis. in prin. eo. ti. z idem tenet Guido
 in tractatu de tormen. in. fr. co. z idem r̄s Jaco.
 de bello viſo in ſua pratica iudiciaria in crimi-
 nalibus. fo. lxxviii. in. n. co. z ang. in ſuo tracta-
 tu malefactorum. in. gl. fama publica precedere
 in. v. co. fo. rex. in. i. j. co. ¶ Intantū quod iudicia
 ſequenti non confirmant toruram precedere
 vt tenet glo. z ibi bar. in. l. maritus. ff. de qſtio.
 z ang. in dicto loco. fo. r̄r. an. in. co. ad qd be-
 ne facit tex. in. cl. appellanti. de appella. d. quo
 r̄de per pau. de ca. in confi. r̄r. z in confi. r̄r. ff.
 in antiquis. Ad limita in vno caſu / de quo per
 bar. in. d. l. i. in prin. ff. de qſtio. ¶ Secundo re-
 quiritur / qd delictum alias probati nō poſſit.
 in. l. edictum. ff. de queſtio. z idem tenet Jaco.
 d. bello viſo in dicta practica. fo. lxxviii. in. n. col.
 z barba. in addi. ad bar. in. l. prima. in prin. in
 parte ſecundo z po. et ff. de queſtio. z ang.
 de arrio in dicto loco. r̄r. in. n. co. pro qd cōditione
 eſt tota. in. l. i. titulo. lxx. partita. vi. de quo vide
 omnino per Bal. in. l. i. in. fi. c. de iure iuram.
 propter caſu. ¶ Tertio requiritur / qd profeta-
 tur ſiſa de queſtione dabenda alias non valet
 bit talis confefſio etiam perſeuerata / vt in. l. i.
 z ibi gl. ff. de appella. recipi. z idem tenet Bal.
 in. l. i. c. de epiſ. audient. z Jac. de bello viſo in
 dicto loco. fo. lxxviii. in. n. co. z Guidus in tractatu
 de tormen. in. vii. co. z Sandius in tr. de qſtio. in
 v. co. ¶ Item talis ſententia proferenda eſt in pre-
 ſentia partis. vt r̄s Jaco. de bello viſo. in dicto
 loco. ¶ Item a tali ſententia poterit appellari / vt
 in. l. i. in dicta glo. ff. de appella. recipi. z idem te-
 net Sandius in tr. de queſtio. in. v. co. z Guidus
 in tractatu de tormen. in. vii. co. z Jac. de bello
 viſo in dicto loco. z ang. in dicta glo. fama pub-
 lica. fo. r̄r. in. n. co. ¶ Quarto requiritur / qd
 reus citetur pro habendis indicis alias eius con-
 feſſio nō valebit / vt tenet bar. in. l. pe. z fi. ff. d. q
 ſtio. z ang. in d. glo. fo. r̄r. in. iiii. co. ¶ Quinto
 requiritur / qd detur rex copia iudiciois vt te-
 net Bar. in. l. i. in. fi. co. ff. de queſtio. de quo vi-
 de per Bar. in. l. i. cuſtodias. ff. de publi. iudi.
 ¶ Sexto requiritur / qd reus non torqueatur
 ante litem conſtitutay alias eius confefſio ſibi
 non poterit p̄iudicare. vt tenet bar. in. l. i. ſi quis
 adulterium. ff. ad l. iuliam. de adulter. ¶ Septi-
 mo requiritur / qd reus nō torqueatur antea qd
 ſuper ſuis deſenſionibus audiat / alias eius
 confefſio licet ſi perſeuerata nō valet. vt in. l. i.
 vnius. s. cogniturum. ff. de queſtio. z ita r̄s Jaco.
 d. bello viſo in dicta practica fo. lxxviii. in. n. co.
 z Guidus in tractatu de tormen. in. vii. co. z
 Sandius in tr. de queſtion. in. v. co. z Aug. in

dicta glo. fama publica. fol. xvj. in. ij. colina. in. fi. est etiam de mente bar. in. l. fi. in. fi. ff. de q. s. i. §. Octavo requiritur / q. iudex per seipsum examinet testes: et nō tabello: etiam ne manda. ro iudicio: vt tenet Hippi. de marli. in. l. j. p. i. ff. de questio. pro qua conuisione est rex. iuncta glo. in aut. apud eloquentissimum. C. de fide in. flu. et gl. in cle. j. de officio deleg. ad quod bene facit rex. in. l. in. titulo. xxx. par. vj. de quo vide glo. et doc. in. l. hac consulti. fama. §. q. C. de test. ita. de quo vide que dixi supra ista. l. in. v. limitatio. §. Nonno requiritur / q. primo confiter de delicto: vt tenet bar. in. l. fi. ff. de question. et in. l. j. §. que questionem. ff. de questio. et tener ang. in dicta glo. fama publica precedere fo. x. in. i. co. et est. rex. in. l. v. t. i. x. iij. partita. iij. quam legemino vide de quo etiam vide per bal. sal. et doc. in. aut. §. nonno iure. C. de seruis fugiti. §. Decimo requiritur / q. accusator petas reus torqueri in. final. ff. de accusato et quod iure se alias probationes non habere: vt tenet bal. et Sal. in. l. j. C. de iure iuram. propter causi. §. Undecimo requiritur / q. persona / que torquetur / possit de iure torqueri: alias eius con. f. s. in alio persuerara non valet. vt in. l. miles. et in. l. etiam marco. C. de questio. et in. l. xvj. et. j. partita. v. et idem tenet Jac. de bello vfo in b. ta. pratica fo. lxxv. in. i. in. co. Duodecimo requiritur / quando in iusto torqueri / q. provideatur sibi curatio: alias eius confessio non valet. vt tenet bal. in. l. cl. arum. C. de auctor. prestan. de quo vide oino per bal. in. c. j. §. 3. et sacram. ta. in. l. ij. co. de p. ce furamen. firmam in vltibus feudo. ruz. p. Ang. in suo tractatu maleficio. rum in glo. comparent dicti inquisiti. fo. lliij. i. ij. co. §. Decimo tertio requiritur / q. reus torquetur propter crimen capitale vel propter a. trocem iniuriam / vel propter causam crimina. lem maximam / et non minimam. vt in. l. edicti et in. l. diuus. in p. i. a. contrario sensu. ff. de ques. tio. et ita tenet expresse Jac. de bello vfo in di. tra. sua pratica. fo. lxxvj. in. i. in. colin. §. De cimo quarto requiritur / q. non excedatur mo. dus torquendi. vt in. l. j. §. question. et in. l. que. s. tions. et in. l. de minore. §. tormentis. ff. de ques. tio. et ita tenet Jaco. in. d. fo. lxxv. in. i. in. col. de quo vide per ang. in dicta glo. fama publica precedere fo. x. in. i. in. co. et Sandi. in. r. de q. s. tio. in. i. co. §. Decimo quinto requiritur / q. rati ficatio siue perferuatio fiat in iudicio cor. ram iudice pro tribunali fedente: alias non va. let. per tex. notabilem in. l. ij. C. de custo. reon. §. ita tenet bar. in. l. j. §. diuus seuer. ff. d. q. s. tio. et idem tenet gaudinus in. r. de questio. in. vj. co. et gaudius in tractatu de tormentis. in. i. p. colu. i.

ang. in dicta glosa. fama publica. folio. xx. in. n. co. r. glo. in. l. i. ubi. q. C. de libera causa. ¶ De cimo sexto requiritur q. talis artificatio non fiat in continenti post tormentum sed post lapsum rem poitis arbitrio iudicis determinandi. vt r. bar. in dicto. s. diuus seuer. r. guidus r. gandin. in dictis locis. ¶ Hodie tñ dber fieri ratificatio post lapsum vnus dicit vt in lege. iij. titulo. xxx. parti. r. vj. ¶ Qd intellige verū nisi ad huc duraret do lor tormento: quia tunc presumitur facta metu tormento: r. per consequens non valeret vt re uer. cu. in leg. finali. C. de qñtio. r. fal. in lege. ij. in. iij. co. C. de custo. reo. r. ang. in dicto folio. xx. in. ij. col. ad qd bene facit text. in. l. qd ait. s. ad leg. ad iuliam de adulter. ¶ Et sic cōcurren tius qualitatibus/ de quibus supra cōfessio in tormentis facta r. perseverata valet r. tenet r. preiudicat confiteenti vt tenet bar. in leg. j. s. fi. ff. de qñtio. r. tenet gl. r. docto. in leg. ij. C. de custo. reorum. r. est text. in lege. v. titulo. xij. partita iij. r. in lege. vj. titu. xxx. partita. vj. r. in. l. iij. titulo. xxx. parti. vj. ¶ Intantum. q. etiam si confitens vel it probare cōtrarium scilicet q. non ip se sed alius cōmiserit delictum quod fuit confes sus non audierit. ¶ Et text. in. lege. v. in fine r. iulo. xij. par. iij. licet fal. teneat contrarium in le ge. ij. in. iij. co. C. De custo. reo. r. sādus in titulo de questio in. v. co. r. sādus in tractatu de tormentis. in. vij. co. r. Bar. in leg. j. s. fi. s. questio. ¶ Hoc tamen limitatur per dictam leges v. r. per text. in lege. iij. titulo xxx. partita. vj. ¶ In secundo casu quādo non perseverauit in confessione metu tormentorum facta dubitatur an possit iterum torqueri. De q. vide per Bar. in lege vnus. s. j. ff. de qñtio. r. Bal. in lege. ob seruare. C. quoz appe. non recipiam. r. Guidus in tractatu de tormentis in. vj. col. r. Ang. in di cto folio. xix. r. text. in lege. iij. titulo. xxx. parti. ta. vj. ¶ ¶ Item quibus vicibus possit quis pro vno delicto repeti. r. torqueri: vide per Ange. in lege. fi. ff. de qñtio. vbi dicit/ q. tres vices dun taxat. r. non plus. De quo vide per Alex. in ad di. ad Bar. in lege. s. diuus seuerus. in parte. quero vtrum semel. ff. de qñtio. r. text. in lege. iij. titulo. xxx. partita. vj. vide etiaz per Bal. in le ge obferuare. C. quozum appella. non recipiā. ¶ Sed si non perseverauerit/ vel si in tormen tis nunq. fuerit confessus delictum tunc debet absolui vt tenet Bar. in lege. fi. in principio. ff. de questio. r. ita tenet etia Alberic. in lege. edi etum. ff. de questio. r. Lepola in cōfessio. xxxij. in pe. co. r. per Bar. in leg. vnus. s. j. ff. de questio. r. tenet glosa r. docto. in lege. s. C. de custo. reo rum. r. est text. in lege. v. in principio. titulo. xij. partita. iij. titulo. xxx. partita. vj. ¶ Quod est ve

rum nisi reus primo fuerit confessus delictus ex tra iudicium. vt est glosa valde notabilis in lege capite quinto. ff. ad legem iuliam. de adulterio. ¶ Item limita vt per Bal. in leg. sciam cuncti. C. de probatio. r. per Hipp. de Marisys in singu lari. c. vij. r. per Sal. in leg. ea quidem. in pe. co. ante finem. C. de accusa. r. in lege. fi. qui. C. ad leg. iuliam de adulterio. ¶ Tertium inditum sufficiens ad torturam est quando quis confite tur de socijs in tormentis. vt notatur per Sal. r. do. in leg. fi. C. de accusa. r. per Bar. in leg. repe ti. s. j. ff. de questio. ¶ Qd intellige verum/ qñ sunt plures confessiones plurium: nā confessio vni non sufficeret. vt tenet Sal. in dicta leg. fi. circa finem. C. de accusa. ¶ Item intellige/ quando fuerunt a iudice interrogati de socijs alias non vt tenet Sal. in dicta. l. fi. in. ij. co. m. fi. C. de ac cusa. Sed Bar. in lege. s. diuus. el final. ff. de questio. in hoc vltimo tenet contrariū. ¶ Item in tellige/ q. fuerunt interrogati in casibus a iure permisis/ de quibus per Sal. r. doc. in lege. fi. C. de accusa. vt tenet Bar. in leg. repeti. s. j. ff. de questio. Et Sal. in dicta. l. fi. ¶ Quartum inditum est confessio duorum vel plurium seruo rum tormentis facta de ipso facto deponentis vt tenet Sal. in lege. fi. in. j. co. C. de questio. v. vnus tamen confessio non sufficeret vt tenet ibi Sal. sed Bar. in. j. s. de cornelio. ff. de questio. tenet cōtrarium. imo q. cōfessio plurium seruo rū non sit sufficiens ad torturā non concurrē tibus alijs adminiculis. ¶ Quintū inditū est iuramentum in omnibus casibus/ in quibus fa cit plenā probationē/ sed facit suff. C. de restamento. Quod multum notat Bal. in lege. non minores circa finem. C. de transactio. ¶ Septimum inditum est fama publica: vt tenet glosa r. docto. in lege. in bone fidei. C. de rebus credi. r. in le ge admonendi. ff. de iure iuran. vbi notatur/ q. fama facit semiplenam probationem/ que suffi cit ad torturam vt tenet glo. r. docto. in. l. iij. C. ad leg. iulias. maie. pro qua conclusio est text. in lege. iij. titulo. xxx. parti. vj. r. de qua fama vlt de late per Bar. in leg. de minore. s. fi. ff. de que stio. r. per Bal. r. Sal. r. docto. in lege. ea quides C. de accusa. r. in lege. vna. C. de confes sio. ¶ Octauum inditum est/ fuga reit vt tenet gl.

dicta lege in bone fidei. C. de rebus credi. et in lege admonendi. ff. de iure iuran. de quo vide per bar. in leg. cornelia. ff. ad fileniam et per ang. in dicto tractatu in parte familia publica precedere folio. xvij. in titij. co. ¶ Illud in iudiciis est in casu speciali scilicet quando reperitur homo mortuus et aliquis fuit visus facere preparamenta ad iram et erat inimicus et videtur mortuus et tenet bar. in lege. ff. in secunda co. ff. de questio. ¶ Decimum in iudicio est in furto ut si quis erat vicinus et furtum fuit factus et erat persona male opinionis et famer et tenet bar. in dicta lege. ff. de questio. ¶ Undecimum iudicium est si quis post delictum commissum reperitur cum gladio euaginato et sanguinolento in loco in quo delictum fuit perpetratum et tenet bar. in lege. ff. de furtis de quo vide late per bal. et docto. in l. si. C. de probatio. ¶ Duodecimum in iudicio est quando famulus vel seruus aufugit de domo domini et alique res domini non apparent et tenet glo. in auth. de exhiben. et transmittit ren. reis. ff. si vero etiam in parte factus nota col. la. v. ¶ Item vide alios casus per gaudium in titu. de presumptio. et iudiciis. et per bar. in lege. de minore. § plurimum. et in lege. ff. in fin. co. ff. de questio. et p. fel. in c. veniens. et l. de testibus. et hipo. de maris. in l. singulari. et per bar. in lege. sunt sufficientia ad condemnationem vide per gaudium in titu. de presumptio. et iudiciis indubitatim. ¶ Sed circa premissa est magna dubitatio utrum existentibus iudiciis contra aliquem iudex teneatur eundem torquere si non vult vel possit hoc dissimulare. Et ange. et pau. de ca. in lege non quicquid. ff. de iudiciis. et bal. in l. si. in fine. co. C. de probatio. tenent q. iudex existentibus iudiciis poterit reum torquere non tamen compellitur si non vult. Sed certe hec conclusio non videtur mihi vera per tex. in l. quicumque in versu siculo sane. C. de seruus fugiti. ubi dicit rex. oportet questionem haberi vel torqueri oportet nam verbum oportet inducit necessitatem et tenet clementum in lege in bone fidei in. ii. co. in fine. C. de rebus creditis si ergo inducit necessitatem non po-

C. lxxx.

¶ El marido no pueda acusar de adulterio a vno de los adulteros seyendo viuos; mas que a ambos o adultero et adultera los aya de acusar, o a ninguno.

¶ In l. lxxx. ibi: a vno de los adulteros. Per istam legem corrigitur rex. in hoc puncto. in lege. ff. in principio et in lege denegasse. §. ff. ad l. iuliam. de adulterio. et rex. in l. ij. et l. xv. lib. vii. ordinatio. rega. Sed circa materia huius. l. primo dubitatur si vnus ex adulteris sit mortuus possit maritus alium viuente accusa-

terit iudex hoc dissimulare. Et ista conclusio tenet bar. et latius alex. in lege. gallus in principio. ff. de libere et postibus. Sed forte pro concordia potest breuiter dici q. aut iudex procedit per viam inquisitionis aut per viam accusatorum. In primo casu quando per viam acquisitionis iudex tenetur reum torquere existentibus legittimis iudiciis alias tenebitur in iudicatu. et ita tenet bar. in l. si. in. j. col. in medio. ff. de questio. et q. bar. loquatur ibi quando iudex procedit per viam inquisitionis patet clare: quia lex illa loquitur quando proceditur de officio iudicis et bar. tenet qd dixi explanando et declarando illam legem. pro qua conclusione bene facit glo. in c. j. de confessis. lib. vi. §. glo. et ibi bar. in fine in lege. si qua pena. ff. de verbo. signi. et joan. fab. in. j. in. iij. col. ad si. in fin. de actio. pro qua conclusione est expressa doctrina ange. in dicto suo tractatu. folio. iij. in. j. col. ad quod facit qd notant bar. et docto. in lege. in. j. hoc autem iudicium. in. j. co. in fine cum patet. seq. ff. de dano in fectro. licet additionator bar. in. c. j. iudices in parte cuius interest de pace iura. firman. faciat distinctionem an aliquis sit promotor fiscalis et tunc iudex non teneatur alias teneatur. In secundo casu quando procedit per viam accusationis non tenetur iudex reum torquere nisi hoc expresse petatur per accusatorem: et si per accusatorem petatur tenebit iudex reum torquere: per glo. notabile in lege quicumque in parte oportet. C. de seruus fugiti. et glo. in l. quammis in parte questionibus. C. ad l. iuliam de adulterio. et ita tenet expresse bal. in. c. j. iudices in fine co. de pace iura. firman. in visibus feudorum. et idem tenet alex. in additio. ad bar. in l. si. in. j. co. in parte. §. si tu tritum. ff. de questio. et idem tenet bar. in lege. iij. §. hoc autem iudicium. in. j. co. ff. de dano in fectro. Ita licet sub compendio verborum breuiter notaretur quia sunt quoridiana. ¶ In eadem lege ibi: esten pefos como si non fuessen. De ista materia vide rex. bar. et docto. in l. j. §. ff. de penis. et latissime per docto. in leg. si quis id quod ff. de iurisdic. omnium iudicium.

C. lxxx.

¶ Et dic q. sic ut in lege miles. §. socer in versu adulteri. ff. ad l. iuliam de adulterio et in adulterio. co. titu. pro qua conclusione est hic rex. In quantum dicit: seyendo viuos: a contrario sensu. ¶ Secundo dubitatur quis iudex sit competens ad cognoscendum de crimine adulteri: an iudex secularis vel ecclesiasticus. De q. vide late per

prepositum in. c. ex parte. in fine. col. de sponsa. et in lege. iij. titulo. xvij. partita. vij. ¶ Tercio dubitatur / quis possit accusare adulteros. Et circa quod huiusmodi dic q aut loquimur de iure cōmuni aut de iure regni. In primo casu quando de iure cōmuni: dic q possunt accusare persone posite in leg. quāvis. C. ad. l. iuliana de adulterio. et non alie. Nam ad illas tantum est coarctata ista accusatio adulterij scilicet ad patrem / fratrem patrui / et auunculum. Quod est intelligendum tam de patre adulter / quam de patre mariti / et similiter de alijs cognatis ibi enumeratis vt tenet sal. ibi. et post predictos nullus alius admittitur ad huiusmodi accusationem vt tenet sal. in dicta lege. quāvis. Quod patet clarissime taz in principio dicte leg. quāvis in versiculo secundo. vbi loquitur per dictionē taxatiua: nec per hoc crimē adulterij desinit esse publicū vt tenet bar. in leg. j. ff. de publicis iudi. ¶ In secundo casu quando de iure regni: dic q rex. in iij. titu. xvij. partita. vij. disponit expresse / q persone de quibus in dicta leg. quāvis de quibus supra dictum est possunt etiam accusare de huiusmodi adulterio. Sed rex. in lege. iij. titulo. vij. lib. iij. foro leg. disponit q si maritus non vult accusare adulteros nec cōsentire q alius accuset tunc nullus poterit accusare: per illas legem dicunt quidam q hodie non accusat de adulterio / nisi solus maritus. Sed certe ponderando leges illas aperte disponit contrarium: quia dicit q si maritus non vult accusare / nec cōsentit q alius accuset tunc nullus poterit accusare: alias si maritus non cōtradixit / disponit q alij possunt accusare. Quod intellige de personis cōtentis. in dicta leg. quāvis et in dicta lege. iij. titulo. xvij. partita. vij. vbi supra dictū fuit. ¶ Et sic secundum hoc tene conclusiue / q si maritus nō vult accusare nec cōsentit q alius accuset tunc nullus poterit accusare. Sed si maritus expresse cōsentit / q persone de quibus in dicta lege. quāvis acuse tunc poterit alius qz maritus accusare. ¶ Ex quo inferitur q si maritus est furiosus / vel mentecaptus poterit vnus de predictis personis accusare. et ita tenet montaluis in dicta lege. iij. titulo. vij. libro. iij. foro. l. ¶ Et ideo errant stante marito presente / tacente / et nō contradicte per rex. in dicta leg. iij. et ita tenet ibi montaluis. ¶ Si si maritus est absens et ignorat vxorem suam adulterium cōmississe nō poterit alius accusare donec cōstet an maritus vellent accusare vel q alius accuset / vel non. per. in dicta lege. iij. foro et ita practicatur. ¶ Quarto dubitatur quis possit occidere adulteros. De q vide quod dicam in lege. lxxxij. infra eod. ¶ Quinto

dubitatur / vtrum quis possit intentare accusationem de adulterio per procuratorem: et dic q non vt tenet bar. in lege miles. q. quidam. ff. ad l. iulias de adulterio. ¶ Sexto dubitatur / si maritus parcat vni ex adulteris possit alterum accusare: et dicit q non / imo parcendo vni censetur et alteri parcere. per istam legem notabilem. ad quod benefacit rex. in lege. iij. titu. xv. libro. vij. ordinario. rega. et est rex. in lege adulter. q. si. ff. ad leg. iuliam de adulterijs. ¶ Septimo dubitatur / si maritus pepercit vxorem sue adulterium quod cōmisit vtrum possit eandem accusare de adulterio nouiter post dictam reconciliationem cōmissum. et sal. in lege. qm alexandrinū in fine col. C. ad. l. iulias de adulterio. tenet q non. Sz contrarium tenet prepositus in c. pleniqz de donatione inter virum et vxorem. et so. lupi de pala. rub. in sua repe. fol. l. in. iij. col. pro qua conclusionē est rex. a contrario sensu in lege. viij. titu. xvij. partita. vij. de quo vide per salicetū in lege. castitati. C. de adulterio. ¶ Octauo dubitatur / si vxor viuente marito non fuit de adulterio accusata / vtrum possit mortuo marito accusari De que vide rex. docto. in lege fi. C. ad. l. iuliam de adulterio et ange. in suo tractatu maleficiorū. in glo. chemehai adulterato la mīa dona. in. iij. co. et rex. in. l. iij. titulo. xvij. parti. vij. ¶ Nono dubitatur vtrum maritus possit mortua vxore instituire accusationem adulterij ad finem vel quo ad effectum lucrande dotis. De quo vide rex. docto. in lege fi. C. de adultera. ¶ Decimo dubitatur / si maritus verberauerit acriter vxorem propter quod vxor fugit de domo mariti et cōmisit adulterium: vtrum maritus possit eandem accusare: de quo vide per so. lupi in dicta rep. fo. x. in. iij. co. ¶ Undecimo dubitatur si vxor alicuius cōmisit adulterium si postea maritus ipsam reconciliauerit cum patre vel cōuentionem: vt remaneat ipsi marito dos: et omnia alia bona an tale pactū vel cōcordia valeat vide per so. lupi in dicta repe. fo. xvi. in. j. co. et vide rex. in. l. si. titu. xij. partita. v. ¶ Duodecimo dubitatur / vtrum liceat marito alicuius mulieris de pudicitia per aliquem attentare cōgregare gentes et dicere vxori q fingat se prebere aures et dare sibi tempus et oia alia: ad hoc vt veniat ad perpetrandum adulterium: et postea qz venerit an possit illi pcutere. et paul. de ca. notabiliter in cons. cxcij. in. ij. volu. tenet q etiam si maritus illum occidat non patietur penam mortis nec penam delicti ordinari per rex. in lege. si quis seruo. C. de furtis. ad quod bene facit rex. in lege. si adulterium cum incedit q. imperatores. ff. ad. l. iuliam. de adulterio.

Si alguna muger estando con alguno casada, o desposada por palabras de presente en faz dela sancta madre yglesia cometierte adulterio: que aunque se diga 7 pueue por algunas causas 7 razones que el dicho matrimonio fue ninguno: oza por ser parientes en consanguinidad, o afinidad dentro de el quarto grado, oza por qualquiera dellos sea obligado antes a otro matrimonio, o aya hecho voto de castidad de entrar en religion, o por otra cosa alguna, pues ya por ellos no quedo de hazer lo que no deuián, que por esto no se escusen a que el marido pueda acusar de adulterio assi ala muger como al adultero, como si el matrimonio fuesse verdadero: 7 mandamos que en estos tales que assi hauiamos por adulteros 7 en sus bienes se exerce lo contenido en la ley del fuero delas leyes que hablan cerca de los que cometen de licto de adulterio.

In l. lxxxj. libro desposado por palabras de presente. Nota 7 amplia. l. nostram. q. ides est si per verba de futuro dum tñ non cōmittatur adulteriū in figura matrimonij. vt est tex. in l. si vxor. §. diuus. ff. ad. l. iul. de adul. licet se cussit in figura matrimonij cōmittatur. vt in. l. miles. §. q̄rebanur: 7 ibi gl. ff. ad. l. iu. de adul. In eadē lege ibi: que el dicho matrimonio fue ninguno. scz propter aliqd impedimentū legitimū: non tñ propter defectū cōsensūs: quia tunc non haberet locū dispositio legis nre. vt in. c. ad dissolucndū. 7 ibi abb. in. h. notabil d̄ desposario. in pube. 7 per istā. corrigitur tex. in. l. uxor. §. diu. in fine. ff. ad. l. iul. de adul. vbi cōtrariū disponebatur. ¶ In eadē lege ibi: assi a la muger como. Et pende dispositiōē nre legis: etiā si talis vxor iam sit cñ alio nupta: vt est tex. in. l. nupta. ff. ad. l. iul. de adul. d̄ quo vide tex. in. l. h. ti. xvij. par. viij. ¶ In eadē lege ibi: 7 en sus bienes se exerce. Nota ex ista. l. q. mulier propter adulteriū nō soluz perdit bona dotalia: sed etiā oia alia bona: in quantū lex ista loquit̄ generaliter: 7 ideo gñaliter debet intelligi vt in. l. de p̄sio. ff. de publicia. pro qua cōclusiōe est tex. clarior in. l. lxxxj. infra prima. c. in. l. f. ti. vij. l. iij. foro. l. 2. in. l. h. ti. xvij. l. vij. ordina. rega. 7 tenet montau. 7 in. l. f. ti. ij. lib. iij. foro. l. in parte p̄lerda. 7 idē tenet ex p̄se petr. gerald in sin. gulari. l. xviij. intantū q. si mulier vidua mortuo marito cōmittat sup̄iū p̄dit dote. 7 tenet pau. de ca. in consi. cxxj. 7 petrus gerald in dicto lo co. de quo tñ vide q. dixi in lege. xliij. supra eo. ¶ Sed p̄dictā cōclusiōez q. habet q. marit. ppter adulteriū lucrat dote: 7 alia bona vxoris limita primo: qñ talis vxor adultera haberet filios cōmunes ex eodē matrimonio vel etiā ex alio matrimonio: dñ tñ sint legitimū q. casu maritus nō lucrat dote nec alia bona: vt in. l. f. ti. vij. l. iij. foro. l. De q. vide per jo. lupi. de pala. rub. in sua repe. fo. x. in. iij. ca. ¶ Sed o limita in casu quo p̄mittens dote esset stipularius dotez sibi

reddissolu. ma. quo. casu maritus nō lucrabit dote vt in. l. ex morte. in versiculo. simili quoq. in c. de pactis cōue. 7 t̄z glo. 7 do. in. l. si dote marit. ro. c. de iure dori. 7 bal. in. l. illd̄ c. cōta vtriusq. iud. De q. vide oino uico. boerū. in additio. ad diu. in regula. nō debet. in finali addit. d̄ reg. iuris. li. vi. ¶ Tercio limita qñ marit. tenet cōcubitiā: q. paria delicta mutua cōp̄satiōe tolerant. vt in. l. viro argz vxore. ff. soluto ma. 2 in. c. significasti. de adul. 7 ita tenet pau. de ca. in cōsilio. cccxij. in pmo volu. in nobis. 7 p̄bi. decij. in regula semp. ff. de regu. iuris. de q. vide per fo. de pala. rub. in sua rep. fo. x. in. iij. co. ¶ Quarto limita: qñ maritus sine causa expulsi vxorem d̄ domo sua q. postea adulterata est nā tñ marit. nō lucrabitur dote nec alia bona vt tenet ancha. in p̄bi. cccxij. De q. vide p. jo. lupi. in d. rep. fo. x. in. iij. co. 7 fo. lxxj. in. iij. co. ¶ Quinto limita: qñ vxor cōmitteret adulteriū ppter lenociniū mariti: quo casu marit. nō lucraretur dote nec alia bona vt in. l. h. §. lenociniū. ff. ad. l. iul. de adul. 7 in. l. vi. h. ti. xvij. par. viij. Itē ē notādū q. nō solū adultera perdit dote 7 alia bona vt dñ cñ est: q. etiā adulter masculus p̄dit bona sua p. tex. in. d. l. f. vij. l. iij. foro. l. 2 in. l. h. ti. xvij. l. vij. ordin. reg. Ad tñ limita in casu: quo habet filios legitimos. p. tex. in. d. l. f. d̄ q. vide et q. supra p̄rie dixi. Et circa p̄missa dubitatur vtrū vxor ppter adulteriū nō solū p̄dat dote datā: s̄ et dote p̄missā. 7 bal. in. l. f. in. ij. co. ante fi. c. de dotis p̄missis 7 bar. in cōsilio. cxxij. in c̄p̄ti staturō cluistris euge. dicit q. maritus lucrabitur dote datā qz p̄missā si interueniat mora ex pte p̄mittētis in nō soluēdo dote als nō. 7 idē tenet ange. 7 pau. de ca. 7 roge. vt ibi refert alex. in addi. ad bar. in. l. iubem. §. sane. c. d̄ sacros. eccl. Sed idē bar. in. l. iubem. §. sane t̄z contrariū dicens q. siue sit mora / siue nō m̄qz marit. lucrabitur dote p̄missam nōdum traditam. Et idem videtur velle pau. de ca. in lege. si maritus ff. soluto matrimonio. Sed Sal. in lege. cuncta

Abateria. l. lxxij.

in. j. co. C. de donacione ante nuptias. et alex. in additio. ad bar. in dicto. § sane tenent indistincte. q. maritus lucratur tā dote m data. q. promittas: siue interueniat mora: siue nō. et ita etiā tenet marit. mathesa. in notabili. lxxij. et joā. lupi de pala. rub. in sua repe. fol. in. iij. co. § ha beat alium et quartā. ¶ Et pro ista conclusione est tex. post glo. secundum bal. ibi in lege. mulier. ff. de conditioni. instituti. et pro ista conclusio siōe est tex. iuncta glo. in lege. cum post mortem. §. j. versiculo. Sed his de quo. ff. de admini. tu. to. et lege. ex morte. C. de pactis conuententis. in quantum dicit: dederit seu promiserit. et idē tenet glo. in lege. si donari. §. si in parte dñi raxar. ff. de conditio. in causa dñi. et glo. pñia in dicta lege. mulier. ff. de condi. institu. et pro ista conclusione bene facit textus in lege. §. titulo. vii. libro. iij. fol. i. et in lege. si. titulo. xv. libro. viij. ordinatio. rega. l. que leges loquuntur generaliter tam in dote data. q. promissa: ergo generaliter debent intelligi. vt in lege de

pretio. ff. de publicia. ¶ Nec obstat prima opinio Bal. et sequenti. nec secunda opinio Bar. quia ipsi loquuntur in casu diuerso: quando statutum siue lex diceret: q. maritus lucratur certam partem dote dñe. nam ipsi dubitant: si tale statutum debeat extendi ad dote promissam: quasi dicat: q. si statumz simpliciter loqueretur simpliciter intelligeretur: et sic eorum opinio facit pro: et non contra: et pro nunc transsumam ista opinione: quam teneatis. ¶ Item dubitatur: vtum maritus propter adulterium lucratur dote ante traditionem vxoris ad donum factum: et anteqz festiuitas nuptiarum celebretur. Et dñe q. sic: per tex. in lege secunda. titulo. xv. libro. viij. ordinatio. rega. De quo vide per Bar. in leg. nihil. ff. de reorum amota. et latiffime per Salin leg. cuncte. C. de donacione ante nuptias. et per zacharia in additio. ad Abb. in rubrica. de sponsalibus. in parte / per predicta: cum additione sequente pro qua conclusio ne est hic textus in lege nostra.

Cley. lxxij.

¶ El marido que matare por su propia auctoridad al adultero et ala adultera: aun que los tome in fragranti delicto et sea justamente becha la muerte, no gane la dote ni los bienes del que matare: salvo si los matare, o condemnare por auctoridad de nuestra justicia: que en tal caso mādamos que se guarde la ley del fuero de las leyes que en este caso disponen.

In l. lxxij. in principio ibi: el marido q. matare. Circa materiam huius leg. vide textus in l. si ab hostibz. §. si. ff. soluto matrimonio. que concordat cum dispositione nostre legis: d. qua materia vide ibi per docto. et per bal. in lege hereditas. C. de his quibus vt indignis. vbi loquitur quādo maritus non occidit: sed vulnerauerit vxores. De quo etiā vide jo. lupi de pala. rub. in sua repe. folio. xlvij. in. j. et in. iij. col. cum sequen. ¶ Sed primo dubitatur: quis possit occidere adulteros. Ad quod breuiter dicit: q. aut loquimur de iure cōmuni aut de iure regni. In primo casu quando de iure cōmuni est dicendum: q. pater poterit occidere adulteros p. pñia auctoritate deprehēdos in adulterio in domo in qua habitat ipse p. vel in domo viri adulteriū passi: et nō alibi: dñi tñ occidat tā adulteriū q. adulterā in cōmuni vt in l. pñi cñ tribz. seq. ff. ad l. l. iij. de adul. vbi etiā disponit: q. poterit occidere quencunqz adulteriū etiā nobilē. Circa quod nota: q. predictę leges loquuntur in patre habente filiā adulterā in potestate: non tamen in patre non habēte filiā in potestate. Et cñ hodie filius vel filia per contractū matrimonio libereatur a patria potestate: vt in l. xlvij. supra co. / videtur q. hodie non possit talis pater a

adulteros occidere. Sed contrariū credo verū: vt infra dicā. Item maritus de iure cōmuni poterit occidere propria auctoritate adulteriū vile non tamen nobilē vt in lege marito. ff. ad l. iur. lias de adulterio. Item de iure cōmuni nullus alius poterit occidere adulteros propria auctoritate vt notatur per docto. in l. gratus. C. ad. l. iuliam. de adulterio. In secundo casu quādo loquimur de iure regni: quidā dicunt: q. solus maritus poterit adulteros occidere. per tex. in l. iij. titulo. vii. lib. iij. foro leg. ¶ Sed male dicunt: quia nō reperitur lex: que in hoc corrigat ius commune: imo expresse disponit in lege. xij. titulo. xvij. parti. vij. q. pater possit occidere adulteros: id tantum: q. non solum pater: sed etiam frater: et patruus: et auunculus: et alie personę que possunt adulteros accusare: poterunt etiam occidere. per tex. notabilem in leg. pñia. titulo. vii. libro. iij. foro leg. ¶ Per quod pater q. hodie ad hoc non curatur de patria potestate sed sufficit q. sit pater cum ista facultas de iure etiam fratribz et alijs consanguineis: de quibus dictum est per tex. in dicta lege. penult. Item licet maritus de iure cōmuni non possit occidere adulteriū nobilē: hodie tamen poterit tā nobilē q. in nobilē: et in quocunqz loco adulter

ros inuenerit in fragranti delicto. per rex. in leg. ii. tit. xv. li. viij. ordina. rega. z sic patet q non solum ius ciuile in hoc non corrigitur. Imo cōfirmatur / z extenditur: nā extenditur ad patrem non habentem filiā in potestate z ad alios con sanguineos / de quibus supra proxime dixi. z qm tam ad virum extenditur ad omnem adulterum vltim quam nobiliem / z in quocunq loco. **Intantū** q poterit etiam occidere clericus in adulterio de prebensiū: vt notatur in c. li. de sententia excomūscā. Item est notandum q ille qui potest adulteros occidere potest etiam eos castrare: vel aliter ad libitum vulnerare. p rex. notabilem. in lege nec ea. ff. ad l. iulīā de adulterio. qd est notandū in practica. **¶** Secundo dubitatur vtrū maritus possit cōmittere alicuius tērio facultatē occidendi adulteros z dic q nō vt tenet sal in leg. gratus. in si. co. C. ad l. iulias de adulterio. de quo rñ vide per bal. in c. si quis vero. de pace iura. firmā. in vltibus feudoz. z pange. de aretio in tractatu malficiorum. in glo sa chemet ad adulterato lania dona. in li. col. z per alex. in lege. si cum uxore. q. trāsgrediamur ff. soluto matrimonio. Quod est verum nisi talis facultas cōmittatur filiis per patrē. per rex. in leg. gratus. C. ad leg. iulias de adulterio. de quo vide ibi per sal. z docto. **¶** Tertio dubitatur si vius ex adulteris aufugit / vtrū maritus possit occidere alium qui non aufugit. Et dicat q sic. vt est rex. in lege. adulter. in principio. ff. ad leg. iuliam. de adulterio. z in lege. nihil inter

rest. co. titu. licet contrarium disponat rex. in l. xciij. in l. i. l. iij. q. de consuetudine nō seruatur in practica. **¶** Quarto dubitatur vtrum maritus vel etia alius occidendo adulteros peccet mortaliter. Et dicaris q sic quia permissio iuris ciuilis non excusat a peccato. vt tenet glofa in c. inter hec. lxxxiij. questione. ij. q. reputat singularē. abb. in c. inter fecisti. de homicidio. z ias. in leg. vbi pactum. C. de translatio. **¶** In eadē lege ibi. nō gane la dote. Per istā legem approbatur conclusio matthe. marthea. in notabili. lxxij. quā vide. **¶** Et an maritus lucretur dorem vxoris adulterium cōmittentis in casu / in quo non accusat vxorē de adulterio. Vide per bar. in leg. miles. §. focer. in fine. z ibi per alex. in addi. ad bar. ff. ad l. iulias. de adulterio. z per alex. in leg. cum mulier. ff. soluto matrimonio. In eadem lege ibi: nō los bienes del que matara. Nota ex ista lege q tam adultera quam adulter ppter adulterium perdit tam dorem / quam omnia alia bona vnde cunq quesita. De quo vide que dixi in lege supra proxima. **¶** Item est notandum q maritus occidens vxorē propria auctoritate / non succedit ei secundū formam rex. in authē. propterea. C. vide vir z vxor. vt tenet bal. in lege. i. C. vide vir z vxor. z vide bal. in l. non sine. in si. co. C. de bonisq liberis. **¶** In eadem leg. ibi: saluo si los matara. Nota ex ista lege singulariter / q si maritus occidat adulteros de licentia iudicis / lucratur eorum bona. De quo vide que dixi in lege supra proxima.

C. Lex. lxxxiij.

¶ Quando se prouare que algnit testigo depuso falsamente contra alguna persona, o personas en alguna causa criminal: en la qual si no se aueriguasse su dicho ser falso aquel, o aquellos contra quien depuso merecia pena de muerte, o otra pena corporal: que al tal testigo aueriguando se como fue falso le sea dada la misma pena en su persona z bienes, como se le deuiera dar a aquel, o aquellos contra quien depuso sepando su dicho verdadero: caso que en apuellos contra quien depuso no se eycute la tal pena pue por el no qdo de dar se la. Lo qual mādamos q se guarde y eycute en todos los delictos de qualquier calidad que sean y en las otras causas criminales z ciuiles mandamos que contra los testigos que depusieren falsamente se guarden y eycuten las leyes de nuestros reynos siue sobre ello disponen.

In lxxxiij. in principio. De materia huius leg. vide rex. in leg. §. i. z in lege. cos. z in leg. si quis legatum. z vtrobiq per Bar. ff. ad leg. cornelian. de falsis. z per Bar. in lege. qui bona §. si quis stipulatus. ff. de damno infecto. z de Ange. de aretio in suo tractatu malficiorum. in glo. falso. folio. xxix. in. ij. co. in fine z vide rex. z docto. in lege. Nullum. C. de testibus: z tenet in lege. xlii. titu. xvi. partita. in. z rex. in leg. xlii. titu. viij. lib. ij. foro leg. z rex. in lege. iij. titu. xij. li. iij. foro legus. z rex. in lege.

cro. z in leg. cxxviij. in lege steli. z rex. in leg. ij. titulo. vj. lib. viij. ordina. rega. z in pragmatice huius regni. folio. xxxvj. z folio. ly. z vide per Salic. in lege. ij. C. de rebus credi. z per Abb. z docto. in. c. j. de crimine falsi. z In depositum in. c. ex litteris. el fecimdo in. ij. co. in fine. de spōsa. z Bal. in cap. §. i. iniuria. in fine. de pace iuramento firmam. in vltibus feudorum. z practici cam Ferrariam in parte / forma iuramenti restitum. in versu. z salutare folio. xxxviij. in. ij. c. quam vide.

Matéria. l. lxxviii.

LEY. final.

CY caso que los dichos Rey y Reyna mis señores padres viendo q̄ tanto cumplia al seruicio de Dios y al bien destos mis reynos y subditos de ellos temian acordado de mandar publicar las dichas leyes: pero a causa del auencia del dicho señor Rey mi padre de estos reynos de Castilla, y despues por la dolencia y muerte de la Reyna mi señora madre, que aya sancta gloria, no hauo lugar de se publicar como estaua por ellos acordado. E agora los procuradores de cortes q̄ en esta ciudad de Toro se juntaron a me jurar por reyna y señora de estos reynos me suplicaron que pues tantas vazes por su parte a los dichos Rey y Reyna mis señores les hania sido suplicado que en esto mandasen proueer, y las dichas leyes estauan con mucha diligencia hechas y ordenadas, y por los dichos Rey y Reyna mis señores vistas y acordadas, de manera que no faltaua sino la publicacion de ellas que considerandolo quanto prouecho a estos mis reynos de esto vernia, que por les hazer señalada merced, tuuiesse por bien de mandar pregonar las, y guardar las como si por el dicho Rey y Reyna mis señores fueran publicadas, o como la mi merced fuesse.

In leg. final. libi. Y en los pleytos y causas que de aqui adelante. Circa materiam huius legis dubitatur: vtrum leges iste extendantur ad causas preteritas nunc decidendas. De quo vide late per Barro. in leg. Omnes po-

pulos. in xiiij. col. cum sequentibus. ff. de iustitia et iure. et per Linum et docto. in leg. Leges et constitutiones. De legibus: et per Abb. et doctores in cap. Cognoscentes. de constituto.

Et per hoc sit finis huius operi inpositus ad dei laudem et gloriam. Amen!

CY por que la guarda de estas dichas leyes parece ser muy cumplidera al seruicio de Dios y mio: y ala buena administracion y execucion dela justicia, y al bien y pro comun destos mis reynos y señorios: mando por este quaderno de estas leyes: o por su traslado signado de escriuano publico: al principe don Carlos mi caro y amado hijo: y a los infantes: duques: còdes: marqueses: perlados: y ricos omes: y maestros delas ordenes: y a los de mi consejo y oydores de las mis audiencias y alcaldes: y otras justicias y oficiales dela mi casa y corte: chancillerias: y a los commendadores: y subcòmendadores: y alcaydes delos castillos y casas fuertes y llanas: y a los mis adelantados y concejos: y personas y justicias: regidores: caualleros y escuderos: oficiales y omes buenos de todas qualesquier ciudades y villas y lugares de los mis reynos y señorios: y a todos mis subditos y naturales de qualquier ley, esta do y condicion que sean a quien lo contenido en las dichas leyes, o qualquier dellas atafie, o atafier puede, o a qualquier de ellas que vean las dichas leyes de fuso encoorporadas: y cada vna de ellas, y en los pleytos y causas que de aqui adelante de nuevo se mouieren y escomengaren, guarden, y cumplan, y executen, y las bagan guardar, y cumplir, y executar en todo y por todo: segun que en ellas y en cada vna dellas se contiene, como leyes generales destos mis reynos: y los dichos juezes jurs guen por ellas: y los vnos ni los otros no varan, ni pasen, ni consientan yz ni pasar contra el tenor y forma de ellas en algun tiempo: ni por alguna manera so pena dela mi merced, y de las penas en las dichas leyes contenidas: y de esto mande dar esta mi carta y quaderno de leyes firmada de el nombre del Rey mi señor, y padre, y administrador, y gouernador de estos mis reynos y señorios: y sellada con el sello de el Rey y Reyna mis señores padre y madre: por que ala fazon no estana becho el sello de mis armas: y mando que sean apregonadas publicamente, y en la mi corte: y que dende en adelante se guarden y aleguen por leyes generales de mis reynos: y mando alas dichas mis justicias y a cada vno dellas en sus lugares y jurisdiccio-

nes que luego las hagan pregonar publicamēte por ante escriuano por las plaças
 7 mercados 7 otros lugares acostumbrados: 7 mando a los del mi consejo que den
 7 libren mis cartas 7 sobre cartas deste quaderno de leyes para las ciudades 7 vi-
 llas 7 lugares de mis reynos y señorios donde vieren que cumple y fuere necessa-
 rio: 7 los vnos ni los otros no bagades ni bagan ende al por alguna manera so pe-
 na dela mi merced, y 8 diez mil maravedis para la mi camara a cada vno por quiē
 finire de lo assi hazer 7 cumplir: 7 mando al ome que vos esta mi carta mostrare q
 vos emplaze que parezcades ante mi en la mi corte del día que vos emplazare fasta
 quinze dias primeros siguientes. Y mando so la dicha pena a qualquier escriuano
 publico que para esto fuere llamado, que de ende al que vos la mostrare, testimo-
 nio signado con su signo: por que yo sepa en como se cumple mi mandado. Dada en
 la ciudad de Toro a siete dias del mes de março, año del nascimiento 8 nuestro sal-
 uador Jesu christo de mil 7 quinientos 7 cinco años. Yo el Rey. Yo Gaspar de gri-
 cio secretario de la reyna nuestra señora las hize escriuir por mādado del señor rey
 su padre administrador y gouernador destos sus reynos. Joannes episcopus To-
 ribensis, Licentiatus capata, Ferdinandus tello licentiatus, Licentiatus morica
 Doctor caranajal, Licentiatus de Sanctiago registrada, Chanciller.

Impresso en Aledina del Campo, por Abattheo y Francisco del Cato.
 A costa de Juan Moreno mercader de libros.
 M. D. ly.

